12
OCAK
1980
CUMARTESİ
750
KURUŞ

Halkın Gazetesi
Demokrat

Nazım Hikmet, Ortadoğu jandarmalığı ve belediyeler birliği üzerine

DEMİRTAŞ CEYHUN'UN YAZISI 4. SAYFADA

ÜSLER ANLAŞMASINA KARŞI TEPKİLER BÜYÜYOR

"Emperyalizme teslimiyet belgesi imzalandı"

Baştürk "Bu bir boyunduruk antlaşmasıdır" dedi

- Türkiye tekelci kapitalizmin çıkarları doğrultusunda savaşa itiliyor
- CHP'li Öztorun:Ülkemiz nükleer mezarlık haline getirilebilir

DEMOKRAT
HABER MERKEZİ

· Türkiye ile ABD arasında önceki gün aniden imzalanan ve kamuoyuna "Savunma İşbirliği Anlaşması" adı altında sunulan belgeye tepkiler büyümektedir.

Başkent Ankara'da CHP Adana Milletvekili İsmail Hakkı Öztorun, ve 50 arkadaşı tarafından Başbakan Demirel hakkında soruşturma önergesi verilirken İstanbul'da toplanan DİSK Yönetim Kurulu ve Başkanlar Konseyi'nde konuşan Abdullah Baştürk, ABD ile imzalanan belgeyi "boyunduruk anlaşması" olarak niteledi.

Anlaşma sonuçlarını "tehlikeli" olarak yorumlayansiyasal gözlemciler ise, TRT'de uygulanan sansür ve iktidar güdümü ile büyük tirajlı basının egemen güçlerden yana tutumunun anlaşmayla ilgili gerçekleri halktan sakladığını belirttiler.

DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, DİSK Yönetim Kurulu ve Başkanlık Konseyi toplantısını açarken yaptığı konuşmada Türkiye'nin ve genel olarak dünyanın içinde bulunduğu siyasi durumu değerlendirerek ABD ile imzalanan Savunma İşbirliği Anlaşması'nın bir "Boyunduruk anlaşması" olduğunu vurguladı. Baştürk konuşmasında CHP'nin AP ile yakınlaşmasına da değinerek, "CHP yönetimi

(Devamı 7. Sayfada)

HABERİN İÇİNDEN

Böyle olacağı belliydi

Newsweek ünlü bir Amerikan dergisidir.Ünü geniş haber kaynakları yanında Amerikan etkili çevrelerinin oluşturduğu dış politikalarının Time Dergisi ile birlikte sözcüsü olmasındandır. Bu derginin 14 Ocak 1980 günkü sayısında bir Beyaz Saray stratejisinin beyanı var: "Ruslar eylemlerinin bazı şeylere malolacağını göreceklerdir. Görmezlerse, onları, İran, Pakistan, Türkiye ya da herhangi bir ülkeye girmelerine kimse engel olamaz."

Yılbaşından bu yana Amerikan basın tekelleri ve Amerikan Dışişleri Afganistan olaylarını büyütmekte ve kendi etkisi altındaki ülkelerde kamuoyu oluşturmaktadır. Bunu gazete adına yetkili bir yorumla belirtince bazı çevrelerden kıyametler koptu. Bu çevrelere önem vermedik, vermeyeceğiz. Ama estirilen hava tam DEMOKRAT'ın bildiği (daha doğrusu somut iç ve uluslararası durumları saptayarak sezinlediği) yönde gelişti.

Kumandanların verdiğimektuptaki bir nokta,

(Devamı 7. Sayfada)

Demirel hakkında soruşturma açılması istendi

ANKARA
(DEMOKRAT)

Adana CHP Milletvekili İsmail Hakkı Öztorun ve 50 arkadaşı tarafından hazırlanarak dün meclis başkanlığına sunulan soruşturma önergesinde Türkiye'deki ABD üslerinin yerleri ve çalışmaları sergilenerek "Kuşkumuz Türkiye'de nötron bombası üslendirmek taleplerini bugünkü hükümetin yerine getireceği ve bir savaşta ülkemizin nükleer mezarlık haline getireceğidir" denildi.

Soruşturma önergesindeABD ile Türkiye arasında imzalanan savunma işbirliği anlaşması adı altında Türkiye'de Amerika üs ve tesislerinin daimi statüye bağlanması konusunda ilgili hükümetlerin görüş birliğine vardıkları hatırlatıldı ve şöyle devam edildi.

"1960'lardan sonra büyük bir sabır ve dikkatle sınır komşuları ve ortadoğu ülkeleriyle oluşturulan ilişkiler savunma işbirliği anlaşmasıyla bir çırpıda yok edilme noktasına getirilmiştir."

AMERİKAN
ÜSLERİ

Bilindiği gibi ABD'nin Türkiye'deki üs ve tesisleri dört kategoride toplanmaktadır.

1 - Vurucu üs ve tesisler (Hava alanları, deniz üsleri, füze rampaları)
2 - Elektronik istihbarat üs ve tesisleri
3 - Muhabere tesisleri
4 - Eğitim ve destek tesisleri

(Devamı 7. Sayfada)

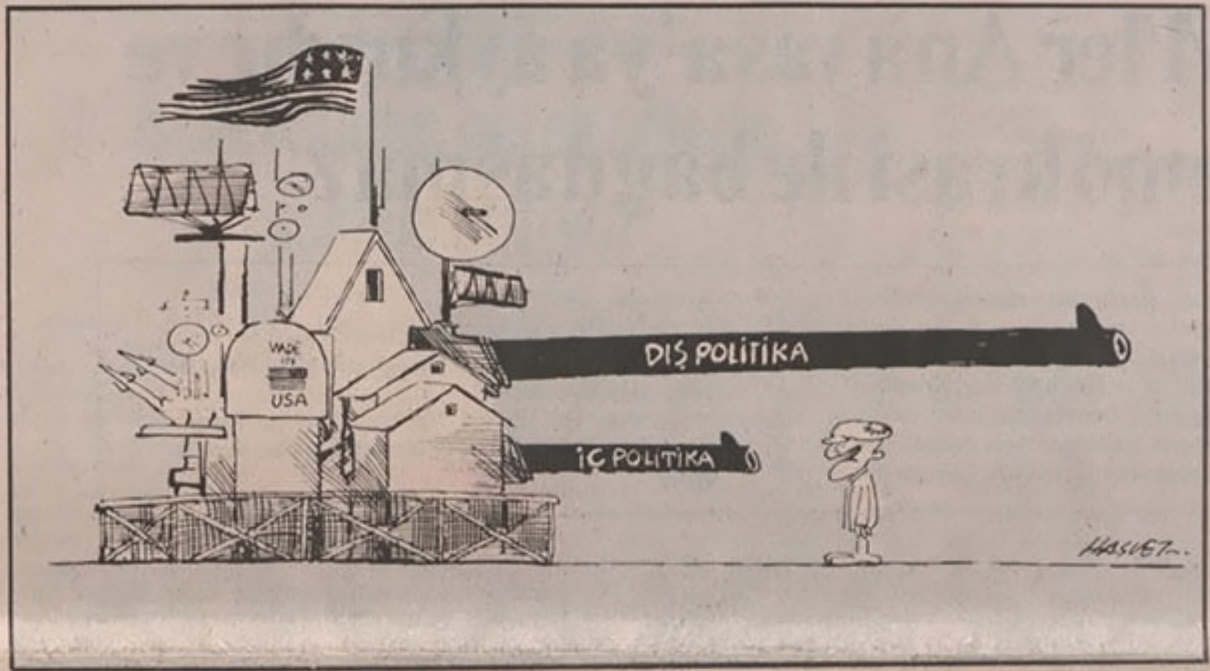

ÖĞRETMEN KIYIMINA PROTESTO SÜRÜYOR

Birçok kentte derslere girilmiyor

İzzet Ünver Lisesi öğrencileri daha sonra araçlara bindirilerek götürüldüler....

HABER MERKEZİ

Kahramanmaraş katliamını protesto ettikleri için öğretmenlere karşı başlatılan kıyım girişimlerine karşı tepkiler yoğunlaşarak sürüyor. Yurdun birçok yerinde öğrenciler ve öğrenci velileri kıyımlara karşı protesto gösterileri yapıyor. Bize ulaşan haberlere göre protesto eylemleri şu şekilde gelişti:

İSTANBUL
ANKARA

—Mamak Lisesi'nde okuyan öğrencilerin velileri okulda toplanarak açığa alınan öğretmenlerin yeniden göreve başlamalarını istediler. Veliler daha sonra tüm öğrencileri alarak okulu boşalttılar.

İnönü Lisesi'nde 21 öğretmenin görevden alınmasını protesto eden öğrenciler okulu boykot ettiler.

Esenevler Lisesi'nde "Kahramanmaraş olaylarını protesto ettikleri gerekçesiyle görevden alınan 24 öğretmen ve yönetici ile 4 personelin yeniden göreve verilmesi amacıyla 200'ü aşkın öğrenci velisi 2 saati aşkın bir süre bekletildikten sonra vali ile görüştürüldü. Ancak Ankara Valisi

(Devamı 7. Sayfada)

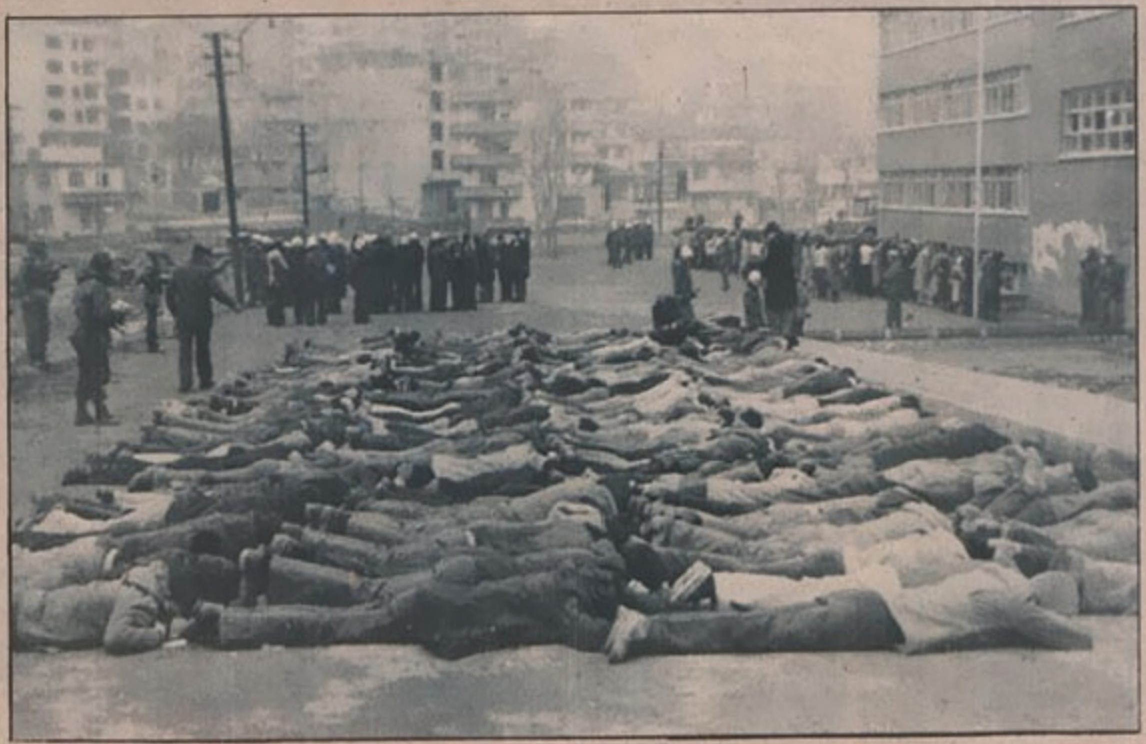

Bakırköy-Bahçelievler İzzet Ünver Lisesi.... Güvenlik kuvvetleri eyleme katılan öğrencileri ararlarken.....

Akaryakıtın elde olanı da kötü kullanılıyor

Fırınlardan esirgenen yakıt bira fabrikalarına verildi

BENZİN KUYRUĞUNDA 1 SAAT

Kuyruğun sonu ağır başı hızlı işliyor

Tanju CILIZOĞLU

- Sahil yolunda bir saatte iki pompadan sıraya girerek benzin alanlardan sadece beşi sıraya girenler geri kalan 49 u polisler ve lokanta komileri.
- Arabanızda benzin mi yok. Sahil yolundaki benzincilerden birinin yakınında oturup masayı donatın lokanta sahibine verin bidonunuzu yollasın komiyi aldırtsın benzini.

HABERİ 4. SAYFADA

- -Kamuya ait akaryakıt dağıtım şirketlerine ürün verilmezken petrol-ofis ile çalışan özel bayiler kayırıldı ve karaborsa körüklendi...
- -Yabancı petrol şirketlerinin Türk bayilerine benzin dışında petrol ürünü verilmiyor. Bu bayiler istasyonlarını kapatmaya hazırlanıyorlar...
- -Enerji ve Tabii kaynaklar Bakanlığı'ndaki "akaryakıt dağıtım komitesi" sürekli baskı altında kaldığından etkin bir çalışmaortamı bulamadı...

ANKARA
(ANKA)

Ham petrol ve petrol ürünleri ithalatı döviz darboğazı nedeniyle yeterli ölçülerde yapılamaz ve

(Devamı 7. Sayfada)

Ecevit ile Demirel bugün görüşecek

ANKARA
(DEMOKRAT)

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk dün saat 11.00-de Başbakan Süleyman Demirel'i Çankaya Köşkü'nde kabul ederek haftalık olağan görüşmesini yaptı. 1 saat 15 dakika süren görüşmeden sonra Demirel, CHP Gene Başkanı Bülent Ecevit ile (bugün) saat 11.00'de bir görüşme yapacağını açıkladı. Süleyman Demirel,

(Devamı 7. Sayfada)

Cumalıoğlu: Türkiye İran'a karşı emperyalizme basamak olmamalı

-ANKARA (THA)

MSP Genel Başkan Yardımcısı Fehmi Cumalıoğlu, Türkiye ile ABD arasında imzalanan "Savunma İşbirliği" anlaşması konusunda THA muhabirine verdiği demeçte, "Türkiye, İran'a karşı emperyalizme basamak olmamalıdır" de-

(Devamı 7. Sayfada)

Malatya Belediye Başkanlığı seçiminde CHP demokratik örgütlerin adayını desteklemiyor

- Demokratik örgütler Remzi Aslan'ı aday gösterince, daha önce adayı olmadığını açıklayan CHP eski milletvekillerinden Hüseyin Deniz'i aday gösterdi.

MALATYA (DEMOKRAT)

Hamit Fendoğlu'nun 18 Nisan 1978 'de kendisine gönderilen paket bir bombanın patlaması sonucu ölmesinden sonra boşalan Malatya Belediye Başkanlığı seçimleri Şubat ayı içinde yapılacak.

Malatya Belediye Başkanlığı seçimlerinde, AP, MHP, MSP'nin öldürülen MHP'li Belediye Başkanı Hamit Fendoğlu'nun kardeşini aday göstereceklerini CHP'nin adayının da Hüseyin Deniz olduğu bildirildi.

Bu arada Malatya'daki Demokratik Kuruluşların da ortak aday olarak Remzi Aslan'ı göstereceklerí ve kazanması için çalışacakları belirtiliyor. Daha önce Belediye başkanı adayı göstermeyen CHP karayollarında çalışan Remzi Aslan'ın tüm demokratik kuruluşlarca aday gösterilip desteklenmesi üzerine eski CHP Malatya Milletvekili Hüseyin Deniz'i aday gösterdi.

(Devamı 7. Sayfada)

Niğde'de faşistler yeni saldırılar tezgahlıyor

NİĞDE (DEMOKRAT)

Niğde'de son günlerde faşist saldırı ve baskıların yoğunlaştığı, faşistlerin 20 Ocak'ta yapılması beklenen belediye başkanlığı seçimlerine gölge düşürmek amacıyla yeni oyunlar tezgahlamaya çalıştıkları bildirildi.

KÖY—KOOP Niğde Birlik Başkanı Akın Birdal, bu konuda yaptığı yazılı açıklamada "Kayseri,Konya ve Kırşehir'den sonra faşistlerin Niğde'de de tertiplere giriştiklerini" belirtti.

Niğde'de son günlerde yoğunlaşan saldırıların bir rastlantı olmadığını kaydeden Birdal, 20 Ocak'ta yapılacak Belediye Başkanlığı seçimlerine dikkat çekerek, "Bu seçim, gerici faşist güçlerle,ilerici devrimci güçler arasında 14 Ekim seçim sonuçlarından sonra bu günün bir yeğlemesi ve sınavı olacaktır" dedi.

Birdal, açıklamasında daha sonra şu görüşlere yer verdi:

(Devamı 7. Sayfada)

Kooperatifler genel müdürlüğünde 40 işçi işten çıkarıldı

ANKARA DEMOKRAT

Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanlığı'na bağlı Kooperatifler ve Destekleme Genel Müdürlüğü'nde çalışan işçilerden 40'ının işine son verildi.

Kooperatifler Genel Müdürü Tahsin Kaplan'ın işten çıkarılan işçileri geçici statüde işçi saydığı ve ihbarsız ve tazminatsız olarak işlerine son verdiği öğrenildi.

Bu arada genel müdürlük çalışanları yaptıkları açıklamada yapılan usulsüz uygulama ve baskılara karşı çıkılarak, "işten çıkarma işleminin hiç bir yasal desteği yoktur" denildi.

OLAYLAR GÜNLÜĞÜ

10 OCAK 1980 Saat: 12 — 11 OCAK 1980 Saat: 12

8 ÖLÜ, 4 YARALI, 2 PATLAMA

HABERİ 5. SAYFADA

AKLA KARA

Oy vermek kolaydır da....

EMİL GALİP SANDALCI

Geçen Haziran'da İstanbul'da, Teşvikiye'nin ara sokaklarından birinin köşesinde, bir Reno durdu. İçinden beş kişi çıktı. Vakit tam gece yarısı idi. Adamlar köşe başındaki apartmanın açık kapısından içeri daldılar. Kapıcıyı karşılarına aldılar. İçlerinden biri apartman sahanlığındaki taburelerden birini altına çekti. Ayak ayak üstüne atıp, oturdu. Dizinde bir makineli vardı. Elini başına attı. Perukasını çıkardı. Perukanın altından kısa kesilmiş sarı saçlı bir baş göründü. Gözleri de, saçına uygun, açık renkti. Bir kaç metre ötedeki dairenin kapısını işaret ederek sordu:

"–Falan pezevenk burada ne arıyor? "

Falan pezevenk dedikleri dokuz ay önce, okuduğu yüksek okulun önünde, sınava girerken faşist katillerin bir grup öğrenci üzerine gelişi güzel ateş açmaları sonucu, belkemiğinden vurularak felç olan bir gençti. Yaz sınavlarına girmek üzere, Ankara'da tedavi edildiği hastaneden izinle, İstanbul'a gelmişti. Kaldığı ev, anasıyla birlikte oturan, nişanlısının eviydi.

Kapıcı çok korkmuştu.

"–Bu sakat gencin kime ne zararı olabilir ki? " yollu bir şeyler geveleyececek oldu. Adamlar: "Sen bilmezsin onun ne tehlikeli bir kimse olduğunu. Geçen defa gebermedi. Ama bu kez elimizden kurtulamaz." deyip, daire sakinlerine de ana avrat düz gittikten ve kapıcıya görevli olduklarını söyleyip bir güzel gözdağı verdikten sonra, çekilip gittiler.

İki gün sonra gene geldiler.

Bu kez ara boşluktan"daire"yi dinlemeye kalkıştılar. Eve sık sık gelip giden bir gazeteciyi sordular.

Kapıcı:

"–Enişteleri" dedi.

"Enişte"ye de küfürü basıp gittiler.

Daha sonra, karşı apartmanın boş bir dairesine adam yerleştirip, evi günlerce gözetlediler.

Konu ile İstanbul'un o zamanki Emniyet Müdürü içtenlikle ilgilendi: Hiç kimseye böyle bir görev verilmemişti. Zaten polisin elinde Reno arabası yoktu.

XXX

Dört yıl önce polis, İstanbul'un Zeytinburnu semtinde bir operasyon düzenledi. Bir iki yüksek baskılı gazeteye önceden haber verildi. Operasyonun yapılacağı çevrede köşe başlarını siper alıp ateş eden polislerin, kapı eşiklerinde kucaklarında çocukları olayı seyreden kadınların renkli, düzmece fotoğrafları çekildi. Hatta, mahallede birilerine davul çaldırıldı. Sonra operasyon yapıldı. Bir ev basıldı. Biri ölü, biri yaralı, dört genç yakalandı. Gençlerden biri öldürülenin kardeşi idi. Ölen için "Polise karşı direnirken vuruldu." dendi. Olmadı. "Onu kardeşi vurdu." dendi. İki kardeşin babaları yürekli bir kişi çıktı. Dava açtı. Mahkemenin ilk oturumunda mahkeme salonu, resmi ve sivil, her kademeden polislerle doluydu. Gazetecilerin çektikleri fotoğraflar zorla ellerinden alındı. Ve daha sonuçlanmadı sözünü ettiğimiz dava.

Öte yandan, kardeşi vurulan genç dört yıl sonra, ancak iki ay önce tahliye edildi. Zaten, Zeytinburnu Operasyonu ile ilgili davada ondan başka tutuklu olan kalmamıştı.

XXX

Teröre karşı çıkarılmasına çalışılan "Önlem paketi" yasa tasarıları arasında Ceza Mahkemeleri Usulü Yasasının 154. maddesine ek olarak hazırlanmış bir madde değişikliği tasarısı var.

"Cumhuriyet" de arkadaşımız Uğur Mumcu söz konusu bu madde değişikliğinin uygulamada ne anlama geleceğini bir güzel açıklıyor.

İşin Türkçesi şöyle:

"Bir olayda polisler suç işledi mi, Valinin de, evet, suç işlemiştir demesi gereklidir. Bu da yet-

(Devamı 7. sayfada)

GÜNÜN YAZISI

Afganistan

Murat BELGE

Kızıl Ordu eskiden devrimci bir kuruluş olarak tanınırdı. Şimdiye kadar kazandığı devrimci başarıların çapı ne olursa olsun, şu son ,başarısının parlaklığıyla ölçülemez. Dünya tarihinde ilk kez Kızıl Ordu, devrimin hiçbir koşulu olmayan bir yerde devrim yaratmayı başardı. Böylece Afgan halkı, daha doğrusu, Kızıl Ordunun vazifesine girişiminden sonra sağ kalabilen Afganlar, Kızıl Ordu sayesinde hiç yoktan bir sosyalist devrim kazanmış olacaklar. Milli piyango da değil, beynelmilel piyango.

Bugün Afganistan'da olanlar üstüne birkaç şey söylemeye çalışırken amacım Afganistan'ın "jeopolitik" önemini belirtmek ya da başlayan mücadelenin sonuçlarının ne olacağını tahmin etmek ya da Sovyetlerin bu girişiminin dünya çapında etkilerini yorumlamak değil. Bütün bunlardan daha yararsız bir şey, kişisel bir şey söylemek istediğim. Sadece, utanç duyduğumu söylemek istiyorum. Kendine sosyalist diyen bir ülkenin bunu yapması, ayrıca da, kendine sosyalist diyen birtakım kişilerin bu yapılanı onaylaması ve hatta övmesi ve hatta coşkuyla övmesi karşısında duyduğum utancı belirtmek istiyorum

Sosyalizm, araçlarından ayrılamaz. Ayrıldıysa, artık sosyalizm değildir. Sovyetler Birliğinin bu son davranışı, o kampta yer alanları değil, çünkü onlar bilinçli seçmelerini yapmışlardır ama başkalarını,sosyalizmin ilkelerinin ne olduğu konusunda bir kez daha düşünmeye itecek midir? Çünkü sosyalizmin uluslararası düzeyde girdiği bunalım, Çekoslovakya'nın işgalinden Çin'in İran ya da Şili'yi desteklemesine,, Bahre gibi bir adamın emperyalizme hizmet gerekçesiyle hapse atılmasına kadar uzanan çarpıcı olaylarıyla bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bir değerler kargaşası yarattı. Egemen sınıflara özgü davranışlar olduğunu söyleyerek kınadığımız ne varsa, önüne bir "devrimci" sıfatı koyup kendimiz uygular olduk. "Devrimci milliyetçilik", "devrimci terör", devrimci şu ve bundan sonra, sıra "devrimci işgal"e de geldi dünyada. Umarız yakında"devrimci cellatlar"filan türemez.

Marksizm bir hümanizm değildir; bunu vaktiyle kendim yazmıştım gene de savunurum. Bilimsel bir teoridir Marksizm, bir ahlakçılık değildir. Ahlakçılık değildir ama, ahlaksızlık hiç değildir.

YAŞATACAĞIZ

NECDET ERDOĞAN BOZKURT

Ve zafer,
Artık hiçbirşeyi affetmeyecek kadar
Tırnakla sökülüp
koparılacaktır.
....

(1954..........)

ANISI MÜCADELEMİZE IŞIK TUTACAK

Tatbiki–Der, UESYO, İDGSA
Öğrenci temsilcilikleri.

Demokrat–146

NECDET ERDOĞAN BOZKURT

Devrimci önderimiz
Necdet Erdoğan Bozkurt'u
yitirdik
mücadelesi, faşizme karşı
mücadelemize ışık tutuyor

(1954..........)

DEVRİMCİ
HALKEVCİLER

Demokrat: 160

FORUM

DGM SORUSTURMASI

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYESİ ALP SELEK:

"DGM'ler Anayasa'ya aykırıdır ve demokrasi ile bağdaşmaz"

Demirel hükümeti tarafından yeniden kurulması için gündeme getirilen Devlet Güvenlik Mahkemeleri Yasası konusunda yaptığımız soruşturmaya Türkiye İşçi Partisi'yle devam ediyoruz. Kendilerine şu soruları yönelttik: Demirel hükümeti tarafından yeniden gündeme getirilmesi için çalışan Devlet Güvenlik Mahkemeleri sizce hangi amaca hizmet etmektedir?

–Devlet Güvenlik Mahkemeleri Yasası karşısında tavrınız ne olacaktır? Bu konuda nasıl bir karşı çıkış düşünüyorsunuz?

Türkiye İşçi Partisi Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Alp Selek sorularımızı toplu olarak yanıtlamıştır.

Bir kuruluşun mahkeme adını alabilmesi için herşeyden önce, bağımsız ve tarafsız olması gerekmektedir. Bu nedenle de DGM'lerin mahkeme adını alması ve böyle tanıtılması esastan yanlıştır.

Devlet Güvenliği sözü ise, faşist yönetimlerde, faşist yönetimin egemenliklerini koruyabilmek için kullanılan ve istedikleri gibi kullanılmaya elverişli yuvarlak bir kavramdır. Tarihte faşizmin iki kanlı diktatörü Hitler ve Mussolini "Devlet Güvenliği" sözünü hiç ağızlarından düşürmemişlerdir.

Hangi faşist yönetime bakarsak, bu tür mahkemeleri görmekteyiz. Franko İspanyasında da bu mahkemeler kullanılarak kanlı iktidar uzun süre ayakta tutulabilmiştir. Fransa'da da faşist mareşal Petan zamanında getirilen bu kuruluş daha sonra da De Gaulle tarafından kararnamelerle yeniden mahkeme hali ne getirildi. Fakat halk kitlelerinin büyük ve güçlü tepkileri sonunda danıştay tarafından iptal edildi.

12 Mart faşizmi sonrasında Anayasa'ya da madde olarak sokulan bu mahkemeler, Anayasa'da yapılan diğer gerici değişikliklere rağmen, Anayasa ile çelişmektedir.

DGM'lerin görevleri açıkça belirlenmemiş, mahkemenin içtihadına göre, daralabilecek ve genişleyebilecek tabirler kullanılmıştır. Görev bakımından, diğer mahkemeler bu kuruluşa bağımlı hale getirilmişlerdir. DGM'lerin yargı alanı da aynı şekilde Anayasa'ya aykırı olarak belirlenmiş, Bakanlar Kurulu'na da istediği yerde bu kuruluşları açarak istemediği mahkemelerden yetkiyi alabilmek imkanı tanınmıştır.

Bu kuruluşlara hakim ve savcıların atanması ise ayrı bir olaydır. Özet olarak, buralara hakimleri icra organı atayacaktır. Üyelerin bir kısmı asker, bir kısmı da sivil olacaktır. Her ne kadar son tasarıda, tepkiler üzerine, hükümetin sadece aday göstereceği belirtilmekte ise de, kuruluşun niteliği değişmeyecektir. Bir kere asker üyeler eskisi gibi seçilecektir. Diğerleri "İyi niyetle" de seçilse, yalnız siyasi davalara bakacak hakimlerin zamanla ufukları daralacak, toplumdan ve toplumsal gelişmeden kopuk bir ceza makinası haline geleceklerdir.

Bu kuruluşların davalarında hakimlerin reddi imkansız hale getirilmiş ve savunma hakkı aşağı yukarı tümden yokedilmiştir.

Kapitalizmin bunalımının en üst düzeye çıktığı memleketimizde bu kuruluşlar, can kurtaran simidi olarak görülmekte ve her ne pahasına olursa olsun: işçi sınıfı, emekçi kitleler ve demokratik güçlere karşı kullanılmak için yeniden gündeme getirilmektedir.

DGM'lerin kurulması ile Türkiye'yi faşizme götürmek için hazırlanan yolda bir köşe taşı daha döşenmiş olacaktır.

Bu kuruluşların terörü önlemesi ise anti-demokratik girişime giydirilmek istenen bir kılıftan başka bir şey değildir. Terörün kaynağı kurutulmadan hiçbir önlem terörü ortadan kaldıramaz. Ülkemizi kana bulayan faşist terör emperyalizm ve tekelci sermayeden kaynaklanmaktadır. MHP, ÜGD ve diğer yan kuruluşlarıyla faşist terörün sürdürücüsüdür. Bu kuruluşlar kapatılıp, arkasındaki güç ve odaklar açığa çıkarılıp dağıtılmadan terör önlenemez.

DGM'lerin ana görevi ise terörü önlemek değil, ülkemizdeki demokratik güçleri, işçi sınıfımızın politik örgütlenmesini ve sendika, kitle örgütü ve benzeri tüm örgütlerini ezmektir. Demokratik mücadelenin boğulması ve faşizme giden yoldaki en büyük engelin, kitlelerin örgütlü mücadelelerinin ortadan kaldırılmasıdır.

Tüm demokratik güç ve örgütler güç ve eylem birliği yaparak, getirilmek istenen bu sistemi bir daha gündeme getirilemeyecek şekilde püskürtmelidirler. Unutulmamalıdır ki, demokratik güçlerin mücadelesi faşist tertipleri boşa çıkarabilir. Bugüne kadar çıkardığı gibi.

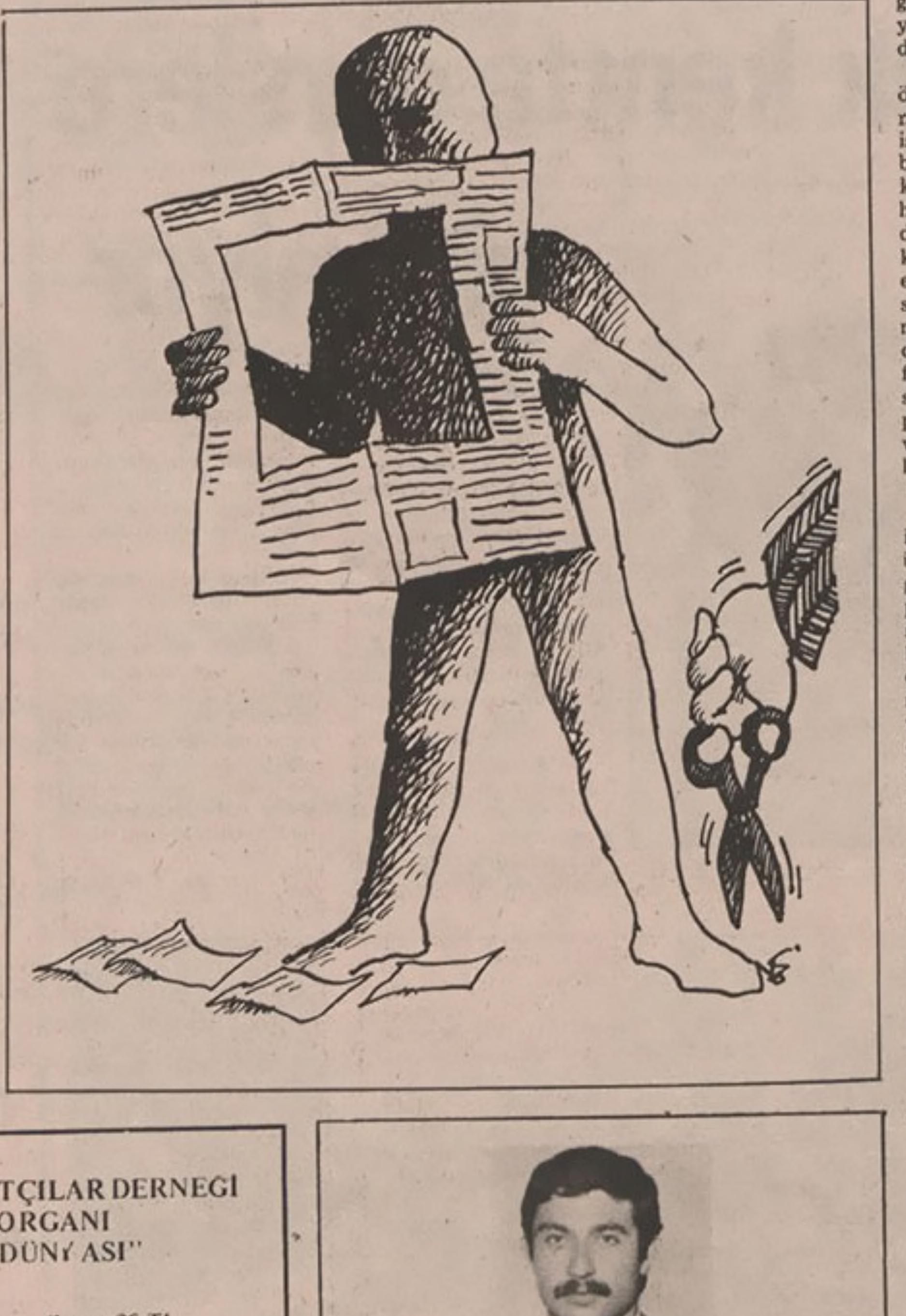

TÜRKİYE ZİRAATÇILAR DERNEĞİ
YAYIN ORGANI
"ZİRAAT DÜNYASI"

351 sayı çıktı fiyatı. 20 TL.

- Taban fiyatları ve destekleme alımları,
- Kooperatifler nedir, ne değildir,
- Orman emekçileri ve orman köylüleri
- Köy-Koop'ta neler oluyor?

İsteme Adresi:
Türkiye Ziraatçılar Derneği
Akay Cad. No:7 Bakanlıklar/Ank.

Not: Yıllık abone yapılır.
Bir yıllık abone ücreti: 200 TL'dir.

Demokrat: 155

Aydın BAHÇECİ
(1957.........)

Faşistlerce katledildi.
O devrimci gençliğin yiğit bir neferiydi.
O emekçi halkların yılmaz bir savaşçısıydı...

Ağıt yakmayacağız.
Bayrağını yere düşürmeyeceğiz.
Anısı, mücadelemize önder olacak.

Kadıköylü Devrimci Memurlar

(Demokrat: 109)

TESLİM TEMEL
1953 – ....

İnsanlık düşmanı faşistler 12.1.1978'de Elazığ'da katlettiler. Anısını Mücadelemizde Yaşatacağız.

ENERJİ-DER
GENEL MERKEZİ

Demokrat: 154

MÜCADELE GÜNLÜĞÜ

12 OCAK

1966– AMERİKAN ÜSSÜNDE GREV

Trabzon Amerikan radar üssünde çalışan 90 işçi çeşitli ekonomik-demokratik haklar ileri sürerek bir günlük grev yaptılar.

1971–İSTANBUL'DA İŞÇİLERİN YÜRÜYÜŞÜ.

Gebze ile Kadıköy arasında bulunan otomobil montaj fabrikalarında çalışan binlerce işçi toplu işçi çıkarmalarını protesto etmek için miting ve yürüyüş yaptılar. Son günlerde işten çıkartılan işçilerin sayısının 1500'ü bulduğunu bildiren işçiler "tensikatların" kıdemsiz işçi almak için yapıldığını söylediler. Binlerce işçi Ankara asfaltından Kadıköy'e kadar yaptıkları yürüyüş ve orada düzenledikleri mitingten sonra dağıldılar.Bazı işçiler fabrikalarına dönerlerken, 4 fabrikada da üretim durduruldu. İşçiler atılan arkadaşlarının yeniden işe alınmasını istediler.

1971 –MANİSA Bölgesinde YSE'ye bağlı 700 işçi, 280 işçinin işine son verilmesi ve maaşların alınmaması üzerine işi yavaşlatma eylemine başladılar.

1971-ESKİŞEHİR Entil Endüstri Şirketinde Maden-İş'e bağlı işçiler greve başladılar. Grev 15 Mart'ta sona erdi.

1971 –TEKSİF Sendikası ile Tekstil İşverenleri Sendikası arasında uzun süreden beri devam eden görüşmelerin anlaşmazlıkla sonuçlanması üzerine sendika 22 işyerinde grev kararı aldı. İşveren de bu işyerlerinde lokavt kararı aldı

1976-ÖZER ELMAS

İstanbul'da okula gitmekte olan sol görüşlü Özer Elmas ve Kemal Nabi Unal adlı İstanbul Teknik Üniversitesi öğrencilerinin üzerine ateş açıldı. Yaralanan iki öğrenciden KÖGEF üyesi Özer Elmas daha sonra öldü.

1978–TESLİM TEMEL

Elazığ'da kendisini izleyen faşist Turhan Karadağ'ın açtığı ateş sonucu başından vurulan Teslim Temel öldü. Türkiye Elektrik Kurumu'nda çalışan Teslim Temel'in cenazesi demokratik kuruluşların düzenledikleri bir törenle kaldırıldı.

1978–VAKKAS NERGİS

Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinin Tilkiler köyünde muhtarlık seçimlerinde toprak ağasının kiralık adamlarının saldırısıyla başlayan çatışma sonucunda ağır yaralanan Çiftçi Vakkas Nergis Gaziantep Devlet Hastanesi'nde öldü. 26 yaşındaki çiftçi Vakkas Nergis'in cenazesi devrimci işçi, köylü ve gençler tarafından düzenlenen bir törenle toprağa verildi.

1978– DİYARBAKIR'DA ARAMA YAPAN POLİSLER KASIM BOZKURT'U VURDU.

Silvan'da bir evde kaçak eşya arayan polislerin arama sırasında kaçtığını söyleyerek Kasım Bozkurt'u öldürmeleri üzerine binlerce kişilik bir halk topluluğu ilçe binası önünde toplanarak gösteri yaptılar. Gösteri yapan topluluk "Kahrolsun Faşizm" sloganları attı. Gösteriler ilçenin çeşitli yerlerinde uzun süre devam etti.

1979– DEMOKRATİK KURULUŞLAR TÜRKEŞ'İ RİZE'YE SOKMAMA KARARI ALDILAR.

Rize'de bir basın toplantısı düzenleyen demokratik kuruluşlar, MHP Kongresi dolayısıyla Rize'ye gelmesi beklenen Türkeş'i Rize'ye sokmama kararı aldıklarını açıkladılar.

Demokrat OKURLARINDAN MEKTUPLAR

Solun derlenip toparlanması gerek

Faşizm kapımıza geldi, dayandı. Her gün birkaç devrimci işçi, yurtsever öğretmen, ilerici üniversite profesörü, demokrat savcı ve avukat, faşist saldırılara hedef olmakta ve arkasında boynu bükük nice insan bırakmaktadır. Diğer taraftan iktidanın başı sayın Demirel faşist baskı aracı olan Devlet Güvenlik Mahkemeleri olağanüstü haller yasasını parlamentodan geçirme çabası içersindedir. Eğer sayın Demirel DGM yasasını parlamentodan geçirecek olursa; artık keyfine diyecek yoktur. Bundan sonra, Türkiye sayın Demirel'in babasının çiftliğidir. Böylece kolluk kuvvetleri istediği ve gözüne kestirdiği her yurtaşın üstünü başını, evini barkını istediği zaman ve hatta gece yarısı, çoluk çocuğu ve karısıyla mışıl mışıl uyurken, mahkeme izni almadan paldır küldür arayabilir. Hele bir de grevler engellenir, dernekler susturulur, gösteri yürüyüşleri kaldırılırsa; Demirel önde, parababaları arkada, ellerine zilleri takıp şıngırda şıngır sevinçten göbek atmaya başlarlar.

Sayın Demirel'e ve arkasındaki parababalarına bu sevinci tattırmamak için, solun bir an önce derlenip toparlanması gerekir. Böylece halkı sömürenlerin, halkı aldatanların karşısında solun birleşmesi, sen ben kavgasıyla "düşman kardeşler" gibi birbirini karalamaktan, birbirinin gırtlağına sarılmaktan vazgeçmesi gerekir. Eğer solcular ve yurtseverler akıllarını başlarına toplayıp birleşmez ve tersine fraksiyon çatışmalariyle bölük pörçük bir kargaşa içinde çırpınıp durmaya devam ederlerse, bu durum faşizmin ekmeğine yağ sürer. Bundan da zararlı çıkacak olan işçi, köylü, memur gibi dar gelirli geniş halk kesimidir.

O halde nedir birbirimizden alıp veremediğimiz?

Kendi aramızdaki bu kavga kime yarayacak ve kimleri sevindirecek. Faşizmin gelmesini canı-gönülden arzu eden parababalarını değil mi?

O halde neden birbirimizi sevgi, saygı hoşgörü ve alçak gönüllülükle dinlemiyoruz? Neden birbirimizin sorunlarına içtenlikle, sevecenlikle ve kardeşçe çareler aramaya çalışmıyoruz?

Solculuk birkaç kitap okuyarak kuytu yerlerde ve kahve köşelerinde ahkam kesmek ve caka satmak değildir. Demokrat ilerici, yurtsever ve devrimci olmanın ilk adımı her şeyi en iyi ben bilirim sayrılığından (hastalığından) kurtulmakla başlar. Bunun yolu ise, sözünün eri, alçak gönüllü, özü sözü bir ve hoşgörülü olmak ve faşizm karşısında birbirimize kenetlenmekten geçer.

Halkının derdini etinde kemiğinde duyan herkes, en tehlikeli geçitlerden geçtiğimiz şu sıralarda,birbirimizi itelemek yerine, birbirimize yol göstererek, yardım elini uzatmak ve böylece örgütlenip birleşmekle olur.

Eğer faşizme karşı mücadele etmek istiyorsak;

Eğer emekçilerin sömürüsüne dayanan anamalcı(kapitalist) toplumsal ve ekonomik düzenin yerine yeni ve ilerici bir toplum kurmayı ve böylece halkın ekonomik ve siyasal erke(iktidara) sahip olmasını savunuyor ve istiyorsak, hiç zaman yitirmeden, tüm demokratların, yurtseverlerin, ilericilerin ve devrimcilerin eylem ve güçbirliği yaparak örgütlenmesi, hep birlikte harekete geçerek faşizm karşısında derlenip toparlanması gerekir.

Gelecek kuşakların mutlu ve aydınlık yarınları için tek çıkar yol budur.

Abdülkadir Eralp
Genel-İş Üyesi işçi
Gaziantep Belediyesi
Ayniyat Saymanlığı
Gaziantep

Keçiören Çevre Kolejinde faşistlerin oyunları boşunadır

Bizler Keçiören Çevre Sağlığı Koleji'nde okuyan yoksul köylü çocuklarıyız. Sorunlarımızı aşağıda aktarıyoruz.

Okulumuzda bulunan bir grup faşist öğrenci 22 Ekim 1979 tarihinde çevrenin faşistleriyle birlikte bize saldırmışlardır. Bu saldırıda iki arkadaşımızı ağır şekilde yaralamışlardır. Bunun üzerine faşistler hiçbir bahane yokken okulu terketmişler, Bakanlığa bir dilekçe vererek can güvenliklerinin olmadığını söylemişlerdir. Bunun üzerine 1.1.1980 tarihinde tekrar okula gelmişlerdir. Bundan sonra okulumuza saldıran faşistler ne okul idaresi tarafından ne de emniyet kuvvetleri tarafından bir ceza almamışlardır. Üstelik saldırıya uğrayan arkadaşlarımız 10'ar gün okuldan uzaklaştırma cezası almışlardır.

Okulda bulunan bir grup faşist devamsızlıkları dolduğu halde ne bakanlıkça ne de okul idaresince hiçbir işlem yapılmamış ve okul müdürü de bunun sebebi olarak bu öğrencilerin can güvenliklerinin olmadığını bahane etmektedir.

Faşist öğrenciler Hergün gazetesine yazı vererek okula alınmadıklarını, İstiklal Marşı'nın söylenmediğini ve Türk Bayrağı'nın yakıldığını iftira ederek biz devrimcilerin üzerine suçu yüklemeye çalışmışlardır. AP yanlısı olan okul müdürü bu söylenenlerin yalan olduğuna dair kendisi de açıklama yapmıştır.

Sayın Demokrat sorumlusu ve yazarları, ezilen halkımızın, emekçilerin ve yurtsever devrimci demokratların sorunlarını gerçek yönleriyle basına aktardığınız için sizleri elimizden geldiğince desteklemeye söz veririz.

Keçiören Çevre Sağlığı Koleji
Devrimci Öğrencileri

Yeni MC'nin İşbankası'na armağanı:

Reasürans tekeli iki yıl uzatıldı

EKONOMİ SERVİSİ

"Reasürans Tekeli"nin T. Milli Reasürans TAŞ'ce yürütülmesini öngören Bakanlar Kurulu kararının uygulama süresi, iki yıl daha uzatıldı. Söz konusu tekelin 1 Ocak 1980'de sona ermesi ve devletleştirilmesi gerekirken, bu süre 1 Ocak 1982 tarihine kadar uzatılmış oldu.

Türkiye'de mükerrer sigorta işlemi yasal olarak tekelleştirilmiş ve devlet bu tekeli 1929'da T. İş Bankası'na vermiştir. Bu karar uyarınca Banka, 1929'da Milli Reasürans TAŞ'nı kurmuştur. Bu tarihten itibaren Türkiye'de çalışan yerli ve yabancı sigorta şirketleri topladıkları primlerin % 50'sini Milli Reasürans'a devretmeğe başlamışlardır. 1929-1975 yılları arasında T. İş Bankası'nın bu kuruluşu yaklaşık olarak 2.5 trilyon TL'lik zarar ödemesine karşılık 5.5 trilyon TL'lik prim toplamıştır. Aradaki fark dev bir servet demektir.

Reasürans tekelinin T.İş Bankası'ndan alınarak devletleştirilmesi yıllardan beri programlara alınmakta ancak uygulanamamaktadır. İlki 1944 yılında olmak üzere 1954, 1959, 1969, 1971, 1974, 1977 yıllarında alınan Bakanlar Kurulu kararlarıyla bu tekel günümüze kadar sürdürülmüştür. 1979 yılı programında sözkonusu tekelin devletleştirileceğinden sözedilmesine karşın Bakanlar Kurulu T. İş Bankası'na yeni yıl armağanı olarak iki yıllık bir tekel daha tanımıştır.

REASÜRANS TEKELİ NEDİR?

"Reasürans" mükerrer (tekrarlı) sigorta demektir. Bir sigorta şirketinin yaptığı sigortanın diğer bir üst sigorta şirketince tekrar sigorta edilmesi anlamına gelir. Sigorta şirketleri bir sigorta işlemi yaptıktan sonra büyük olması muhtemel bir riski, tehlikeyi paylaşmak için bu yola başvururlar. Bu nedenle reasürans bir sigorta şirketinin muhtemel bir zarara karşı üst sigorta şirketine sigortalanması olarak tanımlanabilir.

Bursa'da yakıt yokluğundan 746 işçinin işine son verildi

13 FABRİKADA ÇALIŞAN 6 BİN 415 IŞÇİ VE 525 MEMUR TOPLU İZİNE ÇIKARILIRKEN 8 FABRİKADA İSE 746 İŞÇİNİN İŞİNE SON VERİLDİ'

BURSA(THA)

Son 20 yılın en ağır fuel-oil ve mazot sıkıntısını yaşayan Bursa'da, 13 fabrikada çalışan 6 bin 415 işçi, 525 memur toplu izine çıkarılırken, kapanan yada üretimini düşüren 8 fabrikada ise 746 işçinin tazminatları ödenerek işlerine son verildi.

Üretimini durduran ilk fabrika Aksoylar olurken, burada çalışan 220 işçi toplu izine çıkarıldı. Malcılar Havlu fabrikası ise günlük 10 ton olan fuel-oil ihtiyacının karşılanmaması sonucu kapanırken, fabrikada çalışan toplam 220 işçinin tazminatları ödenerek işlerine son verildi. Bemsa Tekstil fabrikasında da 91 işçi işten çıkarıldı, fabrikada üretime süresiz ara verildi. Ayrıca, İpker firmasından 80 Halıfleks fabrikasından 137, Akyün İplik fabrikasından 38, Tufteks fabrikasından da 78 işçi işten çıkarıldı.

Öte yandan OYAK-RENAULT Otomobil fabrikasında üretim 4 Ocak'da dururken, 2700 işçi ve 200 memur 14 Ocak Pazartesi gününe kadar toplu izine çıkarıldı.

TOFAŞ Otomobil fabrikasında ise üretim, önceki akşam durdu. 1910 işçi ve 325 memur Pazartesine kadar toplu izine çıkarıldı. Diğer yandan, üretimlerini durduran ASF Dokuma fabrikasından 350, İbrahim Sönmez Tekstil fabrikasından 100, Kadir Ugurlar fabrikasından 90, Atlas Boyahanesi'nden 55, Halıfleks fabrikasından 250, İpeker fabrikasından 220, Çimento fabrikasından 185, üretimlerini düşüren Türkkanlar Boya fabrikasından 60 ve Polylen Sentetik İplik fabrikasından da 225 işçi zorunlu izine çıkarıldılar.

Toplam 6 bin işçinin çalıştığı Santral Dikiş, Mako, SKT, Karsan, Filament, Sifaş ve Biseş fabrikalarında da düşük kapasite ile üretim yaptıkları, fuel-oil ve mazot bulunmaması durumunda ise üretimlerini durdurmak zorunda kalacakları bildirildi.

Artan gübre yetersizliği tarımsal üretimde önemli düşüşlere neden olacak

EKONOMİ SERVİSİ

15 Nisan 1980 tarihine kadar 3.313 bin ton gübrenin sağlanarak üreticiye aktarılması gerektiği öğrenildi. Yetkililer 1.125 bin ton gübrenin yerli üretimden ve 1.570 bin ton gübrenin ise, dışalımla sağlanmasının programlandığını bildirdiler.

Gerek dışalımla, döviz darboğazı yüzünden karşılaşılacak güçlükler; gerekse yerli üretimdeki aksamalar nedeniyle, konulan hedeflerin çok altında birgerçekleşmenin mümkün olabileceği ve bunun da tarımsal üretimde önemli düşüşlere neden olacağı beklenmektedir.

Sözkonusu 3.313 bin ton gübrenin sağlanması için 336 milyon dolarlık dış finansman, 16 milyar TL iç finansman öngörülmektedir. Dışalımla sağlanacak 1.125 bin ton gübrenin ancak yüzde 50' 50'si için kabul kredili kesin bağlantı yapıldığı ileri sürüldü. Geri kalan yüzde 50'lik kısım için gerekli kaynağın nasıl ve nereden bulunacağı şimdilik belirsizdir.

Yerli üretim için ise 700 bin ton fosfat kayası gerekmesine karşın ancak 325 bin tonluk ilke anlaşmasının yapıldığı belirlendiği öğrenildi. Kalan miktarın karşılanma yolunun ise henüz belirlenmediği anlaşılmaktadır.

Ayrıca, 600 bin ton olan sülfirik asit ihtiyacına karşılık 250 bin tonun yurt içi üretim ile sağlanabileceği, kalan 350 bin ton için ise henüz bir bağlantının bulunmadığı bildirildi.

Bu durumda, dışalımda karşılanacak güçlüklerin yanısıra yerli üretimdeki aksamalar, belirlenen hedefin altında bir gerçekleşmeye, dolayısıyla tarımsal üretimde önemli düşüşlere neden olması beklenmektedir.

Sendikalar, işyerleri demokratik kuruluşlar güvenlik güçlerinin ve faşistlerin saldırısına uğruyor

İşveren.Çolakoğlu Çelikçilik'te yasa dışı lokavt ilan etti.

İşçiler sudan gerekçelerle sokağa atılıyor

HABER MERKEZİ

İstanbul Çolakoğlu Çelikçilik Fabrikası işvereni 106 işçi ve 20 hamalın çalıştığı fabrikayı 31 Aralıkta yasa dışı olarak, işçilere son maaşlarını da ödemeden kapattı.

Kendileriyle görüştüğümüz Çolakoğlu Çelikçilik Fabrikası işçileri Fabrikanın kapanmasına işverenin gerekçe olarak elektrik kısıntıları, fabrikanın yerinin kiralık olmasını gösterdiğini açıkladılar. İşçiler Fabrikanın böyle sudan gerekçelerle kapatılamayacağını da söylediler.

İşten haklarını alamadan çıkarılan işçilere işveren sadece almadıkları Aralık ayı maaşlarını vereceğini, tazminat vermeyeceğini söylemiş. Kış ortasında çoluk çocuk parasız güç durumda kaldıklarını söyleyen işçiler buna dayanamayan bazı işçilerin maaşlarını alarak direnmekten vazgeçtiklerini söylediler. Halen maaşlarını alamayarak yasa dışı lokavta karşı direnen işçiler fabrikaya iş müfettişlerinin henüz gelmediğini ve olayın savcılığa intikal etmediğini ifade ettiler.

Gıda-İş: "ölçülü olmakla gerici güçlerin saldırılarını atlatabileceklerini sananlar aldanıyorlar"

DİSK'e bağlı Gıda-İş sendikası Genel Yönetim Kurulu, 3.1.1980 ve 8.1.1980 tarihleri arasında yaptığı olağan toplantısından sonra basına ve kamuoyuna yaptığı açıklamada yeni baskı yasaları, DGM'ler ve muhtıralarla sendikalara yönelik saldırıların tezgahlandığını belirterek tekelci sermayenin, içinde bulunduğu bunalımın yükünü emekçilere yüklemeye çalıştığı bu dönemin tüm demokrasi güçlerinin güç ve eylem birliğini gerektirdiğini söyledi.

Aynı amaç uğruna, tüm güçlerinin biraraya gelmesinin olanaklılığına, Tekel işçilerinin mücadelesinin iyi bir örnek olduğunu belirten Gıda-İş Yönetim Kurulu, açıklamasında, "Sessiz, kararsız, ölçülü olmakla tekelci sermayenin, emperyalizmin, gerici güçlerin saldırılarının üstlerinden geçerek kendilerine dokunmayacağını sananlar aldanıyorlar" dedi.

GİRESUN'DA BASKI YASALARI PROTESTO EDİLDİ

GİRESUN
(Cihat KASABOĞLU)

Demirel Hükümeti ve yandaşları tarafından gündeme getirilerek hızla meclislerden geçirilen baskı yasaları çeşitli tepklere neden olmakta devam ediyor. Baskı yasalarının çıkarılışı, sürekli kılınan zamlar, estirilen terör ve yapılan işkenceler Giresun'da yapılan bir miting ve yürüyüşle protesto edildi.

Stadyum önünden başlayan yürüyüşte yer alan 1500 dolayındaki topluluğun sık sık, "Baskı yasalarına hayır", "Kahramanmaraş'ı unutmadık", "Zama, zulme karşı Tek Yol Devrim", "FİSKO Birlik'te Direneceğiz" gibi sloganları bağırdıkları duyuldu. Daha sonra Belediye Meydanı'na gelen kitle burada yapılan konuşmalardan sonra olaysız dağıldı.

Bu arada, Giresun Kadınlar Derneği, TÖB-DER, TÜM-DER, TUS-DER ve Türkiye Ziraatçılar Derneği Giresun Şubelerince yayınlanan ortak bildiride, baskı yasaları, K.Maraş katliamı ve Demirel hükümetinin zam politikası eleştirild'

DİSK 11. Bölge temsilcisi:

"Erzurum'da can güvenliği kalmadı"

HABER MERKEZİ

DİSK 11.Bölge Temsilcisi Süleyman Turan, Erzurum'da geliştirilen son olaylar üzerine yaptığı açıklamada, kendisine ve başka bir sendikacı arkadaşına yöneltilen saldırıların daha sonra demokratik kuruluşlara yöneltildiğini belirterek, DİSK'e bağlı Yeraltı Maden-İş Sendikasının Aşkale Şubesinin ve yetkili bulunduğu işyerlerinin Güvenlik Güçlerince gereksiz yere arandığını arkasından da faşistlerin saldırılarına uğradığını; bu arada, yine DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikasına bomba koyulduğunu bildirdi. Turan, ayrıca, Ağrı Tüm-Der Şube Başkanının daha hükümet güvenoyu almadan sürüldüğünü ve görevine giderken trafik kazasında eşi ve kızıyla birlikte öldürüldüğünü açıklayarak, bölgede ilerici-devrimci-yurtsever işçi ve memurlara çeşitli baskılar yapıldığını söyledi.

Süleyman Turan açıklamasında şunları dedi: "Belgede her alanda başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçilere ilericilere, yurtseverlere yönelik saldırılar yapılmaktadır.

Gidiş, bir faşist diktatörlüğe doğru gidiştir. Ancak tüm demokrasi güçleri, ilericiler, yurtseverler, demokratlar, devrimciler omuz omuza vererek faşist dikta heveslilerinin heveslerini kursağında bırakacaktır. Kan, ölüm, yokluk, yoksulluk, işsizlik, baskı ve zulmü getiren faşizmi demokratik mücadeleleri sonucu bir daha gelmemesine defedeceklerdir"

Y.Maden-İş Başkanı Çetin Uygur: Hakim sınıfların oyunu bozulacak

YERALTI MADEN-İŞ:

Enerji Bakanı karaborsayı resmileştiriyor

ANKARA (DEMOKRAT)

Yeraltı Maden-İş Sendikası'ndan yapılan açıklamada Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Esat Kıratlıoğlu'nun Cizre Şırnak Asfaltit İşletmesi'ndeki uygulaması ile karaborsayı resmileştirdiği bildirildi.

Açıklamada şöyle denildi: " Cizre-Şırnak Asfaltit işletmesi işyerlerinde üretimin denetlenmesi ve kömür dağıtımı konusunda Enerji Bakanı, basına yaptığı açıklamalarla zıt uygulamanın içine girmiştir. TKİ Genel Müdürlüğüne bağlı bu işyerinde Bakan'ın iddiası olan karaborsa işlemi doğrudur. Ancak bu karaborsa kömürün işletmeden çıkışı sonrası Vilayet tahsislerinin el değiştirmesi ile sürdürülmektedir. Enerji Bakanı Kıratlıoğlu günde bir milyon liranın üzerinde kazanç sağlayan bu karaborsa işini yürüten feodal ailenin işine son verdim derken, çözüm yolunun satışın kömür satış tevzii tarafından yapılması olduğunu da açıklamıştır. Oysa KST'nin Cizre-Şırnak yönetimi, "Hakimiyetine son verdiğini" söylediği feodal ailenin elindedir.

Türk Standartlar Enstitüsünde neler oluyor?

ANKARA (DEMOKRAT)

TSE, 1976 yılından bu yana üç kez Danıştay kararıyla yönetimi durdurulmuş, iki kez devrin başbakanlarınca yönetimine el konulmuş güncel önemi olan ve halen grevde bulunan bir kamu kuruluşudur.

Amacı "Her türlü madde ve mamüller ile usul ve hizmet standartlarını yapmak" olan TSE-nin en önemli görevi ise "her türlü standartları hazırlamak ve hazırlatmaktır."

En üst yetki organı genel kurul olan TSE'nin diğer kurulları şöyle: Teknik Kurul, Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Hazırlık Grupları:

Kuruluşundan 1975-76 faaliyet yılına dek "kendi kabuğuna çekilmiş" bir kuruluş görünümünde olan TSE, bu yılla birlikte usulsüzlüklerin ve yolsuzlukların açığa çıktığı ve birbirini izlediği bir kuruluş haline geldi.

1975-76 faaliyet yılında TSE yönetimiyle ilgili olarak Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB)'nce açılan dava üzerine Danıştay, TSE Genel Kurulu'nu iptal etti. Bu iptal kararı üzerine 3 Ocak 1978 günü Olağanüstü Genel Kurul'a gidildi. Bu genel kurulda yine bir TMMOB delegesi tarafından açılan dava ile Danıştayca Yönetim Kurulu'nun ehliyetsiz kişilerden oluşturulduğu gerekçesiyle "yürütmeyi durdurma" kararı verildi. Danıştay 12. Dairesinin 19 Eylül 1978 günü ve 78-1985 sayılı kararı ile de yönetim kurulu tümden geçerliliğini yitirdi.

TSE İÇİN ÇÖZÜM ARANIYOR

Danıştay'ca Olağanüstü Genel Kurul hakkında yürütmenin durdurulması kararı üzerine yönetimsiz kalan TSE'nin içine girdiği kargaşaya birçözüm amacıyla dönemin Başbakanı Bülent Ecevit Danıştay'dan görüş istedi. Ecevit, Danıştay'ın "Başbakan.... Genel Kurulun 132 sayılı TSE Kuruluş Kanuna ve TSE Organlar Yönetmeliği hükümleri içinde olmak üzere ,toplanmasını sağlamak zorundadır" görüşü üzerine 13 Ekim 1978 günü Kutlu Türker, İsmet Öztunalı İclal Atalay, Göksal Sungur ve Emin Dayıoğlu'ndan oluşan geçici bir yönetim kurulu atadı. Geçici Yönetim Kurulu 27 Ekim 1978 günü olağanüstü Genel Kurulu toplantıya çağırdı. Böylece TSE: 1975'den sonra gelişen bir sürü olaydan sonra çalışmalarına yeniden başlamış oluyordu.

OLAYLAR BİTMİYOR

Geçici yönetim kurulunu tanımayan ve bu nedenle zorunlu olarak görevine son verilen TSE Genel Sekreteri Şükrü Yürür, Danıştay 3. Dairesinde yürütmeyi durdurma kararı aldı. Bu karar üzerine Genel Kurul ile göreve gelen yönetim kurulu, Şükrü Yürür'ün Genel Sekreter olabilmesi için gerekli nitelikleri taşımadığı gerekçesiyle görevine yeniden son verdi.

Bu durumu fırsat bilen Demirel hükümeti, MC dönemlerinde olduğu gibi "hür teşebbüsün" önündeki bu engeli çalıştırmamak ve TSE'yi gerici bir kale haline getirebilmek için yönetime el koydu. Şükrü Yürür'ü yeniden Genel Sekreterliğe atadı. Yönetim Kurulu'nu görevden aldı ve TSE'yi Olağanüstü Genel Kurul'a çağırdı.

DANIŞTAY BİR KEZ DAHA İPTAL EDİYOR

Demirel hükümetinin bu uygulaması üzerine görevden alınan Yönetim Kurulu Başkanı Kutlu Türker kararın iptali için Danıştay'a başvurdu. Danıştay 12. Dairesi'nin 1979/4336 sayılı kararı şöyle oldu: "Uyuşmazlığın niteliğine ve davanın durumuna göre, davalının birinci savunması alınıncaya ve yürütmenin durdurulması konusunda yeni bir karar verilinceye kadar teminat alınmadan, yürütmenin durdurulmasına" Demirel, Danıştay'ın yürütmeyi durduran bu kararını uygulamadı

TSE'DE GREV SÜRÜYOR.

TSE uzun süreden beri grevdedir. Ortada görüşmeleri sürdürecek yönetim kurulu yoktur. Danıştay kararına rağmen Demirel hükümeti tarafından görevlendirilen yönetim kurulu toplu sözleşme görüşmelerine katılmaktadır.

TSE'deki teknik elemanlar ne memur ne de işçi sayılmakta "kamu ajanı" adı altında çalıştırılmaktadırlar. Teknik personelin sendikalı olmalarını engelleyen herhangi bir yasal engel bulunmamaktadır.

TSE'DEKİ BUNALIMIN NEDENİ

1960 yılında kurulan TSE, bugüne kadar yaklaşık 3 bin 260 adet standart tasarısını kabul etmiştir.

Ne var ki, bugüne kadar TSE'nin ülkemizde gerekli ve acil olan standartların çıkartılmasına yönelmiş olduğu söylenemez.

Tüm dünyada seri imalat yöntemleri ile imal edilen ürünlerin dış pazarlarda satılabilir ve serbest pazarlarda da yarışabilir nitelikte olabilmesi için kalite ve kalite kontrole büyük önem verilirken, Türkiye'de bu konuya ancak 1978 yılında Birleşmiş Milletler Projesi ile, o ca, eğitim düzeyinde başlayabilmiştir.

TSE iktidar değişikliğiyle yönetimi kolayca değişebilen bir yapıdadır. Her hükümet, bakanlık ve bağlı gruplar temsilcilerini değiştirerek çoğunluğu sağlayabilmektedir. Bu ve benzer nedenlerle, TSE yönetiminin demokratikleştirilmesi ülke yararı açısından büyük önem taşımaktadır.

TSE, birçok kamu kuruluşu gibi çeşitli nedenlerle ve kesimlerce çalıştırılmamakta ya da halk yararına çalıştırılması engellenmektedir.

Önceki gün yapılan Olağanüstü Genel Kurulun Danıştay'ca iptal edileceğine kesin gözüyle bakılabilir. Sonra ne olacaktır?. Tüm ilericilerin, yurtseverlerin ve aydınların bu soruya yanıt bulması, TSE'nin demokratikleştirilmesi yolunda çaba harcamaları gerekmektedir.

YAKLAŞIM

Tekelci Sermayenin Güney Kore "mücizesi"!

Yılmaz DOĞAN

Egemen sınıflar son yıllarda sık sık Güney Kore, Arjantin, Brezilya gibi askeri faşist diktatörlükle yöne tilen ülkelerden övgü ve özlemle bahseder oldu. Hariciyecisinden iktisatçısına kadar çeşitli çevreler, son zamanlarda Güney Kore'yi ballandıra ballandıra anlatmaya başladılar. Örneğin, Tekelci sermayenin önde gelen örgütlerinden MESS (Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası) 28 Aralık 1979 tarihli gazetesinde "Bir Mucize" başlığı altında G. Kore'yi Türkiye'ye örnek gösteriyor. Bu ülkede, kalkınmanın nasıl sağlandığı büyük övgülerle anlatılıyor. Ve özetle şu söyleniyor: Kore mucizesinin temelinde ihracata dayalı sanayileşme yer almıştır. Bu ihracat programı, emek-yoğun sanayi ürünlerine dayandırılmış olup, hükümet ihracatçı firmaları her yönden desteklemiştir. "Burada hükümet ve özel sektör işbirliğinin pek başarılı bir örneği vardır. Özel sektöre hız kazandıran önemli bir unsur uluslararası pazarlara nazaran daha düşük ücretler ve işçi ordusunun çalışma azmidir(......) Çalışma dünyası işçi ücretlerini verimlilik artışlarının altında tutmayı bilmiştir. "G. Kore'ye ilişkin ekonomik veriler incelendiğinde, ihracatın, ülke içi tüketimin kısılmasıyla gerçekleştirildiği gözlenmektedir. Şöyle ki, son 20 yılda kişi başına ulusal gelir 20 kat artarken, iç tüketimde hemen hemen hiç artış olmamıştır.

İşte tekelci sermayenin Türkiye'ye örnek gösterdiği Kore "mucize"si: Demokratik hakların tümüyle gaspedildiği bir ülkede, son derece düşük ücretlerle çalıştırılan, ücretleri verimlilik artışı kadar bile artmayan işçiler ve artan ulusal gelirden giderek daha az pay alan bir halk!

Dünyadaki sayılı açık faşist ve doğrudan Amerikancı yönetimlerden birinin egemen olduğu G. Kore'de halkın ulusal gelirden giderek daha az bir pay aldığının kanıtı, 1960-1970 döneminde %7,3 olan özel tüketim artış hızının 1970-1977 döneminde % 6.9'a düşmesidir. Oysa, aynı dönemlerde, gayrisafi yurt içi üretim % 8.5'tan % 10.4'e çıkmıştır. Açıktır ki üretimdeki artış ve emekçilerin kaybı çok uluslu tekellerin ve onların G. Kore'deki işbirlikçilerinin elinde birikmiştir.

G. Kore'nin işçiler için ne menem bir cehennem olduğunu anlamak için çalışma süresi, ortalama ücretler ve sosyal güvenlik kurumlarına ilişkin verilere göz atmak yeter. Enflasyonun 1970-1977 döneminde ortalama % 17.4 olduğu G. Kore'de haftalık iş saati süresi 57.2 saattir ve ortalama ücretler Türkiye'dekinin yarısı kadardır. Sosyal güvenlik kurumları ise hemen hemen hiç yoktur.

Yabancı sermaye yatırımlarının önemli bir paya sahip olduğu G. Kore'de, devletin bütün olanakları ihracatı teşvik adı altında, yerli ve yabancı özel sektöre aktarılmaktadır. Ve böylece "hükümet ve özel sektör işbirliğinin pek başarılı bir örneği" verilmektedir.

Gelişmiş kapitalist ülkeler ve onların Dünya Bankası ve benzeri mali örgütleri ise, G. Kore'nin (kendi empoze ettikleri uluslararası işbölümü çerçevesindeki) ihracata dayalı sanayileşme modelini, alabildiğine sömürülen ucuz işgücü ve ihracatı teşvik adı altında kendilerine aktarılan kaynaklardan ötürü diğer geri bırakılmış ülkelere de önermektedirler. Bu gelişimin bir sonucu olarak, son zamanlarda, büyük sermaye grupları, onların çeşitli temsilcileri ve yurdumuza gelen emperyalist çevrelerin sözcüleri Türkiye'nin de ihracata dayalı bir ekonomi düzenine yönelmesi isteminde bulunmaktadırlar.

İşte, büyük sermaye çevrelerinin "mucize" olarak niteleyip, büyük bir özlemle savundukları G. Kore modeli ;yabancı sermayenin mutlak egemenliği, son derece düşük ücretler, özetle, Kore emekçi halkının açık baskıcı yöntemlerle aşırı sömürü ve sefaleti üzerinde "yükselmektedir". Ayrıca bu. "mucize" modeli G. Kore'deki sömürü düzenini kurtaramamıştır ve bugün sarsıntı içindedir. Güney Kore emekçilerinin ve devrimcilerinin yıkmak için uğraş verdikleri bir düzeni, bugün Türkiye emekçilerinin ve devrimci-demokrat güçlerin kabul edeceğini sananlar aldanmaktadırlar.

Kısa Kısa...

İZMİR'de kömür talebinde bulunan 55 kişiden ancak 45 bininin ihtiyacının karşılandığı bildirildi. Vali muavininin verdiği bilgiye göre, sıraya giripte kömür alamayanların ihtiyacı yeni gelen 70 bin tonluk tahsisten karşılanacak.

● Ege Çiftçiler Derneği Başkanı Burhan Maner, uygulanan hatalı ihracat politikası yüzünden Satsuma üreticilerinin büyük zarar ettiğini söyledi. Maner satsumaların önemli bir bölümünün ağaçlar üzerinde kaldığını ve ticari kıymetini kaybettiğini belirterek ihraç politikasının ülke koşullarına göre değiştirilmesini istedi.

Altmış milyon kilo olarak gerçekleşen satsumanın ancak 24 milyon kilosunun dış satımının yapıldığı bildirildi.

● Parakende et fiyatlarının büyük bir hızla yükseldiği bildirildi. Kasaplar Derneği Başkanı Rahmi Oral, fiyatların yükselmesinin kaçınılmaz olduğunu öne sürerek "mal gelimi giderek azalmaktadır. Bu durumda fiyatları belli seviyelerde tutmak olanaksızdır" dedi.

Rahmi Oral mazot yokluğunun hayvan gelimini olumsuz yönde etkilediğini belirterek, gıda maddeleri konusunda ilgili bakanlıkların acil önlemler almasını defalarca istediklerini ancak bugüne kadar hiç bir girişimde bulunulmadığını söyledi.

KONYA 'da sütün kilosu 20 liradan 25 liraya çıktı. Zamlı süt satışlarına başlandı. Ayrıca, Konya'nın mahalli yemeklerinden etli ekmek de, zamdan etkilenerek 20 liradan satılırken 25 liraya yükseldi.

● Konya'dan İspanya'ya helva, tahin; Danimarka ve Almanya'ya deri ve deriden yapılmış eşya ihraç edileceği öğrenildi. Bir İspanyol firması bu konuda işadamları ile görüştü ve gerekli anlaşma sağlandı. Öte yandan, Almanya ve Danimarka'da yerleşik üç kuruluş isteklerini belirttiklerinden, gerekli çalışmalara başlandı.

MERSİN Kasaplar Derneği Başkanı Hasan Çokkeser, et fiyatlarındaki artışı önlemek için canlı hayvan ihracatının durdurulmasını istedi.

Arap ülkelerine kurban bayramından önce 1 milyon 400 bin dolayında ihraç edildiğini belirten Çokkeser, "Canlı hayvan kesimi halen devam etmektedir. Hayvan üreticileri canlı hayvanın kilosuna 105 lira istemektedir. Bu durumda kasabın bir kilo kemikli eti 200 liraya satması lazım. Daha aşağı satmaları halinde kasaplar zarar eder, oysa belediye 160 lira rayiç vermiştir" dedi.

Kasaplar Derneği Başkanı Hasan Çokkeser, canlı hayvan ihracının durdurulmasını ve kuzu kesimi yapılmaması gerektiğini vurguladı.

ERZURUM'da 1979 yılı içinde yapımı planlanan 18 köy okulundan ancak 8'inin tamamlanabildiği açıklandı.

ARDEŞEN (Rize) Belediye Ekmek Fabrikası düzenlenen törenle hizmete girdi. Fabrikanın açılışında konuşan Belediye Başkanı Nazmi Alçın,"3 ay gibi kısa bir zamanda tamamlanarak hizmete giren fabrikanın 3 milyon liraya mal olduğunu ve günde 10 bin ekmek çıkaracağını" söyledi. Törenden sonra ise, halka bedava ekmek dağıtıldığı bildirildi.

SAMSUN'lu yurttaşlara yakacak ihtiyacı olarak dağıtılacak olan kömürün akaryakıt yokluğundan şehre girilemediği belirtildi.

Kömür Tevzi Bürosu yetkilileri, Somaya kamyon gönderilemediğini, hava şartlarının elverişsiz olması yüzünden de kömürün gemiyle nakledilemediğini belirttiler.

● Samsun'da ekmeğe zam yapıldı. 710 gramı 750 kuruşa satılan pişmiş ekmek, önce 570 grama, yeni yıl başında da 545 grama indirildi. Gramı düşürülen ekmeğin fiyatı sabit kaldı.

Belediye fırın sahipleri ve ekmek fabrikatörlerinin girdi fiyatlarındaki artışları gözönüne alarak zam taleplerini olumlu buldu.

● Bu yıl Samsun'da tütün rekoltesinde geçen yıla oranla yüzde 10 düşüş olduğu, bunun kötü hava koşullarından kaynaklandığı bildirildi. Tekel yetkilileri, bölgedeki 670 köyde, 62 bin 724 ailenin tütün ekimi yaptığını, geçen yıl 32 milyon kilo olan rekoltenin bu yıl 25 milyon 900 bin kilo olacağını kaydettiler.

GİRESUN halkının en büyük yakacak sorununu karşılayan fındık kabuğu kırımının durdurulduğu öğrenildi. FİSKO Birlik'e bağlı fındık kırma fabrikalarının, fındık dış satımının durdurulması nedeniyle, fındık kırımına ara verdiği bildirildi.

TRABZON 'dan bir yıl içinde 1 milyar 139 milyon 428 bin lira değerinde iç ve kabuklu fındık ihraç edildiği bildirildi. Yetkililer, ihraç edilen fındığın büyük bir bölümünün Federal Almanya, Sovyetler Birliği, İtalya. Fransa ve İngiltere'ye satıldığını söylediler.

● 1979 yılında İş ve İşçi Bulma Kurumu'na 9 bin 168 kişi başvurdu. Yetkililerce yapılan açıklamaya göre 1979 yılında yurt içinde çalışmak için müracaatta bulunan 9 bin 168 kişiden 876'sı erkek, 40'ı kadın olmak üzere 816 kişiye iş bulundu.

Bu arada, bu yıl işe yerleştirilenlerin yüzde 65'ine kamu kuruluşlarında iş bulunduğu belirtildi.

TİREBOLU (Trabzon) Merkez Sağlık Ocağına kurulduğundan beri ilk kez ikinci bir doktor atandığı bildirildi. Kaymakamlık yetkililerinden edinilen bilgiye göre, yeni atanan doktor daha önce Erzincan'ın Çayırlı ilçesinin Yayla Kent Sağlık Ocağında görevliydi.

GÜNÜN GÖZLEMİ

Nazım Hikmet, Ortadoğu jandarmalığı ve Belediyeler Birliği üzerine

Demirtaş CEYHUN

Haftada bir gün, cumartesiden cumartesine yazmanın sakıncalarından birisi de bu. Bugün Ocak'ın 12'si. Oysa ben, 15 Ocak'ta yazılması gereken bir yazıyı bugünden yazmak istiyordum.

Bilmem farkında mısınız? Sabırlı araştırıcılarımızdan Asım Bezirci dostun yürekten alkışlanacak dikkati, büyük ozan Nazım Hikmet'in kesin doğum tarihini ölümünden yıllarca sonra da olsa saptadı: 15 Ocak 1902 Yani önümüzdeki salı günü Nazım Hikmet'in 78. doğum gününü kutlayacağız. Bu nedenle de, bugün Nazım'dan söz etmek istiyordum. Dilimin büyük ustasından söz etmek istiyordum.

Ama öyle günler yaşıyoruz ki, gerçekten tozdan dumandan göz gözü görmüyor. Şu sütunlarda harcanacak çaba, kuru sıkı doldurulmuş bir çakmaklı tüfek değerinde de olsa, galiba gene de bu karanlık günlere çevirmek gerek. Sanki Nazım usta da böyle düşünürmüş gibime geliyor. "Bırak şimdi benim doğum günümü filan" diye haykırırmış gibime geliyor.

En büyük evladı Nazım Hikmet'in doğum günü dolayısıyla, böyle bir evlat yetiştirdiği için halkımı yürekten kutlarım.

Ne ki, "savunma işbirliği" adı altında halkımı, ülkemi yeniden 1950 karanlıklarına sürükleyecek, bizleri yeniden Amerikan emperyalizminin Ortadoğu jandarması haline getirecek ölüm pazarlıklarının yapıldığı şu günlerde Nazım Hikmet'in 78. yaş gününü kutluyorum demenin ne mene zehir zıkkım bir şey olduğunu da, bilmem ki nasıl anlatsam?..

Gerçekten kolay kolay inanılır gibi değil. Süleyman Demirel'in örtülü iktidarı, onca devrimcinin, demokratın can pahasına yıllarca uğraş vererek halkıma kazandırdığı mevzileri, birbuçuk iki ay gibi kısacık bir süre içinde nasıl da tarümar etti ya... Eski pehlivan Kültür Bakanı bir yandan Nazım adını afişlerden indirirken, Yassıada artığı Dışişleri Bakanı da, inanın Sülün Osman'ı bile kıskandırır bir ustalıkla, ülkemi kaşla göz arasında Amerika'nın kuyruğuna takıverdi. Ortada fol yok yumurta yokken, Amerika'nın gözüne girebilmek için, tuttu çekiverdi İran'dan Büyükelçilikte çalışanların eşlerini, çocuklarını filan, Humeyni'yi dünyanın gözünde öcü yapabilmek amacıyla. Denilenlere bakılırsa, faşist ülkücü komandoların Kerkük'te örgütlenmelerine, bir petrol kuyusunu bombalamalarına, Irak radyosunda spikerlik yaptığı gerekçesiyle bir Türkmenin arabasını dinamitlemelerine izin verdi ve anarşiyi Irak'a da sokmaya çalıştı. Onca müslüman ülke kulağının üstüne yatmış, Afganistan'da olanların gerçek yüzünü öğrenebilmek için zaman kazanmaya çalışırken, tuttu, Birleşmiş Milletler'de Amerikancı borazancılığa adaylığını koydu. Şimdilerde de, biraz borç erteletirim, biraz petrol alırım umuduyla, ülkeyi bir Amerikan üssü haline getirecek, Amerika'nın Ortadoğu'daki jandarması alçaklığına sokacak gizli pazarlıkları yürütüyor.

Bütün bunlara karşın, halkımın daha dünkü güzel umudu Sayın Bülent Ecevit ise, ne yapıyor? Artık hiç kuşku yok. "Aman, iktidar üzerimde kalmasın. Gürültüye getirip de iktidarı üzerime yıkmasınlar" diye korkulu bir telaşla, sanki sağır sultan. Ülkenin yeniden Amerikan emperyalizminin ipoteği altına sokulmakta olduğuna bile aldırmıyor. Hatta, destek olmaya bile istekli, talip. "Yoksa askerler gelir haaa" tehdidiyle, gözdağı bile veriyor. Çıkarılmasına çalıştığı yeni yasalarla bütün demokratik haklar gidiyormuş... Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu sorunların, öyle anti demokratik yasalarla çözülmesi olanağı filan yokmuş... Umurunda değil.

Yahu... Kazanılmış bu demokratik haklar, burjuvazinin bir lütfu olarak verilmemiş ki halkıma, öyle çıkarılacak bir iki yasa maddesiyle geri alınabilsin. Örneğin, 141, 142 gibi gerici faşist maddelerin Anayasamıza aykırı olduğu, çağdışı olduğu, mahkeme kararıyla filan değil, yüzlerce, binlerce demokratın, devrimcinin canı pahasına, kanı pahasına halkıma anlatılmış. Artık şunu iyi bilin ki, o maddeleri değil biraz daha ağırlaştırmak, olduğu gibi korumak bile ne Süleyman Demirel'in, ne şunun, ne bunun gücünün yetebileceği bir iş. Geçti artık.

Ne garip... Sayın Bülent Ecevit, bir yandan polislerin, öğretmenlerin (kuşkusuz giderek, mimarların, mühendislerin, yazarların, gazetecilerin ve en sonunda işçilerin) örgütlenme haklarını ellerinden alabilmek için Mecliste olağanüstü çaba harcarken, öte yandan gene kendi partisinin belediye başkanları "Türkiye Belediyeler Birliği"ni kuruyor. CHP'li bir başka belediyeciler grubunun AP'li valilere resme başvurmalarına karşın, üstelik de. CHP Genel Merkezinin direnmesine karşın, üstelik de. Bu gelişmeyi, parti içi bir muhalif grubun oyunu diye geçiştirmeye kalkışmak, olsa olsa Ecevit'i bir batakliğa sürükler. Çünkü, toplumların içinde bulundukları aşamalara Meclislerdeki parmak hesaplarıyla karşı çıkılamaz. Bari bu gerçeği unutmasalar, yarabbi!...

Tekel Bira Fabrikası çalışanlarına baskı uygulanıyor

● YENİ MÜDÜRÜN SADİ SOMUNCUOĞLU'NUN AKRABASI OLDUĞU VE BU DURUMUN İŞÇİLER ARASINDA HUZURSUZLUĞA YOLAÇTIĞI BELİRTİLİYOR.

● BU ARADA İSTANBUL TEKEL İŞYERLERİNDE DE GENİŞ ÇAPTA DEĞİŞİKLİKLER YAPILDI. BİRÇOK YÖNETİCİ PASİF GÖREVLERE ATANDI.

ANKARA
(DEMOKRAT)

Tekel Çiftlik Bira Fabrikası çalışanlarına baskı uygulanıyor. Müdür Yardımcısı Kerim Yanık'ın ifadesi üzerine birçok atamalar yapıldı. Önceleri işçilerden yana tavır aldığı izlenimi veren Yanık'ın, Demirel hükümeti kurulduktan sonra tavrını değiştirdiğini ve işyerine gelip ifadesini alan Müşavir Müfettiş Nizamettin Demirkol'a işçileri ve fabrika müdürünü şikayet ederek, görevden alınması gerektiğini söylediği saptandı.

Bira Fabrikası Müdür Yardımcısı Kerim Yanık'ın ifadesinden sonra fabrika Müdürü Mustafa Berk görevinden alınarak önce Yozgat Bira Fabrikası yeni müdürünün Sadi Somuncuoğlu'nun akrabası olduğu bildirilerek bu durumun fabrikada işçiler arasındaki huzursuzluğun arttırdığı öne sürüldü.

Ankara Tekel Başmüdürü Aziz Kurt'un derecesi 1 kademe düşürülerek tetkik murakabe üyeliğine getirildi. Yerine Ulaştırma Bakanlığı Müşaviri Ertan Kemaloğlu atandı. Transit depo amiri Hasan Ceylan görevden alındı. Tüm bu atamalar yapılırken müfettişe ifade veren Çiftlik Bira Fabrikası Müdür Yardımcısı Kerim Yanık görevinde kaldı.

Ankara da bu gelişmeler olurken, İstanbul Tekel işyerlerinde de değişiklikler yapıldı. İstanbul Sigara Fabrikasında Cevat Çakır, Ferhat Özer, Yılmaz Karoğlu, Nazım Baykal adlı memur ve veznedarlar görevden alınarak daha pasif görevlere verildiler. Aynı fabrikada görevli Makina Mühendisi Mehmet Aslan da görevden alınarak pasif bir göreve getirildi.

Cibali Sigara Fabrika Mühendisi Nurettin Yılmaz Makina Mühendisi Sabahattin Çelik, Muhasebe Müdürü Mustafa Uluer görevlerinden alınarak daha pasif görevlere atandılar. Tekel Ambalaj Fabrikasında Müdür Muavini Yalçın Cihangiroğlu Tekel Genel Müdürlüğü Muhasebe Müdürlüğünde tesellüm komisyon üyeliğine atandı.

KERİM YANIK'IN MÜFETTİŞE VERDİĞİ İFADE

Çiftlik Bira Fabrikası Müdür Yardımcısı Kerim Yanık, daha önceleri işçilerden yana tavır aldığı izlenimini verirken, Demirel hükümetinin kurulmasından sonra tavrını değiştirdiği ve işçiler aleyhine tavır aldığı bildirildi. Yanık, işyerinde galip ifadesini alan müfettişe, işçileri ve fabrika müdürü Mustafa Berk'i ihbar ettiği saptandı. Yanık müfettişe verdiği ifadesinde şöyle dedi:

"Müdür 1979 senesinnin temmuz ayında Kanada'ya görevli olarak gitmişti. Müdürlüğe ben vekalet ediyordum. Yemekhanenin kapısına bir grup işçi toplanmış, yine nutuk atan bir işçiyi dinliyordu." Fabrikalarda, tarlalarda, ölen yoldaşlar için sizleri iki dakika saygı duruşuna davet ediyorum " sol sloganlar sarfeden ve işçileri direnişe sevkeden Hüseyin Esentürk adlı işçiyi daha önceki yaptığı bir hırsızlık olayında gözönüne alıp yasal yollarla iş akdini feshettim. Şurasını tecrübelerime dayanarak samimiyetle söyleyebilirim ki, Fabrika Müdürü Mustafa Berk'in buradan gitmesi adeta gereklidir. Tabii ki takdir hakka aittir.

Tekel Çiftlik Bira Fabrikası çalışanları, daha önce imzalanan toplu iş sözleşmesinin süresinin dolacağını hatırlatarak yeni dönem için istemlerini açıkladılar.

Çalışanların sosyal haklarının yetersiz olduğunu, işyerinin uzak olması nedeniyle ulaşım sorununa çözüm bulunmasını isteyen işçiler iş ve can güvenliği yolunda önlem alınması gerektiğini vurgulayarak istemlerini şöyle açıkladılar:

"İşyerinde Türk-İş, Tek Gıda-İş'e bağlı 700 işçi çalışmaktadır. İşyeri kamu kuruluşu olduğu için işçilerin sosyal güvenlik hakları son derece kısıtlıdır.

1 Mart'ta yapılan toplu sözleşme feshedilecek ve işçiler ücretlerine zamla birlikte bir takım sosyal ve ekonomik haklar isteyecektir.

İsteklerimiz şöyle:

Çiftlik'teki fabrikaya gidip gelmek son derece zor ve masraflı olduğundan yol ücreti verilmesi, gerekirse işçiler için servis konulması, izin harçlığının son derece düşük olan miktarının artırılması, evlenme ve ölüm yardımının konması, emekli olan işçilerin ikramiye miktarının artırılması, öğrenim yardımının yükseltilmesi, yakacak yardımı giyim yardımı ve çocuk yardımlarının arttırılması gerekmektedir.

BENZİN KUYRUĞUNDA BİR SAAT

Kuyruğun sonu ağır başı hızlı işliyor

Tanju CILIZOĞLU

Sahi! yolundayım.

Benzin kuyruğunda.

Bizim arabamız var falan sanmayın ben benzin kuyruğunu pompanın gerisinden ve de yakınından izliyorum.

Kuyruğun başı Cankurtaran'da, öteki ucu Kumkapıya dayanmış.

Saat tutuyorum 12 dakikada kuyruktaki arabadan biri benzin alabiliyor.

Neden bu kadar ağır işliyor kuyruk.

Kuyruğun sonu ağır işliyor da başı hızlı gidiyor durmadan.

Kuyruğun başında torpilliler alıyor benzini hep. Bir de tezgah kurmuşlar. Benzinciyle tezgah kurmuşlar.

EN ÇOK BENZİNİ KOMİLER ALIYOR.

Bu arada kuyruğun başına durmadan elinde bidonlarla komiler gidip geliyor. Benzin istasyonunun arkasından dolaşıyorlar, saçak altında bir süre bekliyorlar. Pompayı elinde tutan adam yana doğru kaykılıyor, kaşla göz arasında bidonu dolduruveriyor. Avucunun içine bastırıyor parayı.

Bir iki üç dört beş.

Sarı sarı saçları olan bir komiyi üçüncü kez bidona benzin alışında yakalıyorum. Kolundan tutuyorum yumuşakça. Gene de ürküyor korkuyor.

—Kime alıyorsun benzini diyorum.

—Müşteriye.

—Kim müşteri?

—Ne bilem ki ben. Müşteri işte .

—Nasıl müşteri?

—Ağabey sen müşteri bilmez misin? Bizim lokantanın müşterisi.

—Kaça alıyorsun benzini?

—Ne bilem ben ağabey. Kamil Ağabey bidona bakıyor çekmeceden dürüp büküp bir para veriyor bende benzinciye veriyorum.

—Niye sıraya girmeden alıyorsun?

—İşim var ağabey nasıl girem sıraya ki? Bulaşıkları yıkayacam, patates soyacam, getir götüre yardım edecem.

—Hangi müşterinin bu?

—Mavi arabalının, sık sık gelir bize bol bahşiş verir. Her gelişinde ayrı bir kadın vardır yanında.

—Kadınlar güzel mi?

—Olmaz mı ağabey Ajda gibi, Nilüfer gibi.

Kolunu bırakıyorum uçup gidiyor komi. Sekerek ve bidonun ağzından benzinler damlatarak.

POLİSLER POLİSLER MERCEDES'Lİ POLİSLER

Kuyrukta beklediğim bir saat içinde kuyruğun önünde benzin alanların çoğunluğunu polisler teşkil ediyor.

Özel arabalar hızla ve sükseli sesli bir yanaşmayla kuyruğun başına tos giriveriyor. Motoru bile kapamadan şıp doluyor benzin deposu. Polislerin otomobillerinin ya da benzin aldığı otomobillerin çoğu da Mercedes.

Bir saat içinde onsekiz polis sıranın önünden özel arabaya benzin alıyor, bunun onbiri Mercedes, üçü Honda, ikisi Anadol, ikisi BMW . Ve bu arada sıraya baştan dalıp kart gösterenlerin aldığı benzin miktarı otuz yedi.

Şimdi bir benzin istasyonunda bir saatte benzin verilme sayısı ellidört. Bunun onsekizi polis. Resmi elbiseli, beli tabancalı resmen polis, onaltısı kart gösteren sivil polis ya da vilayet görevlisi, dokuzu lokanta komisi bidonlu, altısı benim gibi kim olduklarını kestiremediğim ama resmi görevli olmayan bir hatırlı takımı. Bunlar istasyon sahibinin yakınları filan olabilir. Ve benzin alanların sadece beş tanesi sıraya girmiş sade vatandaş.

TEPKİ YOK MU?

Ve bu olaya hiç mi hiç sıraya girmişlerden bir tepki gelmiyor.

Şişman bir taksi şoförüne sırada bunu soruyorum. Bakın ne diyor:

"Gözünü yiyem ağabey, nasıl diyeceksin ki? Pompa adamın elinde. Bir dünya kelamı etse bitti benzin diyecek. Ben ne yapacağım o zaman. Polise mi gideceğim. Ahh işte polis önden benzin alıyor durmadan. Yani şimdi polise polisi mi şikayet edeceğim. Benzini bırak, bir de bir araba sopa yiyeceksin.

Ananı şeyden kadı ne diyeceksin ki?

Bekliyoruz sıra gelirse alıyoruz işte....."

Gördünüz mü imtiyazsız sınıfsız kaynaşmış bir kitleyiz...!

Fransız Komünist Partisi Avrupa komünizminden ayrılıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Fransız Komünist Partisi yönetimi, Sovyetlerin Afganistan'a müdahalesi üzerine gittikçe Avrupa Komünizminden ayrılan bir çizgi geliştirmeye başladı. Fransız Komünist Partisi Genel Sekreteri Georges Marchais son günlerde yabancı ülkeleri ziyaret ediyor. Şu günlerde de Sovyetler Birliğinde bulunuyor.

Sovyetler Birliğinin Afganistan'a müdahalesinden sonra, Fransız Komünist Partisi resmi yayın organı günlük L'Humanite gazetesinde bu müdahaleyi haklı bulan makaleler yayınlanmıştı. Bu durum, Parti içerisinde sağ ve sol kanattan çeşitli muhalefet hareketlerinin yükseldiği bir anda (Elleinstein ve Althusser gibi kişiler bu çeşitli muhalefet hareketlerinin başını çekiyorlar) gelişen yeni bir durumdur.

Georges Marchais geçen Ağustos ayında Yugoslavya'dan döndükten sonra Avrupa Komünizminin uzun bir geleceği olduğunu, ve kendilerinin bu harekete önderlik etmek için çaba harcayacaklarını söylemişti. O dönemde FKP, geri bıraktırılmış ülkelerdeki ilerici ve sosyalist partilerle hattaÇin Komünist partisiyle ilişkiler kurmak için harekete geçmişti.

Bu arada parti içerisinde sağ ve sol tepkiler de yükseliyordu. Bir kısım üyeler partinin örgütlenmesinde militan bir yöntem izlenmesi gerektiğini söylerken, bir bölümü parti programından "proleterya diktatörlüğü" tezinin kaldırılmasını eleştiriyorlardı. Daha sağ görüşlü bir kanat ise Doğu Avrupa ve Sovyetler Birliği Komünist Partileriyle tüm ilişkilerin koparılması gerektiğini savunuyordu. Öte yandan, NATO'nun Avrupa'ya nükleer menzilli füzeler yerleştirmesi kararına karşı Fransız Sosyalist Partisinin desteği kazanılmaya çalışılıyordu. Ancak bu çaba sonuçsuz

Afganistan'a yapılan Sovyet müdahalesi, parti içerisinde büyük değişikliğe yol açtı. Yönetimin bu müdahaleyi haklı bulması ve Georges Marchais nin Sovyetler Birliğine gitmesi, sağ kanat tarafından büyük bir tepkiyle karşılandı. Bu muhalefetin temsilcisi tarihçi Jean Elleinstein Le Monde gazetesine yazdığı bir yazıda Sovyetler Birliğine şiddetle çatarken, otuz kadar FKP üyesi yayınladıkları bir bildiride Sovyet müdahalesini kınadılar.

FKP'nin Sovyet müdahalesi konusunda takındığı tavır, onu Fransız Sosyalist Partisinden tamamen uzaklaştırırken, çok sayıda "sol" eğilimli kişi (gerek komünist, gerek sosyalist partiden) solun birliği için çağrıda bulunuyorlar.

Öte yandan FKP'deki değişiklik, onun, Sovyet müdahalesini sert bir şekilde kınayan Yugoslavya ile ilişkilerini bozabilir. Ve Marchaio'nin Çin'e yapacağı ziyaret de aynı nedenle ertelenebilir.

İran'da suikastları gerçekleştiren Örgütün lideri ve 15 üyesi yakalandı

TAHRAN (THA)

Tahran radyosunun açıklamasına göre İranda bir çok suikastin sorumlusu olan Furkan Örgütünün lideri ve 15 üyesi Tahran'da yakalanmışlardır.

Radyonun açıklamasına göre devrim muhafızlarının yaptığı baskında yakalanan Furkanın lideri Ekber Gudarzı ve 15 uyeyle birlikte örgütün yakın bir gelecekte üç suikast daha planladığına ilişkin belgeler de bulunmuştur.

Furkan Örgütü geçtiğimiz Şubat ayında yapılan İran devrimin'den bu yana 10'dan fazla suikastin sorumluluğunu üslenmişti.Furkan ın ilk suikasti Nisan ayında Şah Muhammet Rıza Pehlevi nin iktidardan devrilmesinden sonra işbaşına getirilen ilk genel kurmay Başkanı Orgeneral Alı Garni'nin öldürülmesiydi.

Bunun ardından Ayetullah Humeyni'nin yakın danışmanı olarak tanınan Ayetullah Murtaza Muhtaharı, öldürülmüştü. En son olarak ise Furkan Ayetullah Muhammet Ali Tabatabaı ile Tahran Medresesi baş müderrisi Huccetuslam Muhammet Mufattahı öldürülmüştü.

Verilen bilgilere gore Furkan üyelerinin yakalanması sırasında devrim muhafızlarıyla çatışma çıkmıştır. Devrim muhafızlarından yapılan bir açıklamada altı aydır Furkanın faaliyetlerinin izlendiği ve bir baskın hazırlandığı belirtilmiştir.

Carter'in danışmanı Brzezinski

Çin-ABD ilişkileri yeni bir aşamaya girdi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ABD Savunma Dışişleri Bakanı yardımcılarından Harold Brown Çin'de yöneticilerle görüştü. Teng Siao Ping (Başbakan yardımcısı) ve Hua Kuo Fng (başkan) la yapılan görüşmelerle birlikte iki ülkeyi ve bölgeyi ilgilendiren sorunları incelemek için 4 çalışma grubu oluşturuldu. Bu çalışmalar 4 konuda sürdürüldü: Silahlanmaların kontrolü, teknoloji transferi, ikili temas ve ilişkiler, güçlerin stratejik dengelenmesi. Bu çalışmalarda görülen çok yönlülük ve ciddilik, iki ülke arasındaki ilişkilerde ilk kez somut ve sonuç verecek bir eğilimi yansıtmaktadır.

Brown Çin'de çeşitli temaslarda bulundu. En ilginçlerinden biri de, Brown,'ın askeri konularla ilgili olarak, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi askeri komisyon sekreteri Geng Biao ile yedi saati aşkın konuşması oldu. Bu konuşmalarda özellikle Hindi Çinindeki son durum Afganistan ve İran sorunu ve güçlerin stratejik dengelenmesi, silahlanma kontrolü görüşüldü.

Daha sonra HuoKuo Feng'le konuşan Brown savunma alanında ikili ilişkileri inceledi. ABD'deki askeri okullara Çinli öğrenciler yollanması karara bağlandı. Afganistan konusunda da iki taraf görüş birliğinde olduklarını bildirdiler.

Aynı zamanda Genel Kurmay Başkanı olan Teng Siao Ping ile Brown'ın görüşmeleri direkt bir müdahale düşünülmemesine rağmen, Sovyetler Birliğine Afganistan'a karşı aldığı tavrı terketmesi için oldukça yüksek bir fiyat ödetmet konusunda görüş birliğine varılmasıyla sonuçlandı.

ABD'nin Çin'e yaklaşarak, Sovyetlere bir göz dağı vermek istediği ileri sürülüyor. Çin ise, ABD'nin Afgan olayından sonra takındığı yalnızca tesadüfü ve geçici bır değişiklik mi, yoksa uzun vadeli çok yönlü bir gelişme mi olduğunu anlamaya ve buna göre davranmaya kararlı.

Öte yandan Mısır Başkan yardımcısı Muhammed Hüsnü Mübarek de Pekin'de resmi görüşmeler yaptı. Teng Siao Ping, Mübarek'in yanındaki Mısırlı gazetecilerle konuşurken şöyle dedi:

"Afganistan olayları, hiçbir şekilde yalnız başına ele alınması gereken bir olay değil, Sovyet hegemonyacılığının dünya çapındaki stratejik ve politik planının bir parçası, bir kilometre taşıdır. Vietnam aracılığıyla Kamboçya'ya saldırılması da bu planın bir parçasıdır."

Libya da, Çinle olan ticari ilişkilerini kesme kararı alabileceğini bildirmişti. Libya, buna gerekçe olarak, Çin politikasının Arap ulusuna, Libya'ya ve Filistin halkına karşı düşman bir tavır geliştirdiğini göstermişti.

Her ne kadar Teng Siao Ping, son günlerde "Filistin ve Arap halklarının haklı mücadelesini desteklediğini" bildirmişse de, tüm bu gelişmeler, Çin'le ABD arasında yeni oluşan ilişkilerin politik ve stratejik sonuçları olarak değerlendirilmelidir .

Carter'in danışmanı Brezezinski:

'Sovyetlerin hareketi detantı zor durumda bıraktı'

Başkan Jimmy Carter'in siyasi danışmanı Z.Brezinski, Amerikan "Time" dergisiyle yaptığı görüşmede ABD'nin dış politikası, özellikle de son Afgan olayından sonra, Sovyetler Birliği'yle SALT (Karşılıklı Silahsızlanma anlaşması) hakkındaki düşüncelerini belirtti.

Bilindiği gibi, ABD Dışişleri Bakanı Cyrus Vance, "ılımlı" olarak tanınırken, Brzezinski daha "katı" bir tutuma sahip olmasıyla bilinmektedir. ABD Başkanı Carter'in Sovyetlere karşı koz olarak ileri sürdüğü "insan haklarını savunma" politikası da gene Brzezinski'nin buluşu olarak kabul ediliyor.

Sovyetlerin, Afganistan'a müdahalesinden sonra, ABD'nin soğuk savaşa dönebileceği ve SALT anlaşmasının da rafa kaldırılacağı ileri sürülmektedir. Brzezinski'nin konuşması, bu açıdan ilginçtir.

Görüşmenin özetini veriyoruz.

TIME— Afganistan olayları ABD—Sovyet ilişkilerini nasıl etkiledi?

BREZEZİNSKİ— Sovyetlerin Afganistan'daki askeri hareketi Sovyet saldırganlığını yeni bir aşamaya getirmiştir. Böylesi bugüne değin görülmemiştir. 1945'ten beri ilk kez Sovyet askeri güçleri daha önceden Sovyet denetimi altında olmayan bir yabancı ülkeye Sovyet isteklerini dayatmakta kullanılmaktadır. Eğer, Sovyetlerin Afganistan'a dayattıkları Sovyet denetimi gerçekleşirse, bu, ABD açısından hayati önemi olan bir bölgedeki, İran ve Pakistan'a yönelik dolaysız bir tehdit olacaktır.

Sovyetlerin hareketi, detant konusunda ciddi bir gerilim yaratmıştır. Bu gelişmeler, ABD-Sovyet ilişkilerinin yarışmacı yönünü boyutlandırmış, işbirliğine dönük yönleri ise olumsuz yönde etkilemiştir.

T— Sovyetlerin ABD'nin güçsüzlüğü konusundaki varsayımları, ABD-Sovyet ilişkilerinde muğlak kalmış olabilecek noktalardan mı kaynaklanmaktadır?

B— ABD Başkanı yönetime gelir gelmez, iki ülkenin gerçek bir silahsızlanmaya yönelmesini istedi. Aynı zamanda insan hakları konusundaki ısrarlarının haklılığı inancındaydı. Bizim Sovyetlere yaklaşmamız son üç yıldır değişmedi. Sovyetler Birliği bizimle birlikte hareket etmeye hazır olduğu ölçüde biz de aramızdaki işbirliğinin kapsamını genişletmeye istekliyiz , fakat Sovyet hareketlerinin gerektirdiği ölçüde karşılık vermekten vazgeçmeyeceğiz. Sovyetlerin Afganistan'a müdahale etmesi, maalesef, aramızdaki ilişkinin yarışmacı yönünü öne çıkarttı. Eğer biz bu müdahaleye kesin bir tepki göstermezsek tarihsel yükümlülüklerimizi yerine getirmemiş oluruz. Bir şeyler yapmak zorundayız çünkü, bu müdahale, derin bir jeopolitik meydan okumadır.

T— Size göre, Sovyetlerin Afganistan müdahalesindeki niyetleri nedir?

B— Sovyet harekatı dünyanın patlamaya hazır bir bölgesini kızıştırdı. Bir yıl önce bu bölgeyi "kriz kuşağı" olarak nitelemiştim. Bu nitelemeyle bölgedeki değişik nedenlerden ötürü istikrarsız olan bir dizi ülkenin artan bir bölgesel çalkantıyla karşı karşıya bulunduğunu anlatmak istemiştim. Sovyetler Birliği hem bu çalkantıyı istismar etmeyi, hem de bu çalkantı içine kendi gücünü de yansıtmayı tercih etmiştir. Sovyetler bundan kendilerine bazı yararlar umabilirler. Ancak uluslararası istikrarın en çok kendi yararlarına olduğunun bilincine varmalıdırlar.

T— Çin, ABD'ye yardım edebilir mi?

B— Çin, Asya'da istikrarın sağlanmasında katkısı olan bir ülkedir. Çin'in Asya'daki varlığı tüm taraflar açısından caydırıcı bir unsurdur. Bu gerçekliği daha sistemli, daha resmi bir duruma dönüştürmek üzerine fikir yürütmek erkendir. Savunma Bakan yardımcılarından Harold Brown bu hafta Pekin'de sürdürdüğü görüşmelerde geniş kapsamlı istişarelerde bulunurken, herhalde Afganistan'ın Sovyetler Birliği tarafından işgali de gündemde olacaktır.

T— Neden Sovyetler SALT görüşmelerini erteleme kararını aldılar?

B— Sovyetler Afganistan'da bir fırsat yakaladılar, buna dört elle sarılma gereğini duydular. SALT iki ülkenin karşılıklı çıkarlarına hizmet eder.

AET ülkelerinde fiyatlar %11 arttı

BRÜKSEL (ANKA)

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ülkelerinde geçen yıl enflasyon hızının ortalama yüzde 11'e ulaştığı bildirildi.

1979 yılı fiyat artışları istatistiklerinden yapılan ilk belirlemelere göre, geçen yıl enflasyon hızı, 1978 yılındaki enflasyon hızının dört buçuk katına yakın artış gösterdi. 1978 yılında AET ülkelerinde ortalama enflasyon hızı yüzde 2,5 düzeyindeydi.

AET İstatistik Bürosu tarafından yapılan açıklamaya göre, geçen yıl AET ülkeleri arasında en yüksek enflasyon hızı İrlanda, İngiltere ve İtalya'da görüldü. Bu ülkelerde enflasyon hızı yüzde 13 ile 15 arasında değişiyor. Buna karşı, fiyat artışları yüzde dört ve beş arasında kalan Batı Almanya, Belçika, ve Luksemburg en düşük enflasyon hızı kaydedilen AET ülkeleri.Geçen yıl Fransa'da fiyat artışları yüzde 9,9'a Danimarka'da ise yüzde 11'e yükselmişti.

Kennedy, Carter'in dış politikasını eleştiriyor

Kennedy, Carter'in dış politikasını eleştiriyor. Gelecek yıl yapılacak olan Amerikan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Demokrat Parti adaylığı için Başkan Carter'a rakip olarak adaylığını koymuş bulunan senatör Edvard Kennedy seçim kampanyasını Carter'in dış politikasını eleştirmeye doğru yoğunlaştırdı. Her gittiği yerde Senatör Kennedy bugünkü yönetimin iç ve dış işlerde bunalımdan bunalıma sendelediğini söyleyerek Senatör Kennedy özellikle Başkan Carter'in Rusya buğday satışını sınırlamasına şiddetle hücum etti, Afganistan'a Sovyet müdahalesine karşılık alındığı söylenen bu önlem senatore göre Sovyetler'den çok Amerikan çiftçilerinin çıkarlarını zedeleyecektir. Bilindiği gibi Senatör Kennedy bir ay önce İran'ın Devrik Şahının Amerika'da çok uzun müddet tutularak yasal İran hükümetinin kışkırtılmasının da doğru olmadığını bir çok yerde ifade etmişti.

Türkiye'de olaylar günlüğü

8 ölü, 4 yaralı, 2 patlama

ANTAKYA

—Antakya'da günlerden beri gerginliğini koruyan durum dün meydana gelen olaylarla yoğunlaştı. İşyerlerinin tahrip edildiğini bildiren bazı esnaf ile polisin ve faşistlerin baskısını kınayan öğrenci ve velilerden oluşan kalabalık bir grup Antakya Valisi İlhan Sözgen'le konuşmak için toplu halde vilâyete geldiler. Ancak Vali Sözgen bu grupla konuşmayacağını bildirerek güvenlik kuvvetlerinin göstericileri dağıtmasını istedi. Bu anda halkla güvenlik kuvvetleri arasında çıkan çatışmalarda Nusret Akça adlı polis öldü, Süleyman Karasu ve Hüseyin Sarıoğlu adındaki öğrenciler de ağır şekilde yaralandı. Çatışmaların sokak içlerinde yer yer devam ettiği görüldü. Olaylardan sonra 30 kişinin gözaltına alındığı ve esnafların dükkânlarını kapattıkları bildirildi.

ADANA

—İnönü Caddesi'nde yürümekte olan Ahmet Yaşar Düzkaya adlı bir genç silahlı saldırı sonucu öldürüldü.

—Kimliği belirsiz kişilerce yapılan silahlı saldırı sonucunda sağ görüşlü olduğu bildirilen teknisyen Ragıp Kafalı öldürüldü. Olay sırasında Ragıp Kafalı'nın yanında bulunan Ergun Yıldırım'ın da yaralandığı bildirildi.

—Kozan ilçesi Gazi köyünde Lütfi Gören, Kadir Erdoğan, Rıza Oymak ve Müjdat Taşkın adlı öğretmenlerin kaldıkları eve kimliği belirsiz kişilerce ateş açıldı. Olayda ölen ya da yaralanan olmadı.

—Yumurtalık ilçesinde üzerinde silah bulunan Ali Özelhas adlı genç güvenlik kuvvetlerince yakalandı. Özelhas'ın daha sonra tutuklandığı bildirildi.

GAZİANTEP

—Düztepe Şehit Şahin Lisesi öğrencilerinden Mehmet Uçar silahlı saldırı sonucunda öldürüldü. Bu olaydan sonra yine aynı okul öğrencisi Eyüp Korkmaz Karayılan okulu çevresinde uğradığı silahlı saldırıda öldürüldü. Her iki olayla ilgili soruşturmanın sürdürüldüğü bildirildi.

AKKARA

—Feridun Çelik Mahallesi Papatya Sokağı'nda bakkal dükkânı sahibi Ali Coşkuner uğradığı silahlı saldırı sonucunda öldürüldü.

—Emniyet 2. Şube Müdürlüğü'nde görevli bekçi Mehmet Durmaz'ın Kayaş Şirintepe Mahallesindeki evine önce patlayıcı madde atıldı, daha sonra tarandı. Maddi hasarın meydana geldiği olayda ölen ya da yaralanan olmadı.

—Çalışkanlar Mahallesi'nde aramalar yapan güvenlik kuvvetlerinin bazı kişileri gözaltına almasının protesto edilmesiyle çıkan silahlı çatışmada bazı kişilerin hafif yaralandığı bildirildi. Bu arada iki sivil polisle bir faşistin ihbarcılık yapan bir şahsın evine girdikleri ve oraya otomatik silah bıraktıkları iddia edildi.

İSTANBUL

—Sağ görüşlü olduğu bildirilen İhsan Mermerci Lisesi öğrencisi Ayhan Yazıcı Zeytinburnu'nda uğradığı silahlı saldırı sonucu öldürüldü. Olayla ilgili soruşturma sürüyor.

—Alibeyköy'de bir kuyumcu dükkânına giren silahlı üç kişi iki kiloya yakın altın alarak kaçtı.

—Beşiktaş Ihlamur Caddesi'ne "İşkenceci katillerden hesap soracağız" yazılı bir bombalı pankart asıldı. Polis pankart sökülünceye kadar yolu trafiğe kapadı.

—Zeytinburnu'nda bir fermuar atölyesine giren silahlı üç kişi içeridekileri tesirsiz hale getirdikten sonra kasadaki 200 bin lirayı alarak kaçtı.

ERZURUM

—Çat ilçesinin Ağa Köyünde İlkokul Müdürü Şevket Uçar'ın evinin kurşunladığı, ölen ya da yaralanan olmadığı bildirildi. Olaya karıştıkları iddia edilen iki öğretmen önce gözaltına alındı, daha sonra da delil yetersizliğinden salıverildi.

KONYA

—Kent merkezinde "Afganistan'daki Müslüman kardeşlerimiz için para topluyoruz" diyen bir grup, bir sinema, iki kahvehane, bir taksi durağı ve bir pastahaneye saldırıda bulunarak, çevrede hasar meydana getirdiler.

KAHRAMANMARAŞ

—Elbistan İlçesi Mükremin Halil Lisesi'nde öğrenimi engelledikleri ve bazı kişileri dövdükleri gerekçesiyle sol görüşlü 5 lise öğrencisi gözaltına alındı.

İZMİR

—Sol görüşlü oldukları iddia edilen iki grup arasında çıkan silahlı çatışmadan sonra 11 kişinin gözaltına alındığı bildirildi. Olayda iki kişinin yaralandığı da açıklandı.

—Buca Cezaevinde ortaya çıkarılan 100 metrelik tünelle ilgili soruşturma sürerken, cezaevinde havanın çok gergin olduğu ve yöreye jandarma birlikleri yollandığı bildirildi.

ESKİŞEHİR

—İ.T.İ.A'da İşletme Bölümü 2. sınıf öğrencileri arasında çıkan kavgada 20 kişi gözaltına alındı.

—Şarhöyük Mahallesinde Selim Demircan adlı kişiyi tabancayla yaraladığı iddiasıyla Hidayet Serin yakalanarak Adliye'ye yollandı.

—Gazi Mahallesinde "yasa dışı" bir örgüt adına para topladıkları öne sürülen Altan Özkan gözaltına alındı.

—Eskişehir Valisi'nin olaylarla ilgili olarak mahalle muhtarlarıyla bir toplantı yaptığı bildirildi.

MURGUL

—Adının bazı eylemlere karıştığı öne sürülen bir asker kaçağı Borçka Cezaevinden kaçtı. Amerikan yapısı uzun mezilli silahlarla 10 gün önce yakalanan Osman Çevik'in yakalanması için güvenlik kuvvetlerinin çevrede arama yaptığı öğrenildi.

İSKENDERUN

—Payas bucağı yakınlarında polisle çatışmaya giren silahlı beş kişiden ikisi otomatik silahlarıyla yakalandılar. Yakalananların kimliklerinin açıklanmadığı bildirildi.

KAYSERİ

—Sol görüşlü öğretmen Ali Yeşil, Fevzi Çakmak karakolunun civarında uğradığı silahlı saldırıda yaralandı.

Çin bütün ülkelere ticaret ve yatırım bölgeleri açıyor

AKA AJANS

Çin Ticaret Bakanının açıklamasına göre tüm yabancı sermayeli firmaların serbestçe yatırım yapabilecekleri ve ticaretin tümüyle serbest bırakılacağı "Serbest Ticaret ve Yatırım Bölgeleri" oluşturmayı kararlaştırdı. Guangdung Vilayeti Devrimci Komitesi Başkanı "Xi Zhongxun" bu konuda yaptığı açıklamada, Mao döneminden kalan serbest ticaret bölgelerinde Çin'de halen yürürlükte olan yasaların geçerli olmayacağını ve bu bölgeler için ayrı ticaret ve yatırım yasalarının hazırlanacağını bildirdi. Komite Başkanı; Çin'de üretilen malların daha rahat pazarlanmasının amaçlandığını kaydetti; Çin'in dış ticaretine önemli katkıda bulunacağına inandıkları böyle bir girişim ile gelişmiş teknoloji transferleriyle yabancı yatırımların artacağını vurguladı. Ve Çin'in bu yolla ilerleyeceğini belirtti.

Fransa ve İran gizli bir anlaşma yaptı

AKA AJANS

Fransa İran'a silah satmak karşılığında İran'dan resmi fiyatın altında 300 bin varil petrol almak için gizli bir anlaşma yaptı.

Kuveyt'te yayınlanan Es Siyasiye gazetesinin verdiği habere göre Fransız hükümeti, İran'la bu anlaşmaya karşılık aynı zamanda ABD'nin İran'a batılı ülkelerin uygulaması için baskı yaptığı ekonomik yaptırımları uygulayamayacağı konusunda güvence de verdi.

Siyasiye'nin haberine göre Fransa, İran'dan sözkonusu petrolü bu ayın başında almaya başladı.

ABD'de de 60 bin petrol işçisi greve gitti

AKA AJANS

ABD'deki petrol rafinerilerinde çalışan 60 bin işçinin yüksek ücret veya çıkarlar sağlama girişimlerinde başarıya ulaşamadıkları için greve başladıkları bildirildi. Petrol, Kimya ve Atom İşçileri Sendikası Başkanı Robert Goss, işçilerin işi bıraktıklarını söyledi. Grev, sendika üyesi 200 bin işçinin 60 binini kapsayan üç ret görüşmelerinin çıkmaza girmesi üzerine ilân edildi.

Sözkonusu 60 bin işçi ABD'deki 100 kadar petrol şirketinde çalışmaktadır. Petrol şirketleri işe, çağdaş rafinerilerin otomasyon kolaylıkları olması nedeniyle pek az işçi gereksindiği için grevin kendilerini ve petrol arzını etkilemeyeceğini iddia etmesine rağmen sendika, grevin ilânıyla birlikte ABD'deki petrol arzından önemli düşüşler olacağını ve enerji sıkıntısı baş gösterebileceğini açıkladı.

YORUM

Mazlum Afganistan

Dr. CEM ÇAKMAK

ODTÜ — İdari İlimler Fakültesi
Siyasal Bilimler ve Kamu Yönetimi Bölümü
Öğretim Görevlisi

Dünyaya haber salmayı tekelinde bulunduran batılı ajanslar, Afganistan'da açık işgale dönüşen Sovyet müdahalesinin, yeryüzünde yediden yetmişe tüm ülkelerce kınanmakta olduğunu, giderek büyüyen tepkilere yol açtığını günlerdir bildirmektedirler. Hatta aynı ajansların, sakalı ve sarığı ile düne kadar "yobaz" bir din adamı görüntüsü arkasında komikleştirmeye çalıştığı İran'ın dinsel liderlerini Afganistan'daki Sovyet müdahalesine tepki gösterdiği için şimdi bir iyilik meleği olarak karşımıza çıkarmaları mümkündür.

Bu yazının konusu ne sözkonusu "müdahale"yi yargılamaktır ne de Afganistan dramına yaklaşanların tavırlarını eleştirmektir. Amaç, Afganistan dramının yeniden ortaya koyduğu iki gerçeği—ulusal ve uluslararası gerçeği— vurgulamaktır. "Real politik" adı altında gözlemlenen olguyu; süper devlet çıkarlarının yayılma ve etkinlik sürdürme olgusunu, Afganistan örneği ile açıklamaktır. Bu yaklaşım birbirleriyle sımsıkıya ilişkili iki noktaya değinmeyi gerektirir:

1) Dünyadaki güçler dengesini anlamak;

2) Büyük güç çatışmalarının hedefini yoksul ülke halklarının ödemek zorunda kalışları gerçeği karşısında nerede durmak gerektiğini iyi saptamak.

Afganistan'da neler oluyor? sorusuna doğru yanıtlar bulabilmek için, önce dünyada nelerin olup bittiğine bakmak gerekir. Gerçekten de 60'lı yılların ikinci yarısından bu yana uluslararası ilişkilere yön veren olaylar nitelik ve nicelik açısından büyük ve hızlı değişikliklere uğramıştır. Özellikle 70'lerde patlama noktasına varan bu gelişmeler, dünya güçler dengesinde yeni gruplaşmalara yol açtığı gibi büyük güçler arasında yeni ve amansız bir çekişmeyi de birlikte getirmiştir. Gerçi bütün uluslararası belgeler genellikle dostluk, barış, eşiklik ve karşılıklı yarar gibi ortak kavramlardan söz ederlerse de, çağdaş ortamda geçerliliğini sürdüren ana etken, eskiden olduğu gibi, somut olgulardır. İdeolojik ve politik düzeyde uluslararası etkinlik savaşımını yürüten güçler için, öncelikle kendi konumlarını sürdürme ve geliştirme kaygusu önem taşır. Büyük devlet oluş, uygulamada, sürekli genişleme ve etkinliğini sürdürme özlemlerini de kışkırtan bir olgudur. 70'lerin kaçınılmaz bir biçimde ortaya koyduğu yeni ekonomik koşulların, uluslararası politikada yapısal oynamalara yol açması da kaçınılmazdı. Bu "gerçekçi politika"nın en can alıcı örneğini 70'lerin başında, batının yanında yer alan Çin vermiştir. 1980'lere girerken, petrolün gelişmiş ekonomiler için taşıdığı yaşamsal önem bu çekişmeyi daha acımasız bir aşamaya sürüklemiştir. Özellikle İran Devriminden sonra tüm dikkatlerin Ortadoğu'da, giderek Basra Körfezi'nde toplandığı bir gerçektir. Batı dünyasının petrol gereksiniminin karşılanmasında ana bölgelerden biri olan Hint Okyanusu'nda da büyük devletler güçlerini giderek artırmışlardır. Aslında bu yayılma, İran ile Umman Sultanlığı arasında yer alan Hürmüz Boğazı'ndan Kızıl Deniz kıyılarına, Afrika'nın Boynuzu diye anılan bölgeden Batı Afrika'ya, Hint Okyanusu'nun çeşitli ada serpintilerinden Çin Denizi ve Pasifik'e kadar uzanmaktadır. Özellikle Basra Körfezi ve Hint Okyanusunda; Amerika, İngiltere ve Fransa kara ve denizlerde sahip oldukları üs ve silahlı güçlerini arttırma yarışına girmişler, varlıklarını ve etkinliklerini, 80'lere girerken güçlendirmişlerdir. Sovyetler Birliği, ancak 1970'ten bu yana yarışa etkili bir biçimde katılabilmiştir. Tüm batı dünyasının petrol gereksiniminin % 60'ını taşıyan tankerlerin geçtiği Hürmüz Boğazı'nın stratajik önemi, onların yeni bir dünya savaşını göze alabilecekleri ölçüdedir. Benzer yargılar Kızıl Deniz ve Süveyş Kanalı için de geçerlidir. Amerika'nın bu yöredeki etkinliği açıktır. Hint Okyanusunda 21 parça gemiden oluşan Amerikan Deniz gücü içinde 150'yi aşkın savaş uçağı taşıyan uçak gemileri de bulunmaktadır. Bu gücün, bölgede harekât yeteneğini kolaylaştıracak (üsler dışında) askeri olanaklar Suudi Arabistan; Kenya, Somali, Umman tarafından sağlanmıştır. Mısır ve İsrail kesin destek garantisi vermişlerdir. Amerika, benzeri olanaklara, Singapur, Tayland ve Avustralya'da da sahip bulunmaktadır.

Öte yandan, Sovyetler Birliği, Güney Yemen'in dışında 1977'de Somali'den çekildikten sonra, yoğun ilişkiler girdiği Etiyopya'da tartışmasız bir etkinlik kurmuştur. Enver Sedat'ın iktidarını pekiştirmesinden ve bölgede açıktan Amerikan yanlısı bir politika izlemesinden bu yana Mısır'dan kopan Sovyetler en güçlü tutanaklarını Etiyopya'da bulmuşlardır. 70'lerin sonlarına doğru Hindistan, Vietnam ve Kampuçya'da dayanak noktaları sağlamışlardır. Son haftalar içerisinde de, Hint Okyanusundaki Sovyet filosuna bağlı gemilerin sayısı 18'e çıkmıştır. Bütün bu yayılma grafiği içerisinde Sovyetlerin henüz güvenilir etkinlikler sağlayamadığını ve asıl tarihsel tutkusunun Hint Okyanusuna, sıcak denizlere inmek olduğunu ileri sürenler daima olmuştur. Nitekim, daha 1973'de, Afganistan'da Kral Zahir Şah'ı düşürüp yerine geçen Muhammed Davud Han'ın Cumhuriyeti ilan etmesiyle başlayan yeni döneme karşı ilk tepki, söz konusu gerekçelerle, Çin'den gelmişti. Çin yetkilileri darbeyi, Sovyetler Birliği'nin Hint Okyanusuna inmek ve Pakistan'ı parçalamak amacıyla sahnelediklerini ve bunun uzun dönemli Sovyet planının bir halkası olduğunu söylemişlerdi. Afganistan ile Pakistan arasındaki potansiyel sorunların başında, Pakistan'da yaşayan Pathan'lar geliyordu. Aynı soydan geldiklerini söyleyen Belici ve Pathanlar; Afganistan, Pakistan ve İran'da yaşamaktaydılar. Davud, daha sonra, sayıları 6 milyona varan Pakistan'daki Pathanlara özerklik verilmesini istemişti. Böylece amaç, Pakistan'daki 6 milyon Pathan'ı Afganistan'daki 6 milyon Pathan'a katmak, yani Pathan bölgesini Pakistan'dan koparak, Afganistan'a katmaktı. Davud, böyle bir "operasyon"un Belicileri de cesaretlendireceğini düşünerek eyleme geçmişti. Bu girişimler Pakistan ile Afganistan'ın arasını açmış ve iki ülke arasındaki ilişkiler 1963'e kadar kesilmişti. Sovyet egemenliğindeki bir Afganistan'ın aynı etnik nedenlerle Pakistan'ı hatta İran'ı karıştırabileceği, söz konusu ülkelerin bugün de korkulu düşüdür. Hele etnik sorunlarla zaten başı bir hayli sıkıntıda olan Humeyni yönetimi açısından Afganistan'daki Sovyet yanlısı gelişmeler büyük önem taşımaktadır.

Yüzyıllardır güney denizlerini düşleyen Sovyetler Birliği'nin, petrolü kucaklayacak bu bölgede, yukarıdaki hesapları yapmamış olmasını düşünmek zordur. Zira, daha uzun süreli strateji bakımından Afganistan, Sovyetler için etkinlik alanlarını genişletmeye yarayacak önemli bir "köprübaşı" olabilir. Böylece Sovyetler Birliği zamanla belki Pakistan üzerindeki etkisini de kullanarak, Amerika'nın İran yanı herhangi bir Arap ülkesine (Körfez Emirliklerine) müdahalesini de engelleyebilir.

Peki, Afganistan bu hesapların rahatlıkla tezgahlanacağı bir ülke midir? Afganistan, zengin tarihi, renkli kültürüne karşılık, ekonomik bakımdan yeryüzünün en geri ülkelerinden biridir. Ülke topraklarının ancak % 10'u sürekli tarıma elverişlidir. Dağlık ve çöl ikliminin egemen olduğu ülkede nüfusun % 81'i toprakların ekilebilir olan % 10'u üzerinde tarım yaparak geçinmektedir. Kişi başına düşen gelir yılda 100 dolardır. Sanayi olarak yalnızca ilkel bir tekstil ve yine geri kalmış gıda sanayiinden başka bir uğraş yoktur. Halkın % 10'u okuma-yazma bilmektedir. Devlet yönetimi için gerekli memur kadrosunun oluşturulmasının bile güç olduğu ülkede, en önemli devlet görevleri, sayıları 10'a varmayan okumuş-yazmış ailenin elinde... İşte Orta Asya'nın tüm dağlarının gelip düğümlendiği bu dağlık ve unutulmuş ülkede, son 15 yıl içerisinde Mutlakiyetten, Meşrutiyete, Meşrutiyetten, Cumhuriyete, ve Cumhuriyetten de komünistliğe geçilmiştir! İşçisiz, halksız ve tek dayanağı ordusunun da dağıtılmış ve bölünmüş olması pahasına! Rejimlerin sadece adı değişmiş, Marksizmi "kendinden menkul" liderlerin yönetimindeki askeri diktatörlüklerle bugüne varılmıştır. Güçler dengesinin sürekli değiştiği Asya'da böylesi bir güç boşluğu Sovyetler Birliği'nin 15 yıldan bu yana doldurmaya çalışmasını doğa kurallarına benzetmek pek yanlış mı olur?

Elbette ulusal alanda olduğu gibi, uluslararası alanda da olduğu gibi toplumlar boşluktan hoşlanmıyor. Bugün bu mekanizmaları çalıştırmaya girişen SSCB'nin yerini pekala Çin de alabilirdi. Ülkenin ve bölgesel dengenin böylesine anti-tezlerle dolu olduğu bir ortamda Sovyet müdahalesini özellikle aşağıda sıralamaya çalışacağımız gözlemler açısından da değerlendirmek durumundayız. Petrolle birlikte güçlenen yeni bir akım, Orta Doğu ile birlikte bütün islam Dünyasını ayaklandırmak eğilimindedir: İslam Uyanışı. Sovyetler Birliği, Afganistan'da Müslüman Gerillaların başta Pakistan ve İran olmak üzere çeşitli İslam ülkelerinden gördüğü doğrudan destekten, birçok yönlerden rahatsız olmaya başlamıştır. Aslında bu yalnız Kabil'deki "Marksist" rejim için bir tehlike olmakla kalmıyor, İslam ve Marksizm çatışması olarak da sunulmaktadır. Birçok müslüman ülke, olup bitenlere böyle bakıyor ya da böyle gösteriyor. Bu durumun, Moskova'nın hem iç hem dış politikasına ters düşeceği düşünülebilir. Çünkü kendi sınırları içinde de —özellikle İran ve Afganistan'a sınır komşusu olan Sovyet Cumhuriyetlerinde— çok büyük sayılarda müslüman topluluklar yaşamaktadır. İslam Uyanışı, Müslüman Gerillaların zaferi, Moskova açısından "kötü bir örnek" olabilir. Ayrıca, Sovyetler Birliği, İran ve diğer İslam ülkelerinde bu hareketlere karşı çıkmıyor, tersine onları destekler görünüyordu. Bütün bunlara bir de batının Pakistan üzerinden, Çin'in ise, Amerika ile birlikte İslam gerillalarına yaptıkları yardımlar da eklenirse Moskova'nın duruma daha fazla seyirci kalmadığı söylenebilir. Ayrıca müdahaleyi cesaretlendiren bir başka olgu da, Amerikan donanmasının İran'a her geçen gün biraz daha yaklaşması ve ABD'nin bu ülkeye müdahale edeceği yolunda söylentilerin yoğunlaşmasıdır.

İşte böylesine bir güç çekişmesinin ortasına düşen "zayıf" bir Afganistan, henüz sonuncu olduğunu söyleyemeyeceğimiz bir Mazlum Ülke örneğini sergilemektedir.

Büyük devlet politikalarının ağır bedelini mazlum ülke halklarının ödememelerinin tek yolu ülke bağımsızlığına sahip çıkacak demokratik güçlerin güçlenmeleri ve gelişmeleridir.

* * *

ZMO Başkanı Karabulut: Tarımsal yatırım kararları emperyalist güçlerin etkinliğine göre alınıyor

ANKARA
(DEMOKRAT)

Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Ali Karabulut tarımsal eğitimin 134. yıldönümü nedeniyle düzenlediği basın toplantısında, Türkiye'deki tarımsal yatırım kararlarının emperyalist güçlerin etkinliğine göre alındığını belirtti.

Ziraatçılar Derneği Genel Başkanı Mehmet Ali Akalın da, yaptığı yazılı açıklamada, onbinlerce eğitim emekçisi üzerinde sürdürülen baskı, sürgün ve kıyımları protesto amacıyla tarımsal eğitimin 134. yıldönümünü kutlamayacaklarını bildirdi.

Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Ali Karabulut, tarımsal öğrenimin 134. yıldönümü nedeniyle düzenlediği basın toplantısında ülkemizdeki tarımsal üretimin mevcut gereksinimi karşılamaktan uzak olduğunu belirterek üretimdeki düşüklüğün nedenini "Dışa bağımlılık ve tarımsal alandaki yatırım kararlarının emperyalist güçlerin etkinliğine göre alınması" olarak açıkladı.

Öte yandan Türkiye Ziraatçılar Derneği Genel Başkanı Mehmet Akalın dün yaptığı yazılı açıklamada, onbinlerce eğitim emekçisinin üzerinde ki baskı, kıyım ve sürgünleri protesto etmek amacıyla tarımsal öğrenimin 134. yıldönümünü kutlamayacaklarını bildirdi.

"Onbinden fazla eğitim emekçisinin zindanlara doldurulduğu, açığa alındığı bir ülkede tarımsal öğrenimin yıldönümü kutlanmaz" diyen Akalın tarımsal öğrenim kurumlarının halk düşmanı faşitlerce doldurulduğunu, böylelikle düzene uysal uşaklar yetiştirilmek istendiğini söyledi.

politika ciddi bir iştir

Bir fuel-oil satışı öyküsü

Devletin çoğunluk payını elinde tuttuğu bir dev şirkette geçer öykü. Şirketin fuel-oil'e gereksinimi vardır. Başka bir devlet şirketinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Petrol Ofis Genel Müdürü, Turizm ve Tanıtma Bakanını ortaya koyduğu halde, yedi gün-on gün kadar bir süre fuel-oil alamadığını bildiğimiz için, şimdi anlatacağımız olayı, bu olayda yöneticilerin davranışını "gerçekçi" ve "mudebbir" buluyoruz.

Hani KİT'lerin ve kamuya ait kuruluşların başındaki yöneticilerin "müdebbir bir tüccar gibi" davranması istenir ya!... İşte bu şirketteki yöneticiler de böyle yapmışlar. Fuel-oil'i bir başka biçimde aramışlar...

Bulmuşlar da... Bakanlar bulamaz ama, parasını bastırınca —eğer gücünüz yeterse— siz de bulursunuz. Firmanın —Fuel-Oil satıcısının— yazıhanesine giderler.

"Olur" der "ama tonu 35 bin lira", "Pekiy" derler, "Getirin malı alın fabrikadan parayı". Buna Fuel-oilci razı olmaz. "Kırmızı meşin, paralar peşin" der. Bundan sonra geçen olaylar şöyle:

—şirketin memuru fuel-oil bedelini çek olarak getirir. Mal sahibi "bunu bankadan çekin nakit olarak verin" der.

—Para bankadan çekilir, tanker sahibine verilir. Tanker fabrikaya hareket eder.

—Fabrikaya gelinir. Tankerden depoya hortum yetmez. O zaman fuel-oilci sinirlenir. "Doğru dürüst bir hortum bulun, ben gidiyorum" der ayrılır. Şirket yöneticileri bir daha getirilmeyeşinden korkup, peşin parayı da istemezler.

—Nihayet hortum bulunur, yeterli uzunlukta... Fuel-oilciye gidilir.

—Neyse ki fuel-oil'ci caymamıştır, allahversin, fuel-oil'i de boldur. Petrol Ofis depolarında olmasa da onda vardır.

—Tankerden boşaltılırken "ölçelim" derler şirket yöneticileri. Buna da karşı çıkar fuel-oil'ciler.

Neyse "dört ton" diye alınan fuel-oil, tanker gittikten sonra ölçülür ve evet!... Üç ton gelir... Sonra, daha tanker ayrılmamıştır.

—Kardeşim bu ne cesaret? Bak plakan da yok. Nasıl bu işlere cesaret edebiliyorsun? derler. Yanıt ilginçtir.

—Şimdiye kadar bir şey olmadığına göre cesaret sayılmaz!...

Işte böyle bir ülkede özel kesimin en büyüğü "ücretler ve fiyatlar dondurulmalı" diyor. Ücretleri anladık ama "fiyatları" böyle bir ülkede dondurmanın olasılığı var mı?

Bu öykü bize bir Kayserili ile bir musevi'nin alışveriş öyküsünü anlattı. Musevi topal bir atı pazarda satmak ister. Ama topallığının ilk bakışta farkına varılacağı belli. Bu nedenle atın ayağına bir çivi çakar. "Topallığının çividen geldiğini sansınlar" diye... Pazara çıkılır. Kayserili atı 5 liraya —o zamanki parayla— satın alır. Musevi'lerle KayseriliIer arasında açıkgözlülük yarışı var ya... Musevi hemen civara yayar:

—Keyserili İsmail Ağa'ya topal atı 5 liraya sattım!...

Hikayeyi duyanlar, hemen Kayseriliye iletirler, Kayserili yanıtlar:

—Ama o at topal değildi, ayağına çivi batmıştı. Çiviyi çıkarınca pekala yürür.

Bu yanıtı da Museviye yetiştirip, onun yanıtını Kayseriliye götürürler.

—Ben o çiviyi kasten çaktım. Topallık ondan geliyor sanılsın diye...

Kayserili bu yanıta çok içerler ve şöyle der

—Vay namussuz vay! Kalp para vermeseymişiz kazıklanmıştık desene!...

"Müdebbir tüccar" Türkiye'de işte böyle, her an uyanık olması gereken bir tüccar. Artık burada kârların hesabını, kiminin elinin kiminin cebinde olduğu sorusunun yanıtını bulma olasılığı yok. Piyasa bu ölçüde bozulmuştur. Bugün piyasa da gerçek fatura bulma olasılığı hemen hemen kalmamıştır. Gazeteler "karaborsadan kağıt aldık da öyle çıkabildik" diye çarşaf çarşaf ilan veriyorlar. Böyle bir ortamda kalkıp deniliyor ki:

"Ücretler ve fiyatlar dondurulmalı..."

İnsaf edilsin... Bu iddianın bir ciddiliği olabilir mi?

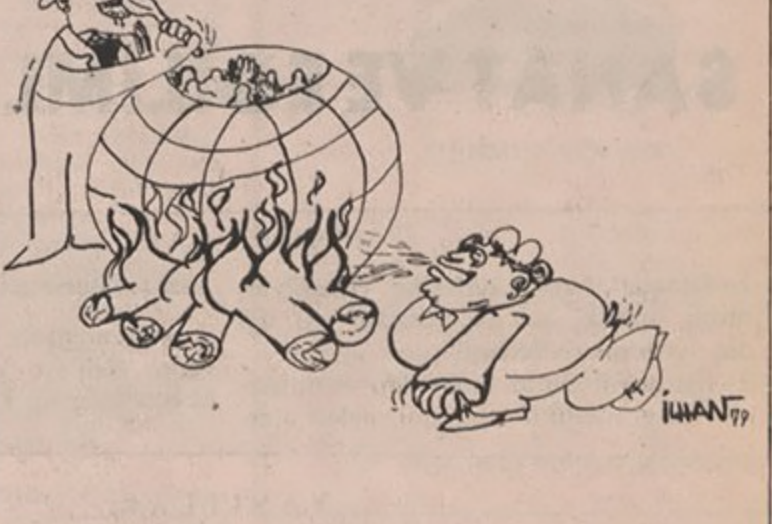

Kotil'in onbir yardımcısı ve Anayasa profesörü

İstanbul Belediyesi kuruldu kurulalı hiç bu denli başkan yardımcısı enflasyonuna uğramamıştı.

Kotil'in şu anda başkan yardımcıları artık binaya sığmaz oldular. Sığmaz oldular da Başkanlık katındaki belediye Teftiş Kurulu buradan bodruma atıldı.

Belediye koridorlarında yürürken kolunuz birisine deyse, ola ki Belediye Başkan yardımcısıdır.

Allah eksikliklerini göstermesin mi desek, allah arttırsın mı desek, şimdilik Kotil'in tam onbir yardımcısı oldu.

Ve onbir yardımcı bize bir Fransız fıkrasını hatırlattı:

İsviçre'de bir Anayasa profesörü dağda tipiye tutulur. Yolunu kaybeder kara saplanır, araba durur. Profesör bakar ilerde tek bir ışık var. Yürüyerek ışığa varır.

Bir orman kulubesidir bu. Kapıyı çalar güzelce bir kadın açar kapıyı, profesör halini anlatır geceyi bu kulubede geçirip geçiremeyeceğini sorar.

Kadın konuğunu kabul eder.

Sofrayı kurar. Özenle hazırlar her şeyi. Şaraplar çıkarır, yıllanmış şaraplar. Yemeğe otururlar yerler içerler. Sıra uykuya geldiğinde kadın:

—Ben burada tek başıma yaşarım. Her şeyim, yatağım da tek kişilik ne yapsak acaba şu kanepe ve bu yataktan başka koşulum yok der. Profesör hemen atlar:

—Ben şu koltukta geceyi geçiririm. Siz tasalanmayın.

—Ama ben sizi daha fazla rahat ettirmek istiyorum. Size iyi bir gece geçirtmek istiyorum diye diretirse de profesör koltukta yatmakta kararlıdır. Kadın sonunda:

—Gene de istediğiniz yerde yatın ama, ne isterseniz ne düşünürseniz bana çekinmeden söyleyin der.

Sonunda kadın yatağında, profesör koltukta geceyi geçirirler.

Sabahleyin profesör ev sahibine teşekkür ederek yola koyulmaya hazırlanır. Kadın sokak kapısını açar içeri bir sürü horoz ve birkaç tavuk doluşur. Profesör dayanamaz.

—Sizin de horozunuz amma bolmuş der.

—Kadın cevap verir. "Siz onların horozluğuna bakmayın onların çoğu anayasa profesörüdür."

Siz de Kotil'in yardımcılarına bakmayın, onların çoğu kıyıma uğramış eş dost yani Belediyecilik yönünden Anayasa profesörüdürler.

Hazırlayanlar: Tanju CILIZOĞLU Yasar GÖREN

1979'un son aylarında batı sinema dünyasındaki gelişmeler

MEHMET BASUTÇU

Yazın bitimiyle gelen toplu gösteri ve şenlikler arasında, kapılarını on sene sonra yeniden açan Venedik şenliği en önemli yeniliği oluşturdu. Ancak eski "Mostara"yı tanıyanlarda, gösterilen filmlerin düzeyi bir düş kırıklığı yaratmış gibiydi. Hem de Bernardo Bertolucci "Mehtap"), Jean—Luc Godard ("France Tour Detour Deux Enfants"— "İki Çocuk Dön Dolaş Fransa") Taviani Kardeşler ("İl Prato"-"Çayır") gibi isimlere karşın. Kısacası Cannes, Venedik'in yokluğundan yararlanarak Batı dünyasındaki şenlikler arasında ön sıraya sağlama oturmuş durumda bugün.

Sözü edilen diğer bir gösteri Montreal şenliği oldu. Cannes'da Amerikan sinemasının başarısını izlemiştik. Montreal'de tersine, Avrupa'dan gelen yapıtların ödüllerin büyük bir kısmını paylaştıklarını görüyoruz. Batı Almanya'dan gelen bir film, kadın yönetmen Heid Gennee'nin imzasını taşıyan "Bir artı bir eşittir üç" büyük ödülü alırken, Fransız Jean Charles Tacchella, yapıtı "Seni çoktan beri seviyorum" (İl ya longtemps gue jet'aime) ile yargıcılar kurulu özel büyük ödülüne hak kazanıyordu. Tacchella bu filminde, bitmez tükenmez kaynak, kadın-erkek ilişkilerine özgün bir senaryo ve akıcı bir dille eğiliyor. Evliliklerinin yirmibeşinci yılında, anlaşarak ayrılmaya, özgür olarak gönüllerince yaşamaya karar veren bir karı kocanın öyküsünde, 'gelişmiş' toplumların en önemli güncel sorunlarından biri, bireyler arası iletişim eksikliği, aşk ve dostluk temalarıyla birlikte doyurucu bir biçimde işleniyor.

Batı Avrupa ve Amerika sinemalarının uyandırdıkları bu çapraz ilgi karşısında aklımıza ister istemez 'Komşunun tavuğu komşuya kaz' sözü geliyor. Kestirme yollu bir açıklamadan kaçınmak istiyorsak gözden uzak tutulması gereken gerçek, her iki tür sinemanın, aralarındaki önemli ayrılıklara karşın dünya sinemasında kendilerine özgü, önemli bir yere sahip olmaları.

Gösteri yönü güçlü kitle sineması niteliğini rahatsız edici toplumsal ve politik konuları işlerken bile kaybetmeyen A.B.D. sinemasının başarılı örnekleri önünde avrupalı eleştiriciler, son yıllarda eski kıtanın 'ürettiği' ruhbilimsel, sanat ve edebi yönleri ağır basan, 'aydın' (entelektüel) sinema yahut 'sanat ve deneme' (art et essai) sineması çerçevesine giren bazı filmler önünde gitgide daha acımasız davranıyorlar. Çoğu kez haklı olarak ama Costa Gavras'ın son yapıtı "Kadın Işıltısında olduğu gibi yanılıp arada ölçüyü kaçırarak.

Avrupa üzerinde parasal ve politik egemenliğini sürdüren A.B.D.nin Kültür alanında, sinema ile bir etkinlik oluşturmasında, sanıyoruz ki amerikalı yönetmenlerin başarıları kadar, Avrupa sinema dünyasının aşağılık kompleksine kapılmış olmasının etkisi var. Her ülkenin yahut bölgenin kendi kültürel birikiminden kaynaklanan özgün filmler vermesi sinema sanatında çoğulcu ve sağlıklı bir gelişmenin ön koşulu. Aksi durumda kapılar taklitçiliğe sonuna kadar açılabilir.

Genç Fransız yönetmeni Jacgves Doillon "Yaramaz Kız" Filimiyle Cannes'te Genç sinema ödülünü aldı.

Fransa'yı Cannes film Şenliğinde temsil eden Andre Techi ne'nin "Bronte kız kardeşler"'i kendine bağlanan umutları boşa çıkardı.

SANATIN ÖĞRETİMİ

Gülten AKIN

Orta okullarımızda, liselerimizde sanat öğretimi yapılmaz. Sanat tarihini üstten tutma okutmaya ezberletmeye çalışırız, edebiyat kitaplarına iyi kötü örnek yazılar, şiirler koyarız. Bunların kabaca anlamını vermeye çalışırız. İşte hepsi o kadar. Yoksa, sanatın bir temel öğretimi, işlevinin, yerinin amacının araştırılması, öz ve biçim açısından tarihsel bir değerlendirilmesi yapılmaz. Sorunları üstünde durulmaz. Yakın yıllara değin üniversitelerimizin sanatla ilgili bölümlerinde bile niteliksel bir çalışma yapılabildiğini sanmıyorum Niceliklerle yetinildi çoğuncası. Sanatın öğretilemez olduğ savı canlı tutuldu. Sezgilere, esinlere yol verildi. Soru yok, yanıt yok. Sanatçı, kendi sorusuna kendi yanıt bulmaya çalışarak, el yordamıyla yürüyüp gitti.

Nedendi bu? Çünkü, sunulan örneklerin benzerlerinin yapılmasıyla yetinilmesi isteniyordu.

Niye öyle isteniyordu? Çünkü, öğretme durumunda olanlar, dolaylı ya da dolaysız, üstlerindeki emperyaist baskıya boyun eğmişlerdi. Bu, rahat yaşayabilmelerinin ön koşuluydu. Yalnız bu kadar mı? Yetişmelerindeki gelenekte de sorusuzluk, yanıtsızlık vardı.

Ülkemizdeki yazınçevrelerinin genel kanısı şudur: İyi yazın adamı, edebiyat fakültelerinin dışından çıkar. Bu sav pek çok örnekle doğrulanmıştır. Vardır tek tük öğrenimli yazın adamı. Onlarda, kişisel çabalarıyla, ilkin öğrendiklerini unutmaya çalışarak kendilerinde kurulmuş ön yapıları yıkarak amaçlarına varmışlardır.

Gerçek sanatçı, ülkemizde bu iki savaşımı vererek ilerlemek zorundadır. Adımları için önce önünü açmak, itip genişletmek. Bu, bir yerde, onların doğrudan siyasal eylem alanlarında niye göründüklerini de açıklar.

Öğerendiğini unutmak deyince aklıma resimde (Primitivizm) ilkelcilik'in öncüsü ve büyük ustası Gauguin geliyor. Gauguin, önce güney Faransada, sonra Paris'te bir süre uğraşmış öğrendikleriyle, biçem bilincine ulaşınca, uygarlığın getirdiği geleneksel kurallara güvenini yitirmiş, önceki okulların sunduğu kolay araçlardan kaçıp canlı bir özü taşıyan biçem ve biçim arama çabasına girişmiştir. Avrupauygarlığının getirdiği biriktirdiği ile, yoğun duyuşunu, yeteneğini anlatım olanağından uzaklaşacağını görünce gidip Tahiti'ye yerleşti. Yaşamı pahasına, kendisine dolaysız anlatım olanağı sağladı. Ordaki yabanıl yaşamdan seçti konularını, Tahiti geleneksel sanatının özünü yakaladı. Renk ve çizgi olarak da bu gelenekten yararlandı.

Madem öyle, ne gerek var sanatın öğretimine, diyemeyiz. İnsanın yeni olanakları bulması için eskileri tanıması zorunludur. Yeniyi kurmak için eski içinden seçilebilir olanlar vardır. Tekniklerden alınacaklar vardır. Eski alan usul usul temizlenir. Sonra nitel bir dönüşüm gerçekleşir.

Sinemada ne yapılmalı?

Halil KAPLAN

Sinema, tüm sınıfları ve en geniş kitleleri ilgilendiren bir toplumsal ilişki türü olduğundan, diğer toplumsal ilişkilerden apayrı bir yöntemle incelenemez. Sinema ürünlerine, altyapısal ve sınıfsal temellerinden ayrı, soyutlanmış birer "sanat" veya eğlence nesnesi olarak yaklaşılamaz. Ve sinemayı incelemenin, izlemenin ya da üretmenin ölçütleri, "ilginçlik", "sıkıcılık", "gerilimlilik" ya da "sürükleyicilik" gibi ne olduğu belirsiz daha doğrusu ne için ve kimin için olduğu çok belli — ölçütler olmamalıdır. Kısacası, sinemada gerek seyirci, gerek üretici, gerekse eleştirmen olarak bu kavramları kullanmamız sinemada varolan işbölümünü kabullenmemiz anlamına gelmiyor — aldığımız tavırlarla halk egemenliği ve onun materyalist teori ve pratiğinin ya yanındayız, ya da karşısındayızdır.

Ancak "ilerici" ya da "devrimci" sinema, filmlerin "sosyal içerikli" olup olmadığını ayırdedebilmekten ibaret değildir. İnsanlığın en gelişmiş iletişim aracı ve toplumun en karmaşık ideolojik etki—tepkilerinin alanı olan sinema o kadar basite indirgenemez.

Örneğin sadece birkaç burjuvanın "bireysel" ve günlük yaşamlarını konu alan ve militan kesimin dikkatini çekebilecek devrimsel ya da karşı devrimsel tarih olaylarına en ufak bir atıfta bile bulunmayan bir film, salt akılcı bir anlatım ve yalın ve dolaysız bir teknik sayesinde devrimci ve emekçiler için "öteki sosyal sınıfların her birini, entellektüel, manevi ve siyasal yaşamlarının bütün belirtilerinde gözleyebilmek" ve "materyalist çözümleme ve kıstasları, bütün sınıfların, kategorilerin ve grupların, bütün eylem ve yaşam biçimlerine pratik olarak" uygulayabilmek için eşsiz bir olanak, bir fırsat olur.

Öte yandan, Washington politikasını konu alan ama işi akılla değil, "ne olacak şimdi" heyecanıyla izlenen bir detektif hikayesine dönüştüren bir TV dizisi, toplumsal içerikli olsa kaç yazar? Ya da, halkın şu ya da bu egemene karşı mücadelesini konu alan bir film, bol kalabalık, kavga, pankart, slogan ve söylevle ekranı doldurur hızlı bir kurguyla kanlı kavgalı sahneleri vurgular ve egemenler rölünde de en bozuk tipli oyuncuları gerçekle ilgisi olmayan, bir takım abartılı tavır ve davranışlar içine sokarsa, o film, belli bir eğitimden geçmemiş bir seyirci için siyasal bilinci kısıtlayan ve yozlaştıran bir film olur çıkar. Neden mi?

Önce, yukarıda da dediğim gibi, birbirini hızla izleyen kesik planlar ve film süresinin %60—70'ini dolduran grev, çatışma, suikast gibi "gaz verici" sahneler, bilince hiç bir katkı getirmez, bu açıktır insaf için. İkincisi, "işçi sınıfının dikkatini, gözlemini ve bilincini, tamamıyla ya da hatta esas olarak işçi sınıfı üzerinde" yoğunlaştıran ve o sınıfın kendisini diğer sınıflarla ilişkileri içinde tanımasını engelleyen bir film, devrimci falan olamaz. Üçüncüsü, toplumsal çelişkileri ("halk anlasın diye") basit ahlaki ve hatta görsel karşıtlıklara indirgeyerek (güzel işçi-çirkin patron, namuslu köylü-namussuz - ırz düşmanı ağa) belki bol slogan attırılır ama sınıf bilinci bir adım bile ilerlemez. Zira gerçek yaşamda hiç bir karşılığı olmayan bu ak ve kara çocuksu karşıtlıklar, "Siyasal yaşam deneyimine dayanan pratik bilgi" nin edinilmesi açısından tümüyle yararsızdır. Daha kötüsü, ekran üzerinde kazanılan hayali zaferler, aynen Hollywood ve Yeşilçam'ın sunduğu düşler gibi, gerçek yaşamdan çok daha tatlı gelecek ve emekçiyi mücadelenin acılı yolundan alıkoyacaktır.

Gerekli olan, gözlerin bir düş perdesine veya ekranına mıhlanıp kaldığı bir sinema değil, filme alınan, gösterilen ve tartışılan değişik gerçeklerle yaşanan gerçekliğin daha iyi anlaşılmasını sağlayacak bir sinemadır. Bu sinemanın biçimi, akla değil, duygusal ve içgüdüsel tepkilere hitap eden renkli sinemaskop ticari hokkabazlıklardan ve propaganda sinemasından ayrılmak zorundadır. Kiralık emekle değil, kollektif bir çalışmayla üretilmelidir. Bireysel olarak tüketilen bir keyif maddesi değil, toplu tartışma ve aratırma içinde yeniden üretilen bir siyasal analiz nesnesi olmalıdır. Tartışma örgütlenmeye, örgütlenme de üretime dönüşmeli ve değişik halk kesimleri sinema kollektifleri yoluyla kendi sorunlarına ışık tutabilmelidirler. Bilgisiz ve kültürsüz olarak ussal bir edilgenlik içinde izlenen sinema, yerini okuyarak, araştırarak, aktif olarak izlenen ve yeniden üretilen sinemaya bırakmalıdır.

İleride düanyadan somut örneklerini vereceğim bu devrimci sinema ülkemizde kurulmazsa, her toplumsal bunalımla sermayesini kat kat artıran bu sinema denen "düş fabrikası", televizyondaki biçimiyle, bugünün bunalımlı toplumunu gittikçe edilgenliğe ve eylemsizliğe götüren bir afyon olmaya devam edecektir.

(Alıntılar Lenin'in "Ne Yapmalı?" adlı kitabındandır.)

SANAT VE EĞİLİMLERİMİZ

Süleyman AVŞAROĞLU

SORULAR:

1 - Sanatın hangi türlerine (Edebiyat, resim, müzik, sinema, tiyatro vs) ilgi duyuyorsunuz? Nedeni?

2 - İlgi duyduğunuz sanat türü ve türlerinin hangi nitelikte olmasını, neleri içermesini istersiniz?

3 - Beğendiğiniz sanat türü ya da türlerinin yerli ve yabancı sanatçılarından beğendikleriniz kimlerdir?

YANITLAR:

BURHAN ÜNAL(33)
(Bakkal)

1 - Halk müziği ve sinema hoşuma gidiyor. Mesela insan sinirleri gergin olduğu zaman bir müzik dinler, neşelenir, Sinema da eğlence, malum....

2 - Sinema ve müziğin aşk konularını içermesini isterim...

3 - Ayhan Işık, Cüneyt Arkın, Ahmet mekin, Aşık Veysel, İbrahim Tatlıses....

YÜKSEL BAŞ(16)
(Bakkal Çırağı)

1 - En çok sinemayı seviyorum. İnsanın can sıkıntısını gideriyor. insanı eğlendiriyor.

2 - En çok vurdulu-kırdılı filmleri seviyorum. Çok seviyorum ama, nedenini bilmiyorum.

3 - İsimlerini bilmiyorum.....

KADİR BİLGE(25)
(Ayakkabı Boyacısı)

1 - Türk sanat ve halk müziği ile sinemadan hoşlanırım. Nedeni, hoşuma gidiyor...

2 - Eğlendirici olmasını isterim...

3 - Cüneyt Arkın, Hülya Koçyiğit, Türkan Şoray, Yaşar Özel, İbrahim Tatlıses...

KADİR YULAFÇI(23)
(Berber kalfası)

1 - En çok sinemayi ve müziği seviyorum.. Müzikten de Türk halk müziğini...

2 - Konu olarak ekseriye garibanları düştükleri zorluklardan kurtarmayı gösteren filimleri severim.

3 - Orhan Gencebay, Yılmaz Güney, İzzet Altınmeşe, Bedia Akartürk.

SÜLEYMAN ARAT(18)
(Lise 3.sınıf öğrencisi)

1 - Sanat bölümlerinden en çok tiyatro dalını beyenmekteyim. Sebebi, olan biten her şey halk önünde oluyor. Halka daha yakın biçimde gerçekler canlandırılıyor. Sinemayı da beyenirim. Müziği de... Kitap okumayı hiç sevmediğimi açıkça belirteyim. Bunun nedeni olsa gerek ki, okulda vasat bir talebeyim.

2 - Yukarda da belirttiğim gibi, tiyatroyu çok seviyorum. Bunda her türlü konuyu severim. Gerek dramatik, gerek komedi, gerek ideolojik yapıtlar... Elbette en beyendiğim konu türü gerçekleri açıklığa kavuşturmada en büyük yardımcı olan siyasi içerikli oyunlardır. Aynı düşüncelerim Sinema ve Müzik için de geçerlidir.

3 - Tiyatroda en beyendiğim kişi yok ama, topluluk olarak AST'ın (Ankara Sanat Tiyatrosu) oyunları bana çok güzel ve anlamlı geliyor. Müzikte ise halkımızın öz müziklerini yansıtan topluluklar ve müzisyenleri beyenirim. Örneğin Zülfü Livaneli, Önal Büyükgönenç...

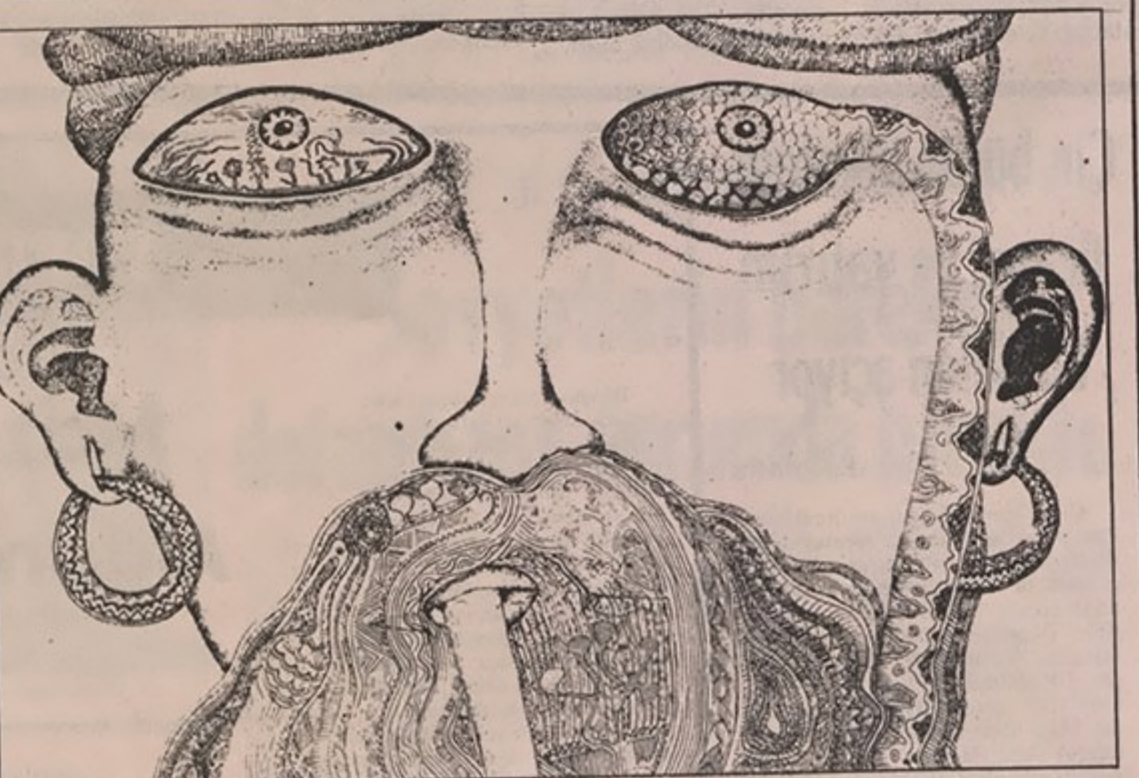

Nazım Hikmet'in "Sevdalı Bulut"u Fransa'da satışa sunuldu

Nazım Hikmet'in "geleneksel bir masalı daha yeni bir bakış açısıyla yazdığı Sevdalı Bulut, Fransa'nın tanınmış yayınevlerinden biri olan FRANÇOIS MASPERO'nun" collection VOIX" dizisinden geçtiğimiz ay yayınlanarak satışa sunuldu.

Yayınevinin iki ayda bir yayınladığı "LIVRES PARTISANS" kitap bülteninde de 1 sayfa ayrılarak tanıtılan kitap, ayrıca tanınmış haftalık LE NOVVEL OBSERVATEUR dergisinde de 9 yaşından itibaren çocukların okuyabileceği "okunmaya değer kitaplar" arasında yer aldı.

Münevver Andaç'ın özenli çevirisi ile Fransızcaya kazandırılan kitap, Tunuslu desinatör Sabiha Khemir tarafından resimlenmiş ve Arapça yazı (kalligrafi) ve düzenlemeleri Nacer Khemir tarafından tasarlandı. Kitap 104 sayfa hacminde ve 23.5x27.4 buyutlarındadır.

Nazım Hikmet'in aynı yayınevinden ve aynı dizide bundan öncede "PAYSAGES HUMAINS" adı ile bir kitabı daha yayınlanmıştı.

İSTANBUL'DA BUGÜN

OPERA:

- İstanbul Devlet Opera ve Balesi - Atatürk Kültür Merkezi'nde "Aida" adlı yapıt. - Saat: 14.30

MÜZİK:

- İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası - Atatürk Kültür Merkezi Büyük Salon'da - "Senfonik Bölümü", "Senfoni Konçertant Piyano ve Orkestra İçin" ve "Senfoni Etta", adlı yapıtlar. saat 11.00

GÖSTERİ,

- Balmumcu İDGSA Sinema-TV Enstitüsü - Türk Sinemasını yeni kuşaklara tanıtma programı - "Umut" - Yılmaz Güney - Saat: 16.00
- Dünya Sinemasından örnekler - G.W.Pabst "Üç kuruşluk opera" - Saat: 19.00
- Kültür Bakanlığı Film Yapım ve Gösterim Merkezi - Atatürk Kültür Merkezi'nde - "Ergin Orbey" - "Bizim Aile" - Saat: 15.00
- Türk Sinametek Derneği "Claire'nin Dizi" Saat: 16.00

süreç
"herkesin yeteneğinden, ihtiyacına göre"
Üç Aylık Siyasal - Kültür Dergisi
Ocak / Şubat / Mart 1980

14 Ocak 1980'de ÇIKIYOR

İçindekiler

- Türkiye'de "Demokratik - Sol" Hipokrasisi'nin İflası / A. Altındal (Makale)
- DGM / G. Çaylıgil (İnceleme)
- Sevres Boyunduruğu nun 60. Yılı (Belge)
- Adana Konferansı'nın 37. Yılı (Belge)
- Çin'in Durumu Üzerine Tez / The Communist 1927 (Belge)
- Kibboutz'lar: Araplara Karşı Mücadelenin Silahlı Kaleleri / G. Henry (Ortadoğu)
- "Eşit İşe, Eşit Ücret" mi? / S. Özbudun (Araştırma)
- Ortaçağ Rusları'nda Paganizm / B. Rybakov (Tarih)
- Şiirler / M. Gürpınar - Ö. Seçkin
- Görüş / N. Erdok
- Toplumsal Açıdan Hat ve Hattatlığın Değerlendirilmesine Giriş / S. Çevik (Deneme)
- Kapitalist Batı'nın Feminist Dergilerini Okurken / A. Biderman - B. Avar (Derleme)
- Avcı / E. Balkan (Sinema)

Süreç Dergisi Hakkında

SÜREÇ; tarihsel, toplumsal, siyasal ve iktisadi ilişki-koşul ve durumları bilme ve yorumlamada diyalektik - tarihsel materyalizm'in "Bilimsel Yöntem" seçilmesinden yana bir dergidir. Ve böylesi bir gayret içinde olanlara açıktır.

SÜREÇ; "Fark ve Çelişki"nin, Tarih'in, Toplum'un, Siyasa'nın ve İktisat'ın, olmazsa-anlaşılamaz nitelikteki unsurları oldukları görüşündedir. Bu nedenledir ki, soyut ve tasarımsal "Eşitlik(ler)" peşinde değil, bizatihi "Fark ve Çelişki"yi taşıyan somut ve işlevsel "Özdeşlik(ler)" kurulmasından yanadır. SÜREÇ'in öngördüğü temel "Özdeşlik". Marx ve Engels'in anlatımında ifadesini bulan, "herkesin yeteneğinden herkesin ihtiyacına göre(lik)" ilkesidir.

SÜREÇ; bir egemen sınıf (Burjuvazi) tarafından bilinçli olarak kapitalizm - emperyalizm'e mahkum kılınmış bir ülkede ve her ülkede, kapitalizm - emperyalizm'in koyduğu kural, uygulama ve yasalarla sınırları belirlenmiş olan "Demokrasi"nin, bu kural, uygulama ve yasalara uygun duyuş, düşünüş ve davranışlarla "Devrimci İnkâr"a uğratılamayacağı görüş ve kanısındadır.

SÜREÇ; her tür statik ve mekanik "Model" önerilerine ve anlayışlarına kesinlikle karşıdır; taklit edilecek bir model arayışı içinde değildir. Bu nedenledir ki, taklit edilecek sosyalizm-komünizm "Model(ler)"i olabileceği inancıyla hareket eden kadrolarla ve önerileriyle kuransal bağları yoktur.

SÜREÇ; 1980 yılında üç ayda bir olmak üzere dört sayı yayınlanacaktır. Her ne pahasına olursa olsun yayınlanacak olan bu dört sayı, derginin, yurdumuzdaki tarih ve toplum bilincinin gelişimine nasıl bir etki yaptığı konusunda yayıncılarına yeterli kanaatı verecektir. Bunun değerlendirilmesiyledir ki, 1981 yılında derginin ayda bir çıkarılması ya da çıkartılmaması yönünde bir karar alınacaktır. Batı Avrupa ve ABD emperyalizmi'nin yurdumuz Türkiye'deki "Kültür Siyaseti"ne karşı, devrimci "Siyasal-Kültür" kavrayışıyla mücadele verecek olan derginin tek dayanağını onu, "yararlı-bilgilere-haiz" bir yayın olduğunu düşünerek destekleyecek olan yurtsever güçler teşkil edeceklerdir.

Yayın Kurulu adına
Aytunç ALTINDAL

90 gr. I. hamur kâğıda offset ekli
200.— TL.
Abone: Yıllık (dört sayı) 600.— TL. Yurt dışı (dört sayı) 1200.— TL.
DAĞITIM ve ÖDEMELİ İSTEME:
Hüsrev Gerede Cd. Işıl Apt. 35/2 Teşvikiye/İSTANBUL Kısa yazışma: P.K. 55 Teşvikiye Tel: 46 13 19
PTT giderleri yayınevine aittir.
Süreç HAVASS Yayınları tarafından hazırlanmaktadır.

Demirel hakkında

(Baştarafı 1. Sayfada)

Kuzey Atlantik Anlaşması'nın üçüncü maddesinden kaynaklanarak ABD ile yapılan 91 ikili anlaşma 3 Temmuz 1969 yılında yapılan "Ortak savunma ve işbirliği anlaşması" ile disipline edilmiş bulunmaktadır.

ÜSLERİN ÇALIŞMALARI

"ABD'nin kongre araştırma servisi dış işleri ve ulusal savunma bölümünün de 1977 Mart ayında hazırlanan rapora göre Türkiye'deki üs ve tesislerden sağladığı askeri olanaklar şunlardır.

"İstihbarat faaliyetleriyle ilgili en geniş iki tesisten birisi Sinop öteki Karamürsel'dir. Sinop bir radar dinleme ve haberleşme merkezidir. Karadeniz bölgesindeki Sovyet deniz ve hava faaliyetleriyle füze deneme çalışmalarına ilişkin bilgiler toplanmaktadır.

Karamürsel'deki haberleşme ve dinleme merkezi batı Karadeniz'de Boğazlar Yöresindeki Sovyet deniz trafiğini izlemektedir.

Diyarbakır Üssü önemli istihbarat merkezlerinden birisidir. Uzun menzilli ufuk ötesi bir radar ve haberleşme kompleksini içinde bulunduran bu üs, Sovyet füze merkezlerinden deneme için atılan füzeleri ve öbür askeri faaliyetleri gözetlemekte, dinlemektedir.

Ankara yakınlarındaki Gölbaşı'nda Sovyet nükleer denemelerini izleyen sismografik araştırma merkezi bulunmaktadır.

Ayrıca Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde çok sayıda ABD savunma haberleşme sistemi (DSC) terminallleri ve 14 NATO erken uyarı merkezi vardır.

Türkiye'yi çepeçevre saran haberleşme merkezleri birbirlerine ve Diyarbakır haberleşme üssüne buradan da ABD'nin uydu haberleşme sistemine bağlanarak bir bütün oluştururlar.

ABD istihbarat tesisleriyle Sovyet savaş gemilerinin Ortadoğu'ya inerken izledikleri yolları, gönderilen askeri malzeme daha bu ülkelere varmadan saptayabilmektedir. ABD, Arap ülkeleri arasındaki haberleşmelerde bu üs ve merkezlerden dinlemektedir.

Türkiye, casus uydular faaliyete geçene kadar U-2 casus uçaklarına yataklık yapmıştır. Şimdi casus uydular Amerikadan atılmakla beraber bunların Sovyetler Birliği üzerinden topladıkları bilgiler daha iyi sonuç aldığı için en yakın izleme istasyonlarına aktarılmaktadır ki bunlar da ülkemizde bulunmaktadır. Üs ve tesisler, ilke olarak NATO'nun geliştirdiği erken uyarı sistemini koruyan daha da büyük bir önem kazanmaktadır.

Tekirdağ yakınlarındaki Kargaburun'da bir Loran deniz üssü bulunmaktadır. Buradan da uzun menzilli elektronik radyo ve seyir araçlarıyla Akdenizdeki Amerikan askeri teknelerinin yerleri saptanmaktadır.

Amerikanın doğu Akdenizdeki en önemli araç ve gereç depoları İskenderun ve Yumurtalık'ta bulunmaktadır.

Uzayda dönen casus uyduların yerdeki üs ve tesislerin görevlerini tam anlamıyla üstlenecekleri düşünülen tarihe kadar(uzmanlara göre 2000 yıl) Türkiye'deki Amerikan üs ve tesislerinin önemlerini koruyacakları sanılmaktadır.

Nötron bombasıyla ilgili cayma ve tartışmalarda Türkiye'deki Amerikan üs ve tesisler sorununun özellikle vurucu üsler sorununun yeniden daha büyük boyutlara ulaşacağı düşünülebilir.

Uzmanlara göre niteliklerı açısından nötron bombasının Sovyetler Birliği'ne doğrudan sınırları olan ülkelerde kullanılması olasılığı daha fazladır. Bu yaklaşımla ele alındığında Sovyetler Birliği'ne geniş ortak sınırları olduğu için Türkiye'nin diğer NATO ülkelerine oranla nötron bombasının kullanılmasına en elverişli ülkelerden biri olduğu ortaya çıkmaktadır.

Kuşkumuz Türkiye'de nötron bombası üslendirmek taleplerini bugünkü hükümetin yerine getireceği ve bir savaşta ülkemizi nükleer mezarlık halinegetireceğidir." denildi. Önergede Küba bunalımı sırasında Başkan Kennedy ile danışmanları arasında geçen bir konuşma anımsatıldı, ABD'nin Kübaya müdahalesi halinde SSCB'nin ne yapabileceği tartışılırken Kennedy'nin danışmanlarından birisinin "Sovyetleri gayet iyi bilirim Türkiye'deki Amerikan üslerini yerle bir edeceklerdir" dediği belirtildi.

Araştırma önergesinde üs ve tesislerin yeniden faaliyete geçirilmesi için parlamentoya böyle bir anlaşmanın sunulması gerektiği bildirildi.

"Bu durumda üs ve tesislerle ilgili anlaşma meclislerden geçmedikçe hiç bir hukuksal dayanağı olmayacaktır" denilen önergede Türkiye'de üslerin devamlı statüye kavuşturulması halinde Ortadoğu ülkelerinin kuşkulara kapılabilecekleri görüşüne de yer verildi.

Niğde'de

(Baştarafı 1. Sayfada)

"Emekçiler, ekonomik ve demokratik beklentilerini artık belediyelerden arar olmuşlardır. Bu da siyasal iktidarların emekçi halkın isteklerine karşılık verememelerindendir. CHP İl Yönetim Kurulu Üyesi Abdurrahman Samak'ın sol yayınlar satan kitabevinin faşist saldırıya uğraması ve 200'ü aşkın ülkücünün son günlerde Eğitim Enstitülerine kaydedilmesinin de belediye başkanlığı seçimiyle ilgili olduğu açıktır.

Emperyalizme

(Baştarafı 1. Sayfada)

işçi sınıfı ve emekçi halkımız açısından son derece tehlikeli sonuçlar verecek bir siyasi manevranın peşindedir" şeklinde konuştu.

Günümüz şartlarının ve yaşanan olayların değerlendirmesini yapan Baştürk şöyle dedi:

"Geçtiğimiz yıl faşistlerin Kahramanmaraş'ta giriştiği soykırımın kınanması amacıyla yapılan protestolar bahane edilerek demokratik örgütlere yurtseverlere, ilericilere karşı yoğun bir saldırı başlatılmıştır. Kahramanmaraş soykırımının tasarlayıcıları, yönlendiricileri, uygulatıcıları TRT ekranlarını, parlâmento kürsülerini işgal etmeye devam ederken, bu insanlık dışı olayı protesto eden binlerce genç, eğitim emekçisi zindanlara atılmıştır. Kitle iletişim araçları protesto eylemlerini çarpıtarak ve demokrasi güçlerine karşı tasarlanan saldırıya gerekçe yapacak biçimde kamuoyuna sunmuşlardır. Bu arada sağ basının uzun bir süreden beri hedef seçtiği TÖB—DER hukuksal dayanaklardan yoksun gerekçelerle kapatılmıştır. Böylelikle eğitim emekçilerinin grevli, toplu sözleşmeli sendikal haklar için verdikleri mücadelede ellerindeki en güçlü araç etkisiz duruma getirilmiş, aynı konumdaki diğer emekçi örgütlerine de gözdağı verilmiştir."

Petrol bunalımının dünyadaki kapitalist sistemin yapısını temellerinden sarsmaya yettiğini de belirten Abdullah Baştürk, emperyalizmin Ortadoğu'da büyük darbeler yediğini de sözlerine ekledi. ABD'nin İran'a askeri müdahale de bulunma tehdidini halen sürdürdüğünü bildiren Baştürk, Afganistan olaylarına da değinerek bu olayın dünya çapında barışı olumsuz yönde etkilediği ancak bu olayın sorumluluğunun tamamen ABD'nin kışkırtıcı politikasının sonucu olduğunu da öne sürdü.

BUNALIMIN FATURASI

Çokuluslu tekellerin kârları ile birlikte Türkiye burjuvazisinin kârlarının da bunalımın bütün ağırlığına rağmen hızla artmakta olduğunu söyleyen Baştürk, "Bunalımın yükü enflasyonist bir politika ile emekçi kitlelerin sırtına vurulmaya çalışılıyor" dedi.

Abdullah Baştürk konuşmasında emperyalizmin bugünkü isteğinin Türkiye'yi daha etkin bir ileri saldırı karayolu haline getirmek olduğunu vurgulayarak özetle şunları söyledi:

"Emperyalistlere göre Türkiye'de huzur ve istikrarın sağlanmasının yolu ülkedeki devrimci halk muhalefetini ezmektir. İşte bu noktada emperyalistler ile Türkiye burjuvazisinin çıkarları tam anlamıyla uyuşmaktadır.

Geçen yıl yüzde yüz kâr ettiğini açıklayan, tekelci sermaye paralı ilanlarla ve hergün TRT ve basında yer alan açıklamalarıyla dikensiz bir gül bahçesi istediğini, 1930'ların faşist Almanyası'nın özlemi içinde olduğunu çekinmeden açıklamış ve buyrukları son hükümet programında yer almıştır.

Öte yandan özellikle mali kıskacını darlaştıran Ecevit hükümetini tam anlamıyla teslim alan, ancak işçi ve emekçi halkımızı tam bir sefalete iten ekonomik önlemleri yeterli bulmayan IMF'nin ekonomik dayatmaları, Demirel döneminde daha da yoğunlaşmıştır. ABD yetkilileriyle Türkiye'deki üs ve tesisler üzerinde sürdürülen pazarlık sona ermiş, emperyalizme teslimiyet belgesi olan Savunma İşbirliği Anlaşması (SİA) kabul edilmiştir. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü OECD Genel Sekreteri hükümet yetkililerine emperyalizmin yeni isteklerini iletmiştir.

Dünyada IMF'nin önerilerine boyun eğerek kurtulan tek bir ülke yoktur.

İçinde bulunduğumuz emperyalst-kapitalist sistemin en önemli ekonomik, siyasi ve askeri temsilcilerinin Ankara'ya doluşması bir rastlantı değildir.

Türkiye'deki üsler ve Şah'ın devrilmesinden sonra Türkiye'ye taşındığı söylenen ileri elektronik dinleme tesisleri NATO ve emperyalist ABD için hayati önem taşımaktadır. Ve bunlar, ülkemizin savunulması için değil, emperyalizmin Türkiye'ye yarattığı yeni karakol görevi işlevi için emperyalistlerin çıkarları için kullanılacaktır. Bunlar yarattıkları ve ileride yaratacakları askeri durumlar nedeniyle daha fazla ileri jandarma karakolu haline getirilmek istenen Türkiye halkı için tehdit ve felaket kaynaklarıdır.

Savunma İşbirliği Anlaşması bir boyunduruk anlaşmasıdır. Savunma İşbirliği Anlaşması Amerikancılığın belgelenmesidir. Savunma İşbirliği Anlaşması emperyalist kapitalist sisteme teslim olmanın ifadesidir.

Türkiye topraklarının bir bölümünü daha yüksek fiyatla ABD'ye kiralamaya çabalayan Demirel halkımıza karşı en ufak bir sorumluluk duyuyorsa Savunma İşbirliği Anlaşmasını tam metin olarak halka açıklamalıdır.

Malatya

(Baştarafı 1. Sayfada)

AP—MHP ve MSP'nin ortak adayı İbrahim Fendoğlu'nun kazanabilmesi, için hazırlanan seçim listelerinde gerici güçlerin sahtecilik yapmaya çalıştıkları, Malatya'nın çeşitli köylerinde oturan yandaşların il merkezinde oturuyormuş gibi gösterek ikamet düzenledikleri ve seçim listelerine yazdıkları saptandı.

Bir çok kentte

(Baştarafı 1. Sayfada)

velilerin isteğini reddetti ve okula "vekil öğretmen" verileceğini söyledi. Öte yandan Esenevler Lisesi öğrencilerinin öğretmenleri için başlattığı boykot da sürüyor.

İSTANBUL

Yeşilköy Ticaret Lisesi öğrencileri bir kaç gün önce öğretmenlerinin açığa alınmasını protesto ederek okulu işgal etmişlerdi. Çıkan olaylarda 32 öğrencinin gözaltına alınması üzerine öğrenciler önceki gün iki günlük uyarı boykotuna başladılar. Velilerin öğrencileri destekledikleri de bildirildi.

Bahçelievler İzzet Ünver Lisesi'ni dün sabah işgal eden öğrenciler de öğretmenlerine yapılan uygulamaları kınadılar. Daha sonra okula gelen güvenlik kuvvetleri okulu boşalttı ve öğrencileri yere yatırarak kimlik kontrolü yaptılar. Güvenlik kuvvetleri kontrolden sonra 450 kadar öğrenciyi sorguları yapılmak üzere Davutpaşa Kışlasına götürdü.

Alibeyköy Lisesi'nde veliler pazar günü yaptıkları basın toplantısıyla öğretmenlerin göreve iadesini istediler.

Vefa Lisesi'nde güvenlik kuvvetlerinin 4 öğretmeni gözaltına aldığı bildirildi. Öğretmenlerin "Kahramanmaraş olaylarının protestosu" olayıyla ilgili olarak gözaltına alındığı belirtildi.

Kağıthane Ethem Ökten İlkokulunda veliler bir basın toplantısı yaparak öğretmenlerin göreve iadesini istediler.

Adem Yavuz İlkokulu'nda görevden alınmalarla ilgili olaylar sürüyor.

Sanayi Mahallesi Mehmet Rıfat Yalman İlkokulu'nda 10 öğretmen ve 1 müdür yardımcısının, görevden alınmalarını protesto amacıyla veliler okulda bir toplantı yaparak "vekil öğretmenlerin gelmesi halinde, çocuklarını okula yollamayacaklarını" açıkladılar.

MUĞLA

Milas Lisesi'nde 8 öğretmenin başka yerlere atanmasını protesto eden öğrenciler okulu işgal ettiler. 4 saat süren işgalden sonra 4 okul yöneticisi 2 öğretmen ve 4 öğrencinin gözaltına alındığı ve okulun valilik kararıyla süresiz olarak kapatıldığı bildirildi.

EREĞLİ

Ereğli Lisesi eski Müdürü Maksude Çubukçu'nun yeniden göreve başlaması üzerine Ereğli Lisesi ve Ticaret Lisesi öğrenciler tarafından işgal edildi

İZMİR

İzmir Valisi Nazmi Çengelci İzmir'de direnişe katıldıkları iddiasıyla orta dereceli okullarda 10 müdür, 65 müdür yardımcısı ile ilkokullarda 64 müdür ve 18 müdür yardımcısının açığa alındığını ve 1300 civarında öğretmenle ilgili soruşturmanın da sürdürüldüğünü açıkladı. Vali boykota girişen öğrencilere müsahamaha edilmeyeceğini söyledi.

Ecevit ile

(Baştarafı 1. Sayfada)

14 Ocak günü sıkıyönetim komutanları ile yapacağı toplantıda 40 günlük gelişmeleri değerlendireceklerini ayrıca 22 Ocak günü de Milli Güvenlik Kurulu'nun toplanacağını bildirdi.

Başbakan Süleyman Demirel, Cankaya Köşkü'nden ayrılırken gazetecilerin çeşitli sorularını yanıtladı. Demirel bir soru üzerine Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanlarının kendisine ikinci bir mektup verip vermedikleri konusunda "Mektuba bu kadar merak sarmayın" karşılığını verdi.

Fırınlardan

(Baştarafı 1. Sayfada)

ulaşımdan ısınmaya değin pek çok alanda günlük yaşam "olumsuz" biçimde etkilenirken, eldeki kıt akaryakıt kaynaklarının da alabildiğince "kötü" kullanıldığı gözlenmektedir.

ANKA Muhabirinin edindiği bilgilere göre, Aralık ayında 1 milyon 250 bin ton, Ocak ayında ise 1 milyon ton ham petrol ithalatı gerektiği halde, gereksinimin dörtte birinin dahi karşılanmamış olması sonucu, İpraş ve Aliağa rafinerileri çalıştırılamazken, yerli üretilen ham petrolü işleyen Batman rafineri'si "Stok sızması" sonucu bir süre devre dışı kalmıştır.

"ACİL DAĞITIM PLANI"

Kıt akaryakıt kaynaklarının "en iyi biçimde kullanımı" amacıyla valilere yetki veren" acil dağıtım planı'nın ise, valilerce farklı biçimlerde uygulandığı bildirilmektedir. Verilen bilgiye göre, "zorunlu gıda maddeleri" üreten un ve ekmek fabrikalarına yeterli miktarda yakıt vermeyen bazı valiler, bira ve meşrubat fabrikalarına öncelik tanıyabilmektedirler.

DAĞITIM ŞİRKETLERİ

Akaryakıt dağıtımında kamuya ait akaryakıt dağıtım şirketlerinin devre dışı bırakıldığı, bu nedenle konutlara yapılan fuel-oil dağıtımında sıkıntıların adeta körüklendiği belirtilmektedir. Edinilen bilgiye göre, TPAO'nun iştiraki olan Isılitaş'a İpraş Rafineri'si'nden fuel-oil verilmemektedir.

Cumalıoğlu:

(Baştarafı 1. Sayfada)

di.

Cumalıoğlu, anlaşma imzalanmadan önce hükümet başkanının parti liderleri ile görüşerek bilgi vermesi gerektiğini vurguladı ve ABD'nin Türkiye'ye savunma vardımı vaadiyle pek çok tavizler koparabileceğini iddia etti.

Ayrıca ABD yönetiminin büyük bir telaş ve endişe içinde bulunduğunu ve her an İran'a karşı bir saldırıya girişebileceklerini de söyledi.

Oy vermek kolaydır da....

(Baştarafı 2. Sayfada)

mez; ayrıca Adalet Bakanının bu konuda soruşturma açılması için izin vermesi şarttır.(...)Kovuşturma yapılması Vali tarafından doğrulanmadığı veya Adalet Bakanlığınca izin verilmediği durumlarda mağdur veya mağdurlardan her biri, mağdur ölmüşse yasal mirasçıları, Yargıtay Başkanlar Kurulu nezdinde itirazda bulunurlar..."

Nasıl? Ölme eşeğim ölme değil mi?

Mumcu'nun açıklamasını bir de yukarıdaki iki örneğin ışığında, okursanız...

Umarız, tasarının (ve de öbür tasarıların) Meclis'teki oylanmasından önce CHP'liler bir "vicdan muhasebesi" yaparlar. İsterlerse , ötekiler de...

Böyle olacağı belliydi

(Baştarafı 1. sayfada)

bir pasaj gürültüye getirilerek gozden kaçırıldı. Burada "Bölgemizdeki gelişmeler Ortadoğu'da heran sıcak bir çatışmaya dönüşebilecek durumdadır" diyordu. Basının "iyi haber alan" kaynaklarından gelen bilgilere göre komutanların mektubu Sovyetler'in Afganistan olaylarına müdahalesinden çok önceki bir tarihte köşke verilmişti. O halde mektubun yazıldığı tarihte bile "Ortadoğu'daki son gelişmelere"etkili çevreler duyarlı bir tutum takınmayı yeğ tutmuşlardı. Bir kuvvet komutanının son Amerika yolculuğundan sonra Türkhükümetinin NATO toplantısındaki Amerikan karar suretlerine katılması, Humeyni'nin bir demecinin vesile edilerek bize cömert koşullarla petrol veren, İran'dan diplomat ailelerin çekilmesi yoluna gidilmesi daha Afganistan olayları başlamadan Türkiye'nin hem hükümet ve hem de bazı etkili çevrelerce bir belli dış politika eksenine sokulduğunu ortaya koyuyordu. Bir nokta daha gözden kaçtı: Cyrus Vance ile Hayrettin Erkmen arasında 13 Aralık'ta Brüksel görüşmesinde üslerin 9 Ocağa kadar bir belirli statüye kavuşturulması yolundaki ortak istekleri (siz"kararları" diye okuyun).

DEMOKRAT bu verilerle olan bitene doğru tanıtı koydu. Herkes Demirel, Ecevit, Evren Korutürk görüşmelerine dalmışken Nimetz'in Ankara'da temaslara başladığı gün olaya dikkati çekti ve manşetle olayın gelecekteki gelişmesini gün ışığına çıkardı. DEMOKRAT sınırlı olanaklarıyla üslerin NATO amaçları dışında kullanılmasına elverişli hükümler olduğunu haber verirken, birinci sahifeden anlaşmanın imzalanmasının kesinleştiğini belirtmiş ve şöyle demişti: "Türkiye'nin 2000 yılına dek kaderini belirleyecek olan konu tam bir oldu bittiye getirilmektedir. Ve bu anlaşmanın manşetlere çıkmadan geri planda kalması ve anlaşmanın sessizce imzalanması için fazla gürültü koparmamak konusunda büyük partiler, büyük basın ve çevreler adeta bir "centilmen anlaşması" imzalamış gibidir."

DEMOKRAT'ın bu haberi 5 gün sonra aynen gerçekleşmiştir. Gazetelerin satır aralarında okunan "üslerin NATO amaçları dışında kullanılmayacağı yolundaki "Türk tezi Amerikalılarca hoş karşılanmamış ve bir ara anlaşmanın parafe edilmesi tehlikeye düşmüşken, 10 Ocak'ta bu engeller "bilinmeyen güçlerin" etkisiyle aşılmış ve topraklarımızdaki Amerikan silahlarının NATO amaçları dışında örneğin Amerikan Uzak Sefer gücünün Basra Körfezi'nde kullanılması olası hale gelmiştir."

Böyle olacağı belliydi. Türk kamuoyunun gözleri bir yandan komutanlar mektubu, öte yandan Afganistan olayları ile bağlanmış ve bu yüzyıl sonuna kadar kaderimizi bağlayacak anlaşmalar kamuoyundan, hatta hükümetten ve Meclis'ten gizlenerek oldu bittiye getirilmiştir.

İRAN DEVRİMİ

(Baştarafı 8. Sayfada)

MUSTAFA MUSEVİ:

"Biz İran Devrimine ve ülkemizin bütünlüğüne saygı duyan tüm dünya ülkeleriyle iyi ilişkiler içindeyiz. Filistinlilerin haklı davalarını içtenlikle destekliyoruz.

İran ulusu, Filistin halkına yapılan zulümden dolayı çok tedirgin ve rahatsızdır. Dediğim gibi, İran devrimi anti-emperyalist ve anti-siyonist nitelikte bir devrimdir. Bundan dolayı bütün İranlılar, Filistin davasına ilgi duymaktadırlar"

AZINLIK SÖZCÜĞÜ BİLDİĞİNİZ ANLAMDA ÜLKEMİZDE GEÇERLİ DEĞİLDİR

DEMOKRAT:

Sizce sakıncası yoksa, iç gelişmeler konusunda bilgi verebilir misiniz?

MUSTAFA MUSEVİ:

"Ülkemizde bütün etnik gruplar tek bir bayrak altında yaşamaktadırlar. Ve azınlık sözcüğü bildiğiniz anlamda ülkemizde geçerli değildir. Kürtlerle hükümet yetkilileri arasında görüşmeler samimi bir hava içinde sürmektedir. Umid ediyorum ki bu görüşmeler kısa bir süre içinde sonuca varacak ve anlaşmazlıklar ortadan kaldırılacaktır. Söylediğim gibi İran'da, Azeri, Fars, Beluci ve Arap diye bir şey yoktur. Bunların hepsi İranlıdır:

1951-1953 yılları arasında İran'da milli bir hükümet vardı ve Dr.Musaddık bu hükümetin önderliğini yapmaktaydı. Sadece halkın isteği doğrultusunda davranan, petrolümüzü ulusallaştıran ve yabancıların İran'a müdahalesine son veren bu hükümet CIA tarafından devrildi. Daha sonra halkın iradesinden korkarak dışarıya kaçan Şah'ın çıkarlarını korumak için Şah yeniden CIA tarafından İran'a getirildi. Bunlar İran'da SAVAK'ı kurdular. SAVAK'ın görevi eski rejim aleyhine herhangi bir kıpırdanmayı bastırmaktı.

Milletimiz bir taraftan milli olan bir hükümeti kaybetmiş, diğer taraftan zalim ve despot bir rejimle karşı karşıya kalmıştı. 1953'ten sonra devrim ve intikam tohumları halkın yüreğine atılmıştı. İran devrimi 27 yıl süreyle halka reva görülen zulüm, baskı ve işkencenin bir sonucu olarak yapılmıştır Bu nedenle bütün ulus Humeyni'nin önderliğinde birleşti ve devrim sonuçlandı"

ABD İRAN HALKININ DUYGULARINI HİÇE SAYARAK ŞAH'I KABUL ETTİ

DEMOKRAT:

Amerika elçiliğindekilerin rehin alınmasında amaçlanan, gerçekte birkaç kişinin suç işleyip işlemediğinin ortaya çıkarılması mı, yoksa ABD nin geri bıraktırılmış ülkelerin iç politikasına müdahalesini kamuoyuna yansıtmak mıdır?

MUSTAFA MUSEVİ:

"Gerçekte, asıl amaç ülkemize yapılan zulüm ve kötülükleri" dünya kamuoyuna duyurmaktır. Amerika 27 yıl süreyle İran'a zulüm etmiş, ulusal servetlerimizi talan etmiştir. Amerika hükümeti bununla da yetinmemiş ve İran halkının duygularını hiçe sayarak despot Şah'ı ülkesine kabul etmiştir. Hatta, bir çok Amerikalının, Şah'ın Amerika'ya kabul edilmemesi doğrultusundaki isteklerini de hiçe saymıştır:

TÜRKİYE İLE İLİŞKİLERİMİZ BOZULMAZ

DEMOKRAT

Türkiye'nin İran'daki elçilik personelinin yakınlarını geri çekmesini nasıl karşılıyorsunuz? Size verilmiş bir nota var mı?

MUSTAFA MUSEVİ:

"Türkiye'nin İran'daki elçilik görevlilerinin yakınlarını geri çekmesi konusunda bir bilgilenmem yok. Ancak böylesi bir durumu Türkiye - İran ilişkilerini bozacağına inanmıyorum"

YİTİK

H.U. Aldığım şebekemi kaybettim.

Geçersizdir.

Bülent KARAKUŞ

Demokrat: 159

YİTİK

TMO Genel Müdürlüğü'nden aldığım daimi giriş kartımı ve sağlık kartımı kaybettim.

Geçersizdir.

Sakine TAŞÇI

Demokrat: 158

YİTİK

İTÜ kimlik, kredi, İETT kartlarımı yitirdim.

Geçersizdir.

Bülent Şerbetçioğlu

Demokrat: 157

MEHMET KOÇAK

Konfederasyonumuz üyesi Oleyis Sendikası Üyesi ve Erzurum Atatürk Üniversitesi yurtlarında çalışan arkadaşımız, 26/12/1979 günü faşist dikta heveslilerince haince öldürüldü.

Anısı yaşatılacak ve mücadelesi sürdürülecektir

DİSK 11.BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ

Demokrat: 156

GAZİLİ ARKADAŞ

14 Ocak 7.30'da Fen İşlerinde olalım.

GAZİLİ YURTSEVER DEVRİMCİ GENÇLİK

(Demokrat: 162)

AÇIK OTURUM

Baskı yasalarının anti-demokratikliği ve hukuksal niteliği tartışılacaktır.

ÇAĞDAŞ HUKUKÇULAR DERNEĞİ

Ankara Şubesi Başkanlığı

Yer: Fevzi Çakmak Sok. 7/1 Petkim—İş Sendikası Salonu.

Gün: 12 Ocak 1980 Cumartesi Saat: 14.00

(Demokrat: 161)

NE ALIRSAN 12,5

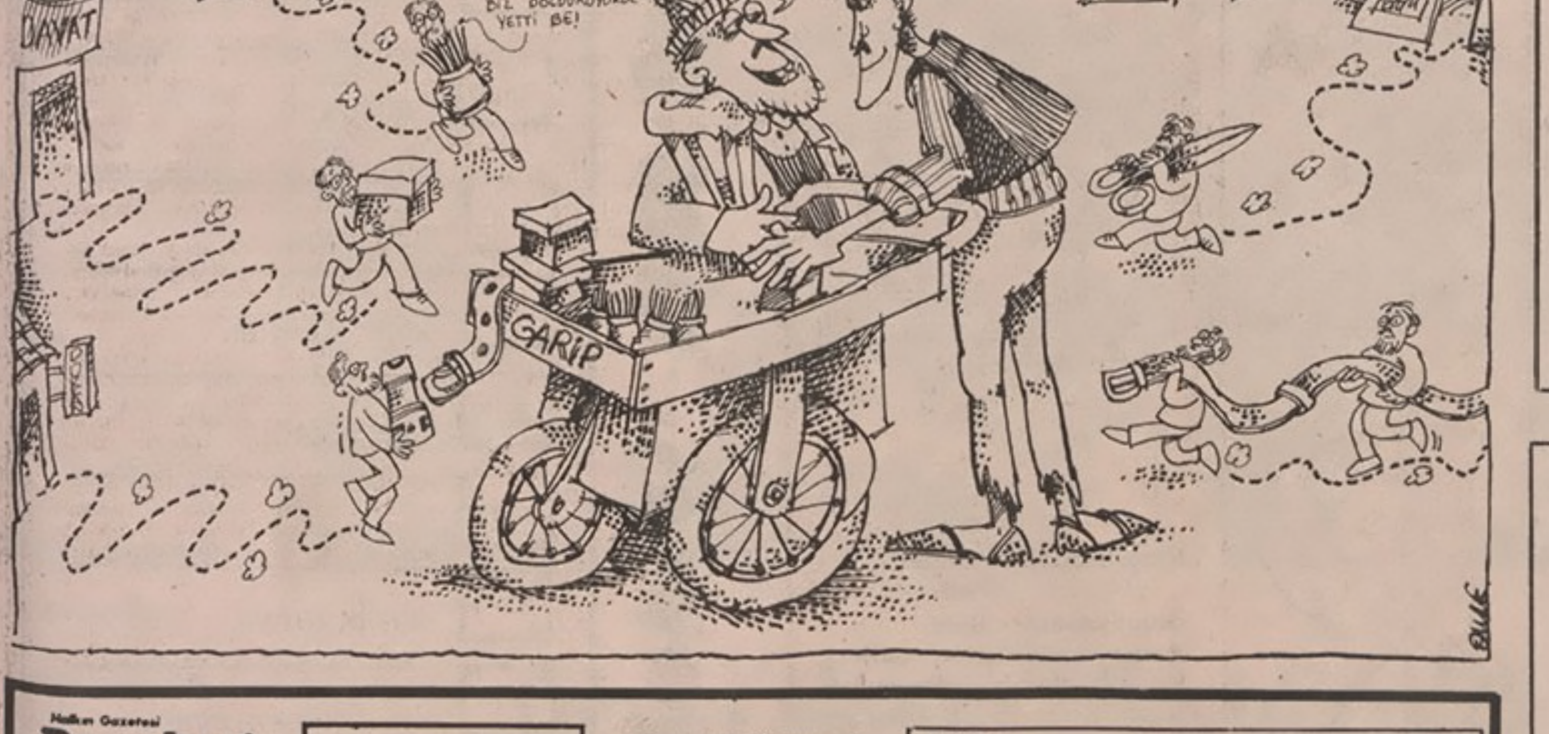
HAYDİ YAVRUM KEMAL YARIN İŞ BAŞI
ULAN ÇİZDİĞİMİZ YETMİYORMUŞ GİBİ BİRDE TEZGAHI BİZ DOLDURUYORUZ YETTİ BE!
GARİP
HIRDAVAT
DAVAT

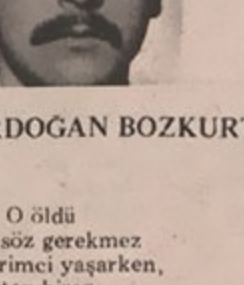

NECDET ERDOĞAN BOZKURT

O öldü
Uzun söz gerekmez
Her devrimci yaşarken,
zaten biraz,
hayata nişanlı, ölüme sözlü.

Kız Teknikli Devrimciler

(Demokrat: 138)

TÜRKİYE ZİRAATÇILAR DERNEĞİ TAKVİMİ ÇIKTI

ÜRETEN BİZİZ YÖNETEN DE BİZ OLACAĞIZ
1980

Renkli ofset baskı kırsal kesimde yaşıyan emekçi halkımızın yaşamını yansıtan poster ve şiirler

FİYATI 50.–TL.

ON ADETTEN FAZLA İSTEKLERE % 20 İNDİRİM YAPILIR

ÖDEMELİ GÖNDERİLİR'

İsteme Adresi: Türkiye Ziraatçılar derneği, Akay Cad. No: 7 Bakanlıklar/ ANKARA

Derneğimize yüzlerçe mektup, telgraf göndererek takvim isteyen bizlere güç ve destek veren halkımıza teşekkür ederiz.

Takvimimize beklediğimizin üstünde istek olduğundan ikinci baskısını yapmış bulunuyoruz. Daha önce istekte bulunanların takvimini bir hafta gecikmeyle gönderebileceğimizden özür dileriz.

Demokrat: 153

Halkın Gazetesi
Demokrat
Çatalçeşme sok.No:50
Cağaloğlu/İSTANBUL
Telefon: 28 08 15
Yıl: 11 Sayı: 3259/18
Ankara Bürosu:
Konur Sok. 24/19
Kızılay/ANKARA
Telefon: 17 01 41

BAS—SAN Basın Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına imtiyaz sahibi Dursun AKÇAM

Genel Koordinatör
Arslan B. KAFAOĞLU

Yazıişleri Yönetmeni
Bülent ÖZÜKAN

Sorumlu Yazıişleri Müdürü
Işık YURTÇU

Ankara Temsilcisi
Dr. Ergin ATASÜ

ABONE KOŞULLARI
Yurt içi
3 aylık 675.— TL
6 aylık 1350.— TL.
1 yıllık 2700.— TL.
Yurt dışı
3 aylık: 1350
6 aylık: 2700
1 yıllık: 5400

İLAN KOŞULLARI
2,3. sayfalar (süt.cm) 400 — TL.
Devam sayfaları (süt-cm) 450 — TL.
İlan sayfaları (süt-cm) 320 — TL.
Doğum, nişan, evlenme, ölüm, teşekkür (1 süt, 5 cm) 700 — TL.
Yayın ilanları .... 400 — TL.
Küçük ilanlar (kelimesi) 10 — TL.

Demokrat ofset tesislerinde hazırlanmış Hürriyet ofset tesislerinde basılmıştır.

NATO TUZAĞI ve TÜRKİYE

1 — İNCELEME ARAŞTIRMA SERVİSİ

NATO'nun amacı, geri - bıraktırılmış ülkeler üzerindeki ABD egemenliğini pekiştirmektir

Emperyalist ülkelerin askeri girişim çabalarını arttırdığı günden bu yana anlaştıkları tek nokta ortak sınıf çıkarlarını korumak oldu. Diğer yan işlevlerinin yanı sıra bir askeri örgütlenme olan NATO'da önceleri ağırlıkla sosyalist ülkelere karşı kendi varlığını koruma çabası hedeflenmiştir. Giderek yükselen Ulusal Kurtuluş Savaşları'na uyarlı olarak Ulusal Kurtuluş Hareketleri'nin önüne setler çekilmiş, bu ülkeleri emperyalist-kapitalist sistem içinde tutma çabaları önem kazanmıştır.

Son günlerde ABD askeri yetkililerinin ardarda yurdumuza gelip Türkiye'deki Amerikan üsleri konusunda ülke bağımlılığını daha artıran bağlayıcı kararlar almayı dayatmaları, Türkiye, ABD ve NATO ilişkilerini yeniden güncel tartışma konusu yapmıştır. Sonuç olarak, Türkiye-NATO ilişkilerinin, Türkiye'nin ABD emperyalizmine bağımlılığı çerçevesinde irdelenmesi gerekmektedir.

Emperyalist ülkeler, kârlarının daha fazla artması ve daha büyük sömürge toprakları elde etmek için giriştikleri II. Paylaşım Savaşından umduklarının tersine oldukça büyük bir düş kırıklığı içinde çıktılar. Çünkü I.Dünya Savaşı sonucunda dünya topraklarının 1/6'sını ellerinden kaçıran emperyalistler, II.Dünya Savaşı sonucunda dünya yüzölçümünün 1/3'ünün sosyalist olduğunu gördüler.

1945'teki II.Paylaşım Savaşından en az yıpranmış olarak ABD çıktı. Avrupalı emperyalistler savaşın verdiği kayıplar ve ekonomik çöküntü içinde ABD'nin "koruyucu kanatları" altına girmek zorunda kaldılar.

1900'lerde son ve ölümcül evresine giren kapitalizm, 1945'lerden sonra yeni bir sömürge politikası izlemeye, bu politikaya uygun ekonomik, politik ve askeri kuruluşlar oluşturmaya başladı. Bunun öncülüğünü de elbette "dünyanın jandarması" olmaya aday ABD yapıyordu.

I.Paylaşım Savaşı -1914-18- sonrasının ekonomik, politik, askeri politikalarından farklı olarak, II.Paylaşım Savaşı sonucunda emperyalizm şu yöntemleri uygulamayı uzun dönemli çıkarları açısından yararlı buldu:

1 - Halk muhalefetinin yükselmesini engellemek amacıyla kendini gizlemek yolunu tuttu. Günümüzde ülkelere siyasi bağımsızlık tanıyarak, ekonomik yönden kıskıvrak kendine bağladı.

2 - Geri bıraktırılmış ülkelerdeki emekçi halkların tepkisini azaltmak amacıyla açık işgale son vererek, o ülkeler içinde keniden bağımlı işbirlikçi hakim sınıflar yarattı ve bu sınıflar aracılığıyla hakimiyetini kurdu.

3 - Bu döneme özgü yeni sömürge yöntemleriyle sömürgeleştirdiği ülkeleri gerek politik, gerek ekonomik, gerekse de askeri yönden emperyalist uluslararası kuruluşlar vasıtasıyla tümüyle kendi çıkarlarına uygun olarak yönetmeye başladı.

Günümüz Türkiyesinde hangi hükümet işbaşına gelirse gelsin uymak zorunda olduğu birtakım kurallar ve boyun eğmek yükümlülüğünü duyduğu bazı uluslararası kuruluşlar vardır. Günlük gelişmelerde, haberlerde, sürekli duyduğumuz; bizi doğrudan etkileyen, birtakım kararları dikte ettirip, uygulatarak halkımızı her geçen gün biraz daha sefalete sürükleyen bu örgütler nelerdir? Türkiye halkını dünya ezilen halkları ile karşı karşıya getiren, ülkemizde yapılacak zamlardan tutun, yönetim değişikliklerine, emekçi ücretlerine sanayimizin hangi kesiminin gelişmesi gerektiğine kadar karışan bu uluslararası emperyalist kuruluşların amacı nedir? Ülkemizi ve diğer geri bıraktırılmış ülkeleri nasıl kıskıvrak kendine bağlamıştır bu kuruluşlar?

Türkiye'nin siyasi olarak "bağımsız" bir ülke olduğu hergün "yetkili şahıslar" tarafından sürekli vurgulanmaktadır. Ülkemiz bugün, dış siyasetinde, ekonomik kararlar alma sürecinde, hatta iç işlerinde bağımsız mıdır? Bugün IMF, OECD, Dünya Bankası, NATO, CENTO, CIA gibi örgütlerden izin almadan ne yapabiliyoruz? Bütün bunları, ekonomik açıdan bağımlı olan bir ülkenin siyasi açıdan da mutlaka bağımlı olacağının göstergesidir.

Çünkü emperyalizm, yeni politikası gereği kendi çıkarlarını koruyacak, ekonomik ve siyasi anlamda yüzde yüz kendine bağımlı sömürge ülkeler yaratmak zorundadır. Buna mecburdur çünkü, Dünyanın ezilen halkları artık zulme, sömürüye "dur" demeye başlamıştır. Emperyalizm için tehlike çanları çalıyor.

İşte tam da bu noktada kapitalist ülkeler, ortak çıkarlarını korumak için, toplumsal muhalefetin yükseldiği ülkelere bu örgütler aracılığıyla müdahalelerde bulunmaktadırlar. Bu müdahale, örgütlerini askeri plandaki politikalarını hayata geçiren en önemli kuruluş da NATO (Kuzey Atlantık Paktı Örgütlenmesi)'dur. Bunun dışındaki emperyalist örgütlerin işlevleri, nitelikleri daha başka yazı dizilerinde açılacağı için biz burada NATO'nun kuruluşu, işleyişi, Türkiye ve diğer geri bıraktırılmış, yeni sömürge ülkeler açısından önemini işlemeye çalışacağız.

"GÜVENLİK" PAKTI'NIN AMACI

Yukarda belirtilmeye çalışılan çerçeve doğrultusunda, NATO'nun (Kuzey Atlantik Paktı'nın) emperyalist-kapitalist sistem içinde bir askeri örgütlenme olduğu açık... Ekonomik, politik ve askeri örgütlenmelerin yoğunlaştığı sözkonusu dönemde, NATO'nun kuruluş amacı kendi resmi kaynaklarınca Batı'nın" Sovyet tehdidine karşı barışı ve güvenliği sağlayacak bir tedbir" olarak nitelendirilmektedir. Acaba gerçekten de bu tür bir ittifakın amacı salt böylece bir 'barış ve güvenliği' sağlamak olabilir mi?... Bu soruya 'evet' yanıtını versek bile o zaman kimin için 'barış ve güvenlik' sorusu yanıtlanmamış olarak ortaya çıkmaktadır. Oysa ekonomik ve politik örgütlenmeler aracılığıyla diğer kapitalist ülkeleri kendine bağlamış bulunan ABD emperyalizmi askeri alanda da, bir bloklaşmaya giderek kendi askeri hegemonyasını da kurma doğrultusunda somut bir adım atmıştır.

Girişte de açıklamaya çalışıldığı gibi 2.Paylaşım Savaşı sonrası emperyalist-kapitalist sistemin öncülüğünü ABD emperyalizmi üstlenmiş durumda idi. Savaş sonrası Avrupa Ülkelerinin harap olmuşluğu, ABD'nin bu ülkelere sistemin var olabilmesi ve varlığını sürekli kılabilmesi için, her alandaki desteğini zorunlu kılmıştır. Ancak bu 'destek' salt Batı Avrupanın emperyalist ülkeleri için değil, aynızamanda bu ülkelere uydu konumda olan, Bağımlı Ülkeler için de sözkonusu olmuştur. sistem dışına çıkmalarının engellenmesi bu konuda birincil öneme sahipti. Ancak bazı ülkelerin çok daha özel konumları sözkonusu idi. Bu özelliğin ayırıcı kriteri de, o ülkelerin sistem açısından stratejik konumları idi. Yani 'hassas' bölgelerdeki ülkeler katmerli bir öneme sahip oluyorlardı.

ABD yetkilileri son günlerde sık sık ülkemize geliyorlar. Bu ziyaretler Amerikan üsleri konusunda ülke bağımlılığını daha da arttıran bağlayıcı kararlar alma çabalarından kaynaklanıyor.

Emperyalist ülkelerin askeri girişimi ve çabalarını arttırdığı o günden bu yana üzerinde anlaştıkları en önemli nokta ortak sınıf çıkarlarını korumak oldu. Diğer yan işlevlerinin yanısıra bir askeri örgütlenme olan NATO'da önceleri ağırlık sosyalist ülkelere karşı kendi varlığını koruma çabasını hedeflerken, giderek yükselen Ulusal Kurtuluş Savaşlarına uyarlı olarakbu doğrultuda bir hedef değişikliği sözkonusu olmuştur. Yani Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin önüne setler çekilerek bu ülkeleri emperyalist-kapitalist sistem içinde tutma çabaları önem kazanmıştır.

O halde en genelde şunu söyleyebiliriz; NATO, CENTO, SEATO gibi askeri amaçlı örgütlenmelerin, ikili anlaşmaların, üslerin amacı üye ülkelerin askeri bağımlılığını pekiştirerek denetlenmelerini sağlamak, sözkonusu ülkelerin bulundukları bölgelerdeki diğer ülkelerin iç gelişmeleri, özellike o ülkelerde ortaya çıkan toplumsal muhalefetleri üsler, casus uçakları vb araçlarla denetlemek, kendi hegemonyasını yaygınlaştırmak ve kendi askeri malzemelerini ittifak içi ülkelere satabilmektir.

Kısaca ABD emperyalizmi, her alanda sistemin sözcülüğünü yapacak silah, araç ve gereçlerini üye ülkelere satacaktı. En azından NATO'da yüksek kademe yöneticilerinin tümünün ABD'li olması, bu askeri bütünleşmenin doğrudan ABD'nin yönlendiriciliğinde sağlandığının bir göstergesidir.

En geneldeki amacı böyle saptadıktan sonra, şimdi de NATO'nun ortaya çıkışına bakalım:

7 Mart 1948'de İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüxemburg tarafından imzalanan 'Brüksel Anlaşması' bu doğrultuda atılmış ilk adım oldu. Ayrıca bu anlaşma 'Atlantik Anlaşması'nın (NATO) temellerini de belirlemiştir. Bu 5 ülke 'bir saldırıya karşı tüm güçlerini birleştirmeyi' kabulleniyorlardı. Sözkonusu ülkeler amaçlarının salt askeri çerçeve ile sınırlı olmadığını bunun yanısıra ekonomik, sosyal ve kültürel bağlarını da güçlendirmeyi amaçlıyorlardı. ABD'de bu girişimi destekleyeceğini belirtti. Ancak dışardan bir destek olayının ortak sınıf çıkarlarını koruma amacına yönelik olarak yetersiz kalacağı, bu ittifak içinde yer almasının kendi özel çıkarları doğrultusunda da zorunlu olacağı açıktı. Öyle de oldu. 4 Nisan 1949'da Washington'da, Brüksel antlaşmasına üye 5 ülke, ABD, Kanada İtalya, İzlanda, Danimarka, Norveç ve Portekiz temsilcilerinin de katılımı ile 'Atlantik Anlaşması' imzalandı. Anlaşma herhangi bir saldırıyı önlemek ya da saldırının ardından bunu defetmek amacının yanısıra politik ve ekonomik alanlarda da ortaklaşa ve devamlı faaliyet gösterilmesini öngörüyordu. Bu anlaşmaya belirtilen 13 ülkenin ardından Federal Almanya, Yunanistan ve (5 Mayıs 1955) Türkiye'de (18 Şubat 1952) katılmışlardır.

YARIN
TÜRKİYE'NİN NATO'YA GİRİŞİ

İran Maslahatgüzarı Mustafa Musevi'nin Halkın Gazetesi Demokrat 'a özel demeci

"İran Devrimi emperyalizme karşı özgürlüğümüzü sağladı"

SEVİL ÜRGÜN
ZAFER POLAT

Mustafa Musevi

İran'daki devrim sonrası iç gelişmeler, İran'ın Ortadoğu ve Batı ülkeleri için izlediği politika, İran'daki rehinalma olayı, Filistin konusu ve Amerika'nın tutumu konularında İran'ın Türkiye Maslahatgüzarı Mustafa Musevi ile görüştük.

Mustafa Musevi sorularımızı yanıtlarken, İran Devriminin, emperyalizme ve siyonizme karşı İran halkının özgürlüğünü sağladığını söyledi. Amerika'nın ekonomik ambargo ve askeri müdahale yolundaki çabalarının sonuç vermeyeceğini, dünyanın buna izin vermeyeceğini söyleyen Musevi, "60 bin şehit veren bir ulusun doğal olarak hiçbir olaydan korkması sözkonusu değildir" dedi.

Amerika'nın yıllarca İran'ın ulusal kaynaklarını sömürdüğünü ifade eden İran Maslahatgüzarı, "Amerika hükümeti bununla da yetinmemiş ve İran halkının duygularını hiçe sayarak despot Şah'ı ülkesine kabul etmiştir. Hatta, birçok Amerikalı'nın Şah'ın ülkeye kabul edilmemesi doğrultusundaki istekleri ni de hiçe saymıştır" şeklinde konuştu.

İran Maslahatgüzarı Mustafa Musevi Filistin davası ile ilgili görüşlerini de açıklarken, İran milleti, Filistin halkına yapılan zulümden dolayı çok tedirgin ve rahatsızdır. Filistin davasını içtenlikle destekliyoruz" dedi.

İran maslahatgüzarı Mustafa Musevi ile yaptığımız söyleşi şöyle:

DEMOKRAT:

İran İslam Devriminin bugün geldiği nokta nedir? Türkiye'de, İran konusunda genellikle dış basından haber alıyoruz. İran'daki gelişmeleri özetler misiniz?

MUSTAFA MUSEVİ:

"Bildiğiniz gibi İran'ın yaptığı bu devrim tüm halkın katılımıyla ve Ayetullah Humeyni'nin önderliğinde gerçekleştirildi. Ve bu devrim emperyalizm ve siyonizme karşı özgürlüğümüzü sağladı. Bu nedenle, devrimin gerçekleştirilmesinden sonra bazı sorunlarla karşılaştık. Uluslararası emperyalizmin müdahalelerini önlemek için mücadeleye devam ediyoruz. İran'ın lideri ve İran hükümeti devrimin amaçlarını gerçekleştirme doğrultusunda da tüm güçleriyle çalışmaktadırlar. Bildiğiniz gibi her devrim bazı problemleri de beraberinde getirir. Biz de bazı sorunlarla karşı karşıyayız. İran halkının bu sorunlarını çözeceğine eminim. Ve eminim ki İran halkı da devrime inanmakta, devrimin amaçlarına ulaşması için çalışmaktadır. Tek sorunumuz ülkemize karı geliştirilen yabancı müdahalelerdir. Bu sorunu gelecekte çözmeyi ümid ediyoruz"

DEMOKRAT:

İran'da ABD'ye karşı savunma için belirli bir strateji saptanmış mıdır? Şah dönemindeki klasik ordu biçimi halen mevcut değil. İran, yeni bir savunma düzenini hangi ilkelere dayandırıyor?

MUSTAFA MUSEVİ:

"Şah döneminde eski ordu milli bir ordu değildi. Yalnız devrimden sonra ulusal bir ordu kurulması yönünde geniş çabalar sarfedilmektedir. Hükümetin gücü milletin iradesi üzerine kurulmuştur. Milletin iradesi devletten yana olduğu sürece, devletin hiç bir güçten korkması mevzu bahis olamaz"

DEMOKRAT:

İran, ABD'nin ekonomik ambargo konusundaki çalışmaları karşısında ne yapıyor, ne yapacak?

MUSTAFA MUSEVİ:

"ABD'nin ülkemize karşı tellallığını yapmakta olduğu ekonomik ambargo, askeri müdahaleler vb'leriyle ilgili olarak şunları söyleyebilirim: Sanırım dünya, Amerika'nın böylesi bir müdahaleyi gerçekleştirmesine izin vermez. Çünkü; böylesi bir müdahale ulusumuza, halkımıza karşıdır. Bu nedenle, dünya halkı emperyalist bir ülkenin diğer bir ülke halkına karşı hareketi gerçekleştirmesine izin vermez. İran halkı emperyalizm aleyhine başlattığı bu mücadeleyi sonuna kadar devam ettirecek ve bu girişiminde emperyalistlerin hiç bir tehdidinden korkmayacaktır. 60 bin şehit veren bir milletin doğal olarak hiçbir olaydan korkması sözkonusu değildir"

FİLİSTİNLİLERİN HAKLI DAVASINI İÇTENLİKLE DESTEKLİYORUZ

DEMOKRAT:

İran'ın Batı konusundaki politikası nedir; Ortadoğu konusundaki tavrı nedir?

(Devamı 7. Sayfada)

ÇOCUK GAZETESİ

DALGACI MAHMUT

İşim gücüm budur benim.
Gökyüzünü boyarım her sabah,
Hepiniz uykudayken.
Uyanır bakarsınız ki mavi.

Deniz yırtılır kimi zaman,
Bilmezsiniz kim diker;
Ben dikerim.

Dalga geçerim kimi zaman da,
O da benim vazifem;
Bir baş düşünürüm başımda,
Bir mide düşünürüm midemde,
Bir ayak düşünürüm ayağımda,
Ne haltedeceğimi bilemem.

Orhan Veli Kanık

ÇOCUK KUŞ

Bir kuştu,
Allı allı bir kuş.
Her tüyüne bir çiçek bağladılar
Uçmadı o.

Bir kuştu,
Mavili mavili bir kuş.
Her tüyüne bir boncuk bağladılar
Uçmadı o.

Bir kuştu,
Yeşilli yeşilli bir kuş.
Her tüyüne bir çocuk kordelası
bağladılar
Uçtu o.

Fazıl Hüsnü Dağlarca

"Çocuk Yılı"nda Ankara Belediyesi çocuklara armağan olarak bir milyon çocuk kitabı hazırladı. Bunlardan biri de "Yüz Paralık Bulut", "Dalgacı Mahmut" ve "Çocuk Kuş" adlı şiirler Yüz Paralık Bulut adlı kitaptan alınmıştır.

BRECHT ALFABESİ

Resimleyen : Nural BİRDEN

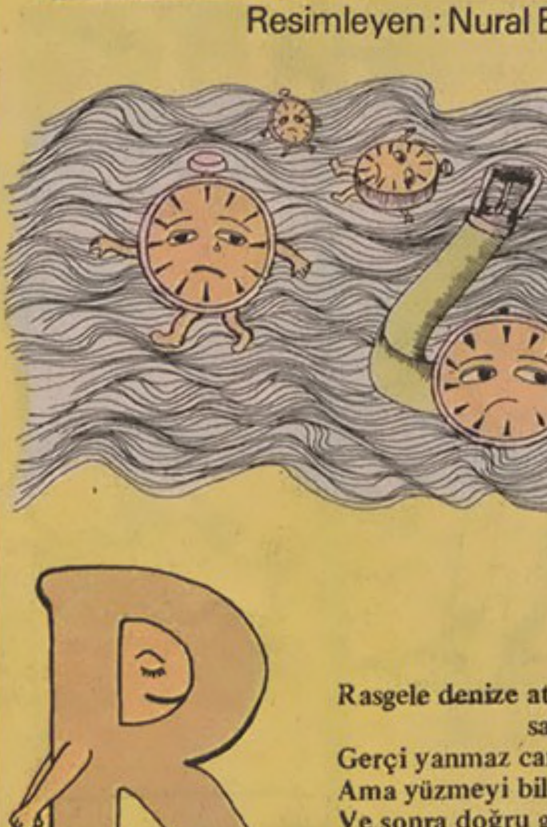

Rasgele denize atılmaz
saatler.
Gerçi yanmaz canları
Ama yüzmeyi bilmez saatler
Ve sonra doğru göstermezler
zamanı

TV/de Bugün

17.00	HABERLER
17.05	FLİPPER
17.30	ÇOCUK VE ÇAGI
18.00	KÜÇÜK EV
18.45	TAŞ DEVRİ
19.15	KAPTAN ONEDİN
20.00	HABERLER
20.35	BEŞ DAKİKA
20.45	İBİŞ'İN RÜYASI
21.30	SOLİSTLER GEÇİDİ
22.30	SAN FRANSİSKO SOKAKLARI
22.45	HABERLER